

Základná škola – Alapiskola Gemerská Ves 204

Školský vzdelávací program pre žiakov špeciálnych tried s mentálnym postihnutím

Primárne vzdelávanie

Školský vzdelávací program pre žiakov špeciálnych tried s mentálnym postihnutím

Vzdelávací program:

Stupeň vzdelania: primárny
Dĺžka štúdia: deväť rokov

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk
Študijná forma: denná
Druh školy: štátna škola

Predkladateľ:

Názov školy: Základná škola – Alapiskola Gemerská Ves 204
Adresa: 982 62 Gemerská Ves 204
IČO: 37833944
Kontakty: t.č. 047/5597522
email: zsgemves@gmail.com

Riaditeľ školy: PaedDr. Ladislav Rajtúk

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP: PaedDr. Klára Kozáková

Zriaďovateľ:

Názov: Obec Gemerská Ves
Adresa: 982 62 Gemerská Ves
Kontakty: t.č. 047/55 97 534
e-mail: gemves@stonline.sk

Platnosť dokumentu: od 01. 09. 2016

PaedDr. Ladislav Rajtúk
riaditeľ školy

1 Všeobecná charakteristika špeciálnych tried

1.1 Veľkosť školy

Základná škola – Alapiskola v Gemerskej Vsi je plne organizovanou základnou školou s právnou subjektivitou. Škola poskytuje úplné základné vzdelanie.

V školskom roku 2017 /2018 máme plánované 3 špeciálne triedy pre žiakov s mentálnym postihom. Vzdelávanie žiakov v špeciálnych triedach sa uskutočňuje v priestoroch základnej školy. Žiaci špeciálnych tried sú v budove, kde sú 2 bežné triedy základnej školy.

1.2 Charakteristika žiakov

Špeciálne triedy pri Základnej škole – Alapiskola v Gemerskej Vsi navštevujú iba rómski žiaci. Do špeciálnych tried prichádzajú žiaci so zníženými rozumovými schopnosťami, žiaci so závažnými poruchami učenia, ktorí opakovane zlyhávajú pri výučbe v základných školách a žiaci nevládajúci učivo základnej školy. Najzreteľnejší deficit majú v myslení, najmä pri abstrakcii, dedukcii a úsudku. Žiaci sú málo zvedaví a vynalievaví, nevedia sa hrať, majú neadekvátne prejavy správania. Reč je zo stránky obsahovej a formálnej u väčšiny žiakov narušená. Prejavuje sa aj porucha interpersonálnych vzťahov a v komunikácii, zníženou prispôbivosťou k sociálnym a školským požiadavkám, impulzívnosťou a hyperaktivitou alebo celkovou spomalenosťou správania. Medzi žiakmi sa prejavuje veľká diferenciacia v ich možnostiach a schopnostiach pri osvojovaní teoretického učiva a pri získavaní návykov a zručností.

Pri organizácii práce školy treba vychádzať z podmienok, v ktorých naši žiaci vyrastajú a sú vychovávaní pre život. Rodina v mnohých prípadoch ovplyvňuje v negatívnom zmysle správanie žiaka. Žiaci často nemajú potrebné učebné pomôcky, doma sa na vyučovanie nepripravujú, pretože nemajú vytvorené vhodné podmienky. Ich vedomosti sú nadobúdané iba v škole, čo samozrejme nestačí. Aj úroveň dosiahnutých výsledkov je adekvátna podmienkam, v ktorých žijú. Slovná zásoba žiakov je chudobná, ich vyjadrovanie je strohé, gramaticky nesprávne. Vedomosti žiakov sú krátkodobé.

1.3 Charakteristika pedagogického zboru

V špeciálnych triedach od 01. 09. 2017 budú pracovať 3 pedagogickí zamestnanci. Všetci vyučujúci sú plne kvalifikovaní (špeciálna pedagogika). V škole pracuje výchovný poradca a koordinátor pre žiakov s mentálnym postihnutím, ktorí úzko spolupracujú nielen s učiteľmi v špeciálnych triedach, ale aj so psychológmi z centra pedagogicko - psychologického poradenstva a prevencie a so špeciálnymi pedagógmi z centra špeciálno-pedagogického poradenstva.

1.4 Prijímanie žiakov do špeciálnych tried

Do špeciálnych tried sú začlenení žiaci na základe psychologických a špeciálno - pedagogických vyšetrení. K prijatiu žiaka je potrebný písomný súhlas rodiča - zákonného zástupcu. Každé prijatie a preradenie žiaka do špeciálnej triedy musí prerokovať a schváliť pedagogická rada.

1.5 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Spolupráca s rodičmi žiakov nie je na požadovanej úrovni. Rodičia sa môžu informovať o výchovno-vzdelávacích výsledkoch žiaka v škole počas konzultačných hodín u triedneho učiteľa alebo u výchovného poradcu. Spolupráca s rodičmi bezproblémových žiakov je dobrá. Nedostatočná je spolupráca s rodičmi žiakov, ktorí majú vymeškané neospravedlnené hodiny. Aj napriek finančnému postihu - pozastavenie vyplácania rodinných prídavkov - títo žiaci vymeškávajú z vyučovania aj naďalej. Rodičia k záškoláctvu svojich detí pristupujú laxne. Problémy sú riešené aj v spolupráci s príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny. Rodičia sa uspokojujú s tým, že ich deti navštevujú školu a nemajú problémy s úradmi štátnej správy, ale o výchovno-vzdelávacie výsledky svojich detí nemajú záujem. Preto aj naďalej budeme informovať rodičov o problémoch detí na vyučovaní a pravidelne budeme sledovať dochádzku žiakov do školy, zanedbávanie povinnej školskej dochádzky zo strany rodičov s cieľom znižovania počtu neospravedlnených hodín. Sme si vedomí, že si musíme získať dôveru rodičov a vzbudiť u nich záujem o problémy ich detí v škole, záujem o ich výchovno-vzdelávacie výsledky. Musíme ich v prvom rade presvedčiť, že učiteľ chce ich dieťaťu pomôcť. Chceme motivovať žiakov a rodičov k tomu, aby deti čo najdlhšie navštevovali školu a mali ambície pokračovať v štúdiu na učňovských školách.

Koncom kalendárneho roka pripravujeme pre rodičov akadémiu, na ktorej sa žiaci prezentujú svojím kultúrnym programom.

Pretože škola nemá vlastného psychológa, spolupracujeme s Centrom pedagogicko – psychologického poradenstva a prevencie Rimavská Sobota a Revúca a s Centrom Špeciálno – pedagogického poradenstva Lučenec. Vedeniu školy pri práci pomáha rada školy, ktorá je zložená z pedagógov, zamestnancov školy a zástupcov rodičov.

1.6 Priestorové a materiálne - technické podmienky špeciálnych tried

V školskom roku 2017/2018 boli otvorené 3 špeciálne triedy pre žiakov s mentálnym postihom s počtom žiakov 28. Žiaci majú zabezpečené stravovanie v školskej jedálni. Škola má zriadené tieto odborné učebne: veľkú a malú telocvičňu, 3 učebne výpočtovej techniky. Na spoločenské a kultúrne akcie (akadémie, divadelné predstavenia) využívame kultúrny dom v obci. Vybavenie kabinetov sú nepostačujúce, je potrebné pomôcky pravidelne obnovovať a vymieňať za modernejšie. Mnoho pomôcok pochádza ešte z prvotného vybavenia školy. K dispozícii máme školské ihrisko, na ktorom momentálne prebieha výstavba multifunkčného ihriska. Škola má upravené triedy a hygienické zariadenia pre potreby žiakov so špeciálnymi výchovno- vzdelávacími potrebami.

1.7 Škola ako životný priestor

Dbáme, aby školské priestory pôsobili kultúrne a esteticky, dôraz kladieme na úpravu tried. U žiakov formujeme estetické cítenie, vedieme ich k tomu, aby dbali o svoje životné prostredie, neničili školský majetok a vybavenie tried. V triedach, na chodbách a vo vestibule školy visia nástenky s prácami žiakov.

Na vytvorenie priaznivej klímy v škole dbá vedenie školy spolu s pedagogickými a výchovnými pracovníkmi. Snažíme sa, aby sa žiaci správali zdvorilo, ohľaduplne, slušne medzi sebou a tiež k vyučujúcim. Tiež budujeme u žiakov pocit spolupatričnosti, zodpovednosti a vzájomnej pomoci.

1.8 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Na zaistenie bezpečnosti ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní na začiatku školského roka zabezpečuje zamestnávateľ školenie pedagogických, výchovných a správnych zamestnancov. Školenie zabezpečuje certifikovaný bezpečnostný technik. Na začiatku školského roka sú žiaci oboznámení s hlavnými zásadami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a protipožiarnej ochrany, s vnútorným poriadkom školy. Pre prácu v telocvičniach, v bazéne a odborných učebniach je vypracovaný samostatný poriadok. Žiaci sú pravidelne počas celého školského roka, hlavne pred prázdninami, opätovne poučaní o hore uvedených bezpečnostných opatreniach. Žiaci sú oboznamovaní o správaní sa počas vychádzok, exkurzií, cvičeniach v prírode, didaktických hier, školských výletoch. Podľa výsledkov kontroly revízneho technika a následných opatrení, ktoré nám boli uložené, prípadné nedostatky urýchlene odstraňujeme.

2 Charakteristika školského vzdelávacieho programu

2.1 Zameranie špeciálnych tried

Pri analýze výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov špeciálnych tried v minulom školskom roku sme vychádzali z podmienok, v ktorých žiaci vyrastajú, sú vychovávaní a pripravovaní na vyučovací proces. V učení dosahujú nízke výkony, aj v dôsledku poruchy vytvárania pamäťovej stopy, nedostatočnej diferenciacie podstatného od nepodstatného. Prevláda mechanická pamäť nad logickou. Narušená je stálosť pozornosti, zúžený rozsah pozornosti. Udržanie vedomosti v pamäti je krátkodobé. U detí pretrvávajú nedostatky v motivácii k učeniu. Rodičia ovplyvňujú žiakov v podstate asociálne, pestujú v nich nesprávne názory na vzdelanie, školu a na prácu. Deti vyrastajú v prostredí, v ktorom prakticky chýbajú etické a sociálne kritériá dobra a zla, vytvára sa často scestná hierarchia hodnôt. Tieto postoje sa prejavujú u žiakov v dochádzke do školy, v prospechu a správaní, v profesijnej príprave, v ich začlenení do pracovného a spoločenského procesu.

Vo svojej výchovno – vzdelávacej práci sa zameriame:

- poskytnúť žiakom primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového,
- rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,
- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
- podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážené rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť,
- rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášateľnosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, nie byť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

2.2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z., dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

2.3 Profil absolventa

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre **žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia** disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti v materinskom, štátnom jazyku,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovat',
- vie samostatne písomne komunikovat' (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií,
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia,
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností,
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovat' a spolupracovat',
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

Absolvent primárneho stupňa vzdelania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej a kultúrnej gramotnosti na elementárnej úrovni.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre **žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia** disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- vyjadruje sa ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu jednoduchého písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovat',
- zvláda jednoduchou formou písomnú komunikáciu
- je schopný vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- využíva základné formy informačnej a komunikačnej technológie,
- ovláda elementárne spôsoby práce s počítačom,
- ovláda základy čítania, písania, počítania a využíva ich k svojmu vzdelávaniu,
- dokáže pracovať s pomocou učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- dokáže popísať problém, vie na koho sa môže obrátiť o pomoc pri riešení problémov,

– uvedomuje si, že má svoje práva a aj povinnosti.

Zásady výchovno – vzdelávacieho procesu:

Pri práci so žiakmi budeme klásť dôraz na:

- Uvedomelosť a zodpovednosť za učenie sa, dodržiavanie základných pracovných a hygienických návykov, odstraňovanie záškoláctva.
- Na dôsledné plnenie učebných plánov, učebných osnov, vzdelávacích štandardov a iných schválených pedagogických dokumentov.
- V obsahu vyučovania neprekračovať požiadavky učebných osnov, v organizácii vyučovacích hodín vytvárať potrebný priestor a čas na osvojenie vedomostí, zručností a návykov žiakov, pravidelne preverovať a hodnotiť ich úroveň.
- Predchádzanie všetkých foriem diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných prejavov intolerancie.
- Úlohy a ciele výchovy realizovať vo výchovno-vzdelávacom procese na všetkých hodinách.

Vo výchovno - vzdelávacom procese využívame tieto zložky výchovy:

Zmyslová výchova:

- Cieľavedome a systematicky rozvíjať analyzačné schopnosti zmyslových orgánov mentálne postihnutých detí.
- Zamerať sa na výcvik zrakového vnímania, sluchového vnímania, hmatového vnímania, čuchového vnímania, chuťového vnímania.

- Na všetkých vyučovacích predmetoch zameriavať sa na rozvoj zmyslového vnímania a prelínať ho celým vyučovacím procesom.

Rozumová výchova:

- Rozvíjať u žiakov elementárne poznávacie procesy - vnímanie, predstavy, pamäť, pozornosť a myslenie.
- Pestovať u žiakov aktívny postoj k učeniu, učiť ich samostatne prekonávať problémy, z učiva vyčleňovať podstatné veci, správne ich chápať a trvale zapamätať.
- Využívať vhodné metódy, formy práce zamerané na upevňovanie poznatkov, rozvoj logického myslenia.
- Spolupracovať s výchovnou poradkyňou a psychológom.

Rečová výchova a čitateľská výchova:

- V jazykovej výchove znižovať rozdiel medzi aktívnym a pasívnym slovníkom.
- Rozvíjať slovnú zásobu slovným, asociačným, gramatickým a pojmovým slovníkom.
- Na I. a II. stupni venovať sústavnú pozornosť čítaniu s porozumením vzhľadom na to, že žiaci slovenský jazyk málo používajú mimo školy. Vhodnými ukážkami čítania motivovať žiakov k väčšiemu záujmu o čítanie detskej literatúry. Stálu pozornosť venovať technike čítania a písania.

Mravná výchova:

- viesť žiakov k dôslednému dodržiavaniu školského poriadku, k ochrane spoločného vlastníctva, kultúrnych a materiálnych hodnôt, životného a pracovného prostredia, vytvárať základy osobnej zodpovednosti.
- viesť žiakov k odporu k protispoločenským činom, vysvetľovať škodlivosť fajčenia, drog a alkoholu.
- Venovať sa problematike zneužívania, týrania detí, prehlbovať poznatky o ľudských hodnotách a právach.
- Vysvetľovať negatívny vplyv šikanovania.
- Venovať náležitú pozornosť príprave žiakov na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti v duchu porozumenia, mieru, znášanlivosti, rovnosti pohlavia a priateľstva medzi národmi, etnickými, národnostnými a náboženskými skupinami, ako to vyplýva z Dohovoru o právach dieťaťa. Využívať vhodné tematické celky učebných osnov občianskej a etickej výchovy ako i medzipredmetové vzťahy na posilnenie tolerance, odstraňovanie rasizmu, antisemitizmu a xenofóbie.

Výchova k vlastenectvu, humanizmu, demokracie:

- Rozvíjať u žiakov vlastenecké cítenie s dôrazom na výchovu slovenskému národnému povedomiu a štátnosti.
- Vštepovať žiakom primerané poznatky o našom regióne – pamätné miesta, história, vývoj regiónu počas celého školského roka.
- viesť žiakov k humanizmu, k výchove k ľudským právam a proti rasizmu.

Pracovná výchova:

- Rozvíjať technickú tvorivosť, viesť žiakov k šetreniu materiálov, k správnej organizácii práce a zodpovednosti za vykonanú prácu.
- Utvárať návyky uvedomelej pracovnej disciplíny.
- viesť žiakov k osvojovaniu si najdôležitejších technických a výrobných poznatkov, zručností a návykov a pôsobiť na harmonický rozvoj žiakov.
- Vypestovať u žiakov kladný vzťah k práci.

Estetická výchova:

- Dbieť na kultúrne a estetické prostredie školy, úpravu tried.
- Formovať u žiakov estetické cítenie, dbať o svoj zovňajšok, kultúru reči, spoločenské správanie.

- Zvyšovať úroveň estetickej výchovy prípravou a realizáciou kultúrnych, literárnych, výtvarných, hudobných súťaží a výstavou žiackych prác.

Environmentálna výchova:

- Učiť žiakov o životnom prostredí .
- Vychovávať žiakov prostredníctvom životného prostredia – rozvíjať zručnosti žiakov, ktoré umožňujú riešiť problémy a rozhodovať na základe získaných skúseností zo životného prostredia školy a jej širšieho okolia.
- Vychovávať u žiakov záujem o životné prostredie - rozvíjať pozitívne hodnoty a postoje žiakov, viesť ich k priamej účasti na ochrane a zveľad'ovaní životného prostredia.

Telesná výchova:

- Viesť žiakov k správnym návykom celkovej životosprávy, k pravidelnému telesnému pohybu a telesnej kultúre a prispieť k správne telesnému vývinu.
- Zapájať žiakov do športových súťaží organizovaných v rámci každej triedy.

Zdravotná výchova:

- Na vyučovaní viesť žiakov k hygiene tela, bielizne, šiat, starostlivosti o chrup, k správnej životospráve.
- Dať im základy poskytovania prvej pomoci, viesť ich k prevencii pred chorobami a úrazmi, poznať symbol „ Červený kríž“.
- Zintenzívniť zdravotnú osvetu medzi žiakmi a rodičmi.

Ochrana človeka a prírody:

- Viesť žiakov k ochrane človeka a prírody tak, aby žiaci získali nevyhnutné vedomosti a zručnosti, poznatky a návyky a vedeli ich využiť pri vzniku mimoriadnej udalosti.
- Žiaci by mali teoreticky aj prakticky ovládať vybrané úlohy:
  - z riešenia mimoriadnych udalostí – civilná obrana,
  - zo zdravotnej prípravy,
  - z pohybu a pobytu v prírode,
  - z dopravnej výchovy,
  - z výchovy bezpečného správania sa v škole i mimo nej.
- Vzhľadom na vek a pohlavie optimálne zvyšovať psychickú, fyzickú pripravenosť a odolnosť pre vznik predpokladaných mimoriadnych udalostí.

Prevencia drogových závislostí:

- Šíriť osvetu nielen medzi žiakmi, ale aj rodičmi v tom zmysle, aby sa viac venoval duchovným problémom detí.
- Zamerať prevenciu na zmysluplné trávenie voľného času a budovanie zodpovednosti za svoje správanie.
- Vychovávať žiakov k humanizácii a k tolerancii v kolektíve.
- Zabezpečovať odbornú pomoc lekárom a psychológom.

Dopravná výchova:

- Získať vedomosti a zručnosti v oblasti bezpečnosti cestnej premávky:
  - pravidlá cestnej premávky,
  - taktika bezpečného správania sa pri chôdzi a jazde v cestnej premávke
  - podmienky premávky na cestách (vplyv počasia, riadenie premávky v okolí školy, nebezpečné úseky...)
  - organizácia a riadenie cestnej premávky.
- Získať vedomosti a zručnosti z oblasti:
  - dopravné prostriedky (technický stav),
  - prostriedky riadenia premávky.
- Získať vedomosti a zručnosti z oblasti:

- zdravotná príprava v súvislosti s cestnou premávkou.
- Získať zručnosti s využívaním didaktických prostriedkov pri výučbe a simulácii dopravných situácií na dopravnom ihrisku.

3. Inovovaný učebný plán pre 5. -7 roč. pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Ročník										Spolu	
		5.		6.		7.		8.		9.		ŠVP	ŠkVP
		ŠVP	ŠkVP	ŠVP	ŠkVP	ŠVP	ŠkVP	ŠVP	ŠkVP	ŠVP	ŠkVP		
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	6	2	6	2	5							
Človek a príroda	fyzika					1	1						
	chémia												
	biológia					1	1						
Človek a spoločnosť	vlastiveda	2	1	3									
	dejepis					1	1						
	geografia					1	1						
	občianska náuka					1							
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova	1		1		1							
Matematika a práca s informáciami	matematika	4	1	4	1	4							
	informatika	1		1		1							
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4		4		4							
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1		1		1							
	hudobná výchova	1		1		1							
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2		2		2							
Spolu (základ + voliteľné hodiny)		22+4		23+3		24+4							

4. Učebné osnovy – V. ročník

4.1 Slovenský jazyk a literatúra

Slovenský jazyk a literatúra pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	V. ročník
Štátny vzdelávací program	6
Školský vzdelávací program	2
Spolu	8

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v V. ročníku 6 vyučovacích hodín týždenne. Školský vzdelávací program sme posilnili o 2 hodiny týždenne, ktorá bude zameraná na precvičovanie, upevňovanie a prehľbovanie obsahu vzdelávania.

Charakteristika predmetu:

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je prioritou celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov. Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko zložiek, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

Ciele predmetu:

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, primeranou ich rozumovým schopnostiam a zručnosť rozumieť takýmto prejavom po obsahovej stránke. Utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania s porozumením, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Čiastkovými cieľmi vyučovania slovenského jazyka a literatúry v V ročníku špeciálnej základnej školy je:

- správne písať „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach,
- osvojiť si obojaké spoluhlásky a pravopis vybraných slov po b, p, m,
- poznať podstatné mená, učiť sa určovať ich rod a číslo,
- rozlišovať všeobecné a vlastné podstatné mená, učiť sa ich správne písať,
- ústne tvoriť vety s danými slovami,
- písomne dopĺňať a obmieňať vety,
- cvičiť sa v tvorení jednoduchých krátkych textov a rozprávania,

Obsah predmetu:

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry je v V. ročníku rozdelený do troch oblastí. Pri vyučovaní sa vzdelávací obsah jednotlivých zložiek navzájom prelína.

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA:

- zvuková rovina jazyka a pravopis
- písanie
- významová rovina

- tvarová rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH:

- sloh, komunikácia
- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA:

- technika čítania – čítanie textu, základy čítania s porozumením
- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA - obsah tvorí:

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

- obojaké spoluhlásky, správne písanie „y“ vo vybraných slovách po b, p, m,
- podstatné mená - rod a číslo,
- poznávanie vlastných mien osôb, zvierat, miest, obcí, hôr, riek (všeobecne známých z najbližšieho okolia),
- rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien,
- nacvičovanie správneho písania vlastných podstatných mien,

Písanie

V spojení s jazykovým vyučovaním si žiaci zdokonaľujú rukopis so zreteľom na svoje individuálne potreby, zvyšuje sa dôraz na plynulé písanie slov (bez zbytočného prerušovania písacieho ťahu) so zameraním na automatizáciu písacieho pohybu, dbá sa na dodržiavanie všetkých kvalitatívnych znakov písma, najmä na tvaropis, jednotný sklon a na úpravu písaných celkov, postupne sa zvyšuje rýchlosť písania, priemerná veľkosť písmen strednej výšky je 3 – 4 mm, hornej a dolnej dĺžky 6 – 8 mm.

KOMUNIKÁCIA A SLOH - obsah tvorí:

- tvorenie viet s danými slovami (ústne), výber vhodných výrazov, dopĺňanie viet a obmieňanie slovami zvládnutými z pravopisnej stránky,
- pomenúvanie pozorovaných predmetov, javov a vlastnej činnosti (vyjadriť sa o nich),
Odpovede na otázky
  - odpovedanie na otázky podľa obrázkov, na základe vlastných skúseností a čítankových textov, odpovede postupne tvoria súvislejší celok tvorenie otázok k jednoduchému textu,Reprodukcia
  - reprodukcia kratších textov,Rozprávanie
  - rozprávanie podľa obrázkov alebo podľa série obrázkov a na základe vlastných zážitkov, rozprávanie podľa jednoduchej osnovy, ktorú najprv zostavil učiteľ, neskôr za spolupráce všetkých žiakov,Opis
  - opis spolužiaka, skutočných predmetov alebo obrázkov s dejovými prvkami (ústne),
Formy spoločenského styku
    - požiadanie o informáciu a vedieť podať stručnú informáciu, privítať návštevu a rozlúčiť sa s ňou,
  - písanie pozdravu. a blahoželaní na pohľadnici (úprava – adresa, dátum, oslovenie, pozdrav, podpis).

ČÍTANIE A LITERATÚRA - obsah tvorí:

Čítanie:

Technika čítania

- čítanie primeraných textov správne a s porozumením, postupné plynulé, vhodne členené a prirodzene intonované čítanie súvetí (sústredovanie sa na významovú stránku viet a odsekov a na porozumenie obsahu textu),
- upevňovanie správneho slovného prízvuku, správne kladenie vetného prízvuku,
- rozvíjanie a uplatňovanie návykov správneho a ekonomického dýchania, správneho znenia, hlasu, starostlivosti artikulácie a spisovnej výslovnosti,
- rozširovanie slovnej zásoby žiakov, presnejšie rozlišovanie významu slov, vyberať vhodný výraz a správne tvoriť vety, odpovedať na otázky z prečítaného textu a s pomocou učiteľa jednoducho reprodukovat obsah.

Literárna výchova:

- oboznamovanie sa s literárnymi textami - hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo hraného textu,
- spájanie obsahu čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu, vnímať ju, rozumieť jej,
- oboznámenie sa s niektorými ďalšími literárnymi pojmami a výrazmi (bez ich definovania) v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú, napr. rozhlasové a televízne relácie, povesť, hádanka, báseň, spisovateľ, časopis,
- reprodukcia, prípadne dramatizácia deja rozprávky alebo poviedky s pomocou učiteľa,
- rozprávanie príbehu hlavnej postavy a hodnotenie jej povahových vlastností, určovanie času a miesta deja,
- rozlišovanie reálneho a nereálneho (rozprávkového) prostredia,
- poézia od detských autorov (napr. K. Bendová, J. Turan, Š. Žáry, F. Hrubín),
- rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. O. Sekora, A. Tolstoj, J. C. Hronský, J a W. Grimmovci)
- povesti a balady (napr. M. Ďuričková, M. Rázusová-Martáková),
- povesti zo života detí (napr. M. Haľamová, J. Šrámková, M. Jančová),
- rozprávky, bájky a poviedky o prírode a zvieratkách (napr. R. Móric, Ezopove bájky, V. Bednár).

Proces

Počas celého roka sa venuje starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a štylistické cvičenia.

- Literatúra odporúčaná na čítanie v 5.ročníku ukazuje krásu sveta, prírody a ľudí. V slovenských rozprávkach sa žiaci oboznamujú s typom národného rozprávkového hrdinu, čítaním moderných rozprávok o zvieratkách si rozvíjajú vzťah k prírode, pri čítaní poviedok o deťoch získavajú poznatky o živote detí v minulosti a v súčasnosti. Pri čítaní poviedok zo súčasnosti poznávajú vzťahy k rodine, v detskom a školskom kolektíve a prebúdzajú sa ich city priateľstva k osobám vo svojom okolí, k deťom vo všetkých krajinách a k dospelým ľuďom na celom svete.

Medzipredmetové vzťahy:

Učivo slovenského jazyka sa prelína s učivom z vlastivedy, matematiky, pracovného vyučovania. Piesne naučené na hudobnej výchove sa využívajú na motiváciu a oddýchnutie a spestrenie hodín. Pri dodržiavaní hygienických požiadaviek využívame prvky telesnej a športovej výchovy v relaxačných cvičeniach.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva budú učitelia využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Z foriem sa zameriame na diferencované a individuálne vyučovanie, prácu v skupinách či návštevu školskej knižnice.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platných Metodických pokynov na slovné hodnotenie a klasifikáciu žiakov špeciálnych základných škôl a žiakov špeciálnych tried pre mentálne postihnutých žiakov v základných školách.

Učebné zdroje:

1. Slovenský jazyk pre V. ročník špeciálnych základných škôl -Mgr. Eva Brestenská, Mgr. Mária Dobeková, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 354/99- 42 zo dňa 08.03. 1999 ako učebnicu pre V. ročník osobitnej školy.
2. Pracovný zošit zo slovenského jazyka pre V. ročník špeciálnych základných škôl - Mgr. Eva Brestenská, Mgr. Mária Dobeková, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 354/99- 42 zo dňa 08.03. 1999 ako pracovný zošit pre V. ročník osobitnej školy.
3. Čítanka pre V. ročník špeciálnej základnej školy – Maňková, Demianičová, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 354/99- 42 zo dňa 08.03. 1999 ako učebnicu pre V. ročník osobitnej školy.
4. Pracovné listy k čítanke pre V. ročník špeciálnej základnej školy Maňkova, Demianičová, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 354/99- 42 zo dňa 08.03. 1999 ako učebnicu pre V. ročník osobitnej školy.

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

4.2 Matematika

Matematika pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	V. ročník
Štátny vzdelávací program	4
Školský vzdelávací program	1
Spolu	5

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v V. ročníku 4 vyučovacie hodiny týždenne na matematiku. V školskom vzdelávacom programe sme posilnili predmet matematika o 1 vyučovaciu hodinu. Táto hodina bude zameraná na utvrdenie a precvičenie učiva.

Charakteristika predmetu:

Poňatie vyučovania matematiky v špeciálnej základnej škole je v súlade s poňatím vyučovania matematiky na základnej škole. Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru. Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka a systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch. Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu:

Ciele predmetu matematiky sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Ciele vyplývajúce z obsahu učiva matematiky:

- opakovať a prehľbovať učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť sčítavať a odčítavať prirodzené čísla písomne v obore do 100,
- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 1000,
- vedieť sčítavať a odčítavať prirodzené čísla v obore do 1000 spamäti a písomne,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore násobiliek do 60,
- vedieť merať a rysovať úsečky danej dĺžky,
- vedieť používať jednotky dĺžky: m, dm, cm,
- pracovať s kružidlom.

Obsah predmetu:

I. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel písomne v obore do 100

Rozvíjajúce ciele:	Obsah:	Kompetencia (spôsobilosť):
Chápať sčítanie a odčítanie. Osvojiť si matematickú symboliku. Určiť správne postupy pri riešení slovných úloh.	Sčítanie a odčítanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ. Sčítanie a odčítanie dvojciferných čísel s prechodom cez základ. Riešenie slovných úloh. Nový typ o n viac a o n menej.	Sčítať a odčítať dvojciferné čísla bez prechodu cez základ s využitím rozkladu. Sčítať a odčítať dvojciferné čísla s prechodom cez základ s využitím rozkladu. Objasniť jednoduché slovné úlohy činnosťou, voľbou vhodného modelu. Zaznamenať textové súvislosti číslami a počtovými operáciami.

II. Prirodzené čísla v obore do 1000

Rozvíjajúce ciele:	Obsah:	Kompetencia (spôsobilosť):
Rozvíjať logické myslenie. Využívať matematické poznatky v praktických činnostiach.	Počítanie po stovkách, desiatkach, jednotkách, násobky čísel 10, 100. Čítanie a písanie číslíc. Rád čísel tisícky, stovky, desiatky, jednotky. Usporiadanie čísel, číselná os. Porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >. Riešenie jednoduchých nerovnic postupným dosadzovaním. Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.	Poznať jednociferné, dvojciferné, párne a nepárne čísla. Vedieť počítať po jednotkách, desiatkach, po stovkách. Orientovať sa na číselnej osi, poznať vzťahy: pred, za, prvý, posledný. Porovnať dve čísla a výsledok porovnávanie zapísať znakmi. Vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy na porovnávanie dvoch čísel.

III. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel do 1000 pamäti a písomne

Rozvíjajúce ciele:	Obsah:	Kompetencia (spôsobilosť):
Rozvíjať matematické myslenie. Získavať nové vedomosti, zručnosti	Sčítanie a odčítanie násobkov 100. Príklady typu: $300 + 400$, $700 - 400$. Pričítanie jednociferných a dvojciferných čísel k násobkom 100.	Vedieť pamäti sčítavať a odčítavať prirodzené čísla v obore do 1000. Vedieť písomne sčítavať a odčítavať prirodzené

a matematické postupy. Získavať schopnosti používať matematiku v živote.	Príklady typu: $300 + 4$, $300 + 34$. Odčítovanie jednociferných a dvojciferných čísel od násobkov 100. Príklady typu: $304 - 4$, $334 - 34$. Ostatné príklady sčítovania a odčítovania v obore do 1000 bez prechodu cez základ. Príklady typu: $532 + 4$, $648 - 40$ Precvičovanie a upevňovanie sčítovania a odčítovania v obore do 1000. Vzťah: o n viac, o n menej, Riešenie slovných úloh.	čísla v obore do 1000. Dbať na správne podpisovanie čísel. Získať zručnosť pri sčítovaní a odčítovaní v obore do 1000.
---	---	--

IV. Násobenie a delenie v obore násobiliek

Rozvíjajúce ciele:	Obsah:	Kompetencia (spôsobilosť):
Rozvíjať pamäť, húževnatosť a vytrvalosť. Pracovať v dvojici a v tíme.	Opakovanie a prehĺbenie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 60. Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 60. Násobilka číslom 4, 5, 6 – pamäťový nácvik.	Vedieť násobiť a deliť v obore do 60. Tvoriť a zapisovať príklady násobenia a delenia v obore do 60. Zvládnuť s názorom násobky čísiel 4,5,6.

V. Geometria

Rozvíjajúce ciele:	Obsah:	Kompetencia (spôsobilosť):
Dbať na presnosť pri meraniach, úhl'adnosť pri rysovaniach a na rozvíjanie jemnej motoriky rúk. Pochopiť súvislosti geometrie s praxou.	Dĺžka úsečky Jednotka dĺžky, meradlo, dĺžka úsečky. Jednotka dĺžky dm, m. Meradlo s decimetrovou stupnicou. Meradlo s metrovou stupnicou. Premieňanie jednotiek (m – dm, m – cm, dm – cm). Meranie dĺžky úsečky, rysovanie úsečky danej dĺžky, meranie dĺžky úsečky s presnosťou na cm, dm. Rysovanie úsečiek danej dĺžky. Vytyčovanie úsečky v teréne a meranie dĺžky úsečky v m. Súčet dĺžok úsečiek – numericky. Rozdiel dĺžok úsečiek – numericky. Práca s kružidlom. Rysovanie kružnice (stred, polomer). Súčet dĺžok úsečiek – numericky. Rozdiel dĺžok úsečiek – numericky.	Vedieť odmerať dĺžku úsečky s presnosťou na cm a dm. Odmerať približne vzdialenosť na metre. Narysovať úsečku danej dĺžky. Vedieť premieňať jednotky dĺžky. Vedieť sčítať a odčítať dĺžky úsečiek. Osvojiť si základnú manipuláciu s kružidlom. Vedieť narysovať kružnicu. Rysovať kružnicu s daným stredom a polomerom.

Medzipredmetové vzťahy:

Učivo z matematiky sa prelína s učivom vlastivedy, jazyka slovenského a literatúry, pracovného vyučovania. Piesne naučené na hudobnej výchove sa využívajú na motiváciu, oddýchnutie a spestrenie hodín. Pri dodržiavaní hygienických požiadaviek využívame prvky telesnej výchovy v relaxačných cvičeniach.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Najúčinnjšími metódami sú didaktické hry, hrové aktivity, práca s obrázkami, grafmi, samostatná práca žiakov s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Metódy, ktoré sa blížia objaviteľskému postupu a rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov, sú už od najnižších ročníkov nielen prostriedkom, ale aj obsahom vzdelávania. Z foriem sa zameriame na diferencované a individuálne vyučovanie, prácu v skupinách.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platných Metodických pokynov na slovné hodnotenie a klasifikáciu žiakov špeciálnych základných škôl a žiakov špeciálnych tried pre mentálne postihnutých žiakov v základných školách.

Učebné zdroje:

1. Matematika pre V. ročník špeciálnych základných škôl
2. Matematika pre V. ročník špeciálnych základných škôl, pracovný zošit – I. a II. časť -
Mgr. Lumír Krejza, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 132/2002-44 dňa 20. 02. 2002 ako pracovný zošit k učebnici matematika pre V. ročník špeciálnej základnej školy pre žiakov s mentálnym postihnutím.
3. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

4.3 Informatika

Informatika pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	V. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v V. ročníku 1 hodinu týždenne na informatiku. V školskom vzdelávacom programe sme zachovali týždennú hodinovú dotáciu podľa štátneho vzdelávacieho programu.

Charakteristika predmetu:

Predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako prostriedok komunikácie.

Ciele predmetu:

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a tokom informácií v počítačových systémoch. Cieľom predmetu je zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím.

Ciele vyplývajúce z obsahu:

- samostatne/s pomocou zapnúť a vypnúť počítač,
- samostatne/s pomocou pracovať s myšou,
- samostatne/s pomocou pracovať s klávesnicou,
- samostatne/s pomocou správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno, zatvoriť ho,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím, stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez počítač,
- e-maily posielat' a prijat',
- používať jednoduché zásady písania e-mailov,
- rozpoznať vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné, náučné, oboznámiť sa s negatívnym vplyvom stránok, propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

Obsah predmetu:

Tematický okruh:	Téma, obsah:	Kompetencia (spôsobilosť):	Metódy:
Informácie okolo nás	Oboznámenie sa s počítačom.	Vedieť z akých základných častí sa skladá počítačová	Priebežná demonštrácia postupov učiteľom

	<p>Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty.</p>	<p>zostava (PC, monitor, klávesnica, myš). Ovládať klávesnicu, myš. Pracovať s textovým editorom, vytvárať jednoduchý text, odstraňovať a ukladať dokument. Ukladať rôzne informácie do súborov (text). Používať jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka). Dodržiavať základné zásady písania textu. Ovládať jednoduché počítačové didaktické hry.</p>	<p>cez dataprojektor, samostatná práca žiakov s jednoduchým grafickým editorom. Priebežná demonštrácia postupov učiteľom cez dataprojektor, samostatná práca žiakov s textovým editorom.</p>
<p>Komunikácia prostredníctvom IKT</p>	<p>E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár.</p> <p>Webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe.</p>	<p>Oboznámiť sa s pojmi – e-mail, poštový program, e-mailová adresa. Správne posielat' a prijímať jednoduché listy (rodičom, kamarátom, spolužiakom). Bezpečne a eticky sa správať v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov). E-mailové adresy rodičov a kamarátov (uložiť si adresy a využívať adresár). Oboznámiť sa s pojmi – www, webový prehliadač, webová stránka. Ovládať zásady bezpečnosti a zásady správania sa v prostredí internetu. Vedieť nájsť detské webové stránky (rozprávky, obrázky).</p>	<p>Rozhovor, priebežná demonštrácia postupov učiteľom cez dataprojektor, samostatná práca žiakov pri registrácii, prijímaní a posielaní správ.</p> <p>Priebežná demonštrácia postupov učiteľom cez dataprojektor, samostatná práca žiakov s internetovým prehliadačom, samostatná práca s webovými stránkami.</p>

Postupy, riešenie problémov	Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy.	Riešiť jednoduché algoritmy v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov) a osvojiť si elementárne príkazy.	Výklad učiteľa, rozhovor, samostatná práca žiakov.
Princípy fungovania IKT	Popis a pochopenie mechanizmov IKT	Zoznámenie sa s možnosťou vstupných a výstupných zariadení.	Výklad učiteľa, samostatná práca žiakov.
Informačná spoločnosť	Oboznámenie sa s ukázkami využitia IKT	Pochopenie žiakov o kritickom a zvažujúcom postoji s dostupnými informáciami. Rozumieť rizikám.	Výklad učiteľa.

Medzipredmetové vzťahy:

Učivo z informatiky sa prelína s učivom z vlastivedy, jazyka slovenského a literatúry, matematiky, hudobnej výchovy, výtvarnej výchovy. Pri dodržiavaní hygienických požiadaviek využívame prvky telesnej výchovy v relaxačných cvičeniach. V predmete informatická výchova sa buduje informatická kultúra.

Na informatike v rámci dopravnej výchovy žiaci získavajú informácie o bezpečnosti v cestnej premávke. Hravou formou sa oboznamujú s dopravnými značkami (prostredníctvom grafického editoru), simulovaním rôznych dopravných situácií si osvojujú zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke.

Ochrana života a zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. V predmete informatika žiaci majú možnosť získať prostredníctvom siete internet informácie o rôznych globálnych problémoch a situáciách ohrozujúcich život a zdravie človeka.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese, kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platných Metodických pokynov na slovné hodnotenie a klasifikáciu žiakov špeciálnych základných škôl a žiakov špeciálnych tried pre mentálne postihnutých žiakov základných školách.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Z foriem sa zameriame na diferencované a individuálne vyučovanie, prácu v skupinách

Učebné zdroje:

Pre žiakov neexistuje zatiaľ oficiálne schválená učebnica, s ktorou by mohli pracovať.

Učebnicové zdroje pre učiteľa:

1. Informatika okolo nás
2. Informatika – učebnica pre ZŠ
3. Práca so skicárom
4. Internetové zdroje : www.infovek.sk,

www.modernyucitel.sk,

www.bezpecnenainternete.sk

www.alik.cz

www.infovekacik.sk

5. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

4.4 Vlastiveda

Vlastiveda pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	V. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	1
Spolu	3

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v V. ročníku 2 hodiny týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme posilnili predmet vlastiveda o 1 vyučovaciu hodinu, ktorá bude zameraná na precvičenie a upevňovanie učiva.

Charakteristika predmetu:

Vlastiveda je integrovaný predmet v IV. až VI. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, prostredníctvom ktorého žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov. Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v prípravnom, I. až III. ročníku, a utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov. Dôležitou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí. Sviatky, pamätné dni a významné výročia žiakom pripomíname priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.

Dôležitým zdrojom poznania pri vyučovaní vlastivedy je pozorovanie prírodných a spoločenských javov. Získané poznatky môžu žiaci zovšeobecňovať a tak napomáhať vytváraniu poznatkov o vzájomnej súvislosti javov a procesov.

Ciele predmetu:

Na hodinách vlastivedy získavajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode z prostredia miestnej krajiny. Ciele predmetu:

- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v rodine,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v najbližšom príbuzenstve,
- orientovať sa vo veku osôb,
- starať sa primeraným spôsobom o domácnosť,
- orientovať sa na mape v miestnej krajine,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije,
- oboznámiť sa so životom ľudí v dávnej minulosti,
- získať základné poznatky o živej a neživej prírode.

Obsah predmetu:

Obsah predmetu vlastivedy vytvára vzťah k miestu, kde žiaci žijú. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike. Vedie ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia.

Tematický celok:	Téma:	Obsah:	Kompetencia (spôsobilosť):
Život v rodine	Vzťahy v rodine Deľba práce Rodičia a deti Úcta k starobe Povinnosti a práva členov rodiny Rodisko a bydlisko Vybavenie domácnosti	Domov. Členovia rodiny. Postavenie muža a ženy v rodine. Zabezpečenie rodiny. Výchova detí. Práva a povinnosti rodičov, práva a povinnosti detí. Úcta a tolerancia. Manželstvo. Adresa bydliska. Miesto narodenia. Skrášľovanie prostredia.	Vymenovať členov rodiny. Opísať prácu členov rodiny. Pochopiť význam rodiny pre jedinca a pre spoločnosť. Poznať svoj rodokmeň, získať hrdosť na svoju rodinu. Poznať pozitíva a negatíva v rodinných vzťahoch. Poznať adresu svojho bydliska. Miesto narodenia. Poznať zariadenie bytu a jeho funkcie.
Orientácia na mape a v regióne	Orientácia v obci Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovaní Orientácia na mape	Ulice, ich názvy, orientačné tabule. Doprava, cestná premávka, križovatka. Obec a okolitá krajina. Jednoduchý opis krajiny – rovina, vrchovina, pohorie. Chránené krajinné oblasti. Priemysel. Poľnohospodárstvo. Dopravné spojenie. Mapa, farby na mape. Turistická mapa, automapa. Mapa regiónu. Určovanie hlavných svetových strán.	Vedieť sa orientovať v obci podľa plánu, poznať pravidlá cestnej premávky. Poznať objekty a inštitúcie v obci a ich účel. Pozorovať krajinu v blízkom okolí a vedieť ju opísať. Poznať poľnohospodársku a priemyselnú krajinu. Poznať rôzne druhy dopravného spojenia. Vedieť sa správať v národnom parku. Vedieť sa orientovať v jednoduchej mape.
	Slovenská republika	Mapa SR. Poloha. Hlavné mesto. Hranice štátu. Susedné štáty. Naše mesto na mape, poloha.	Poznať názov vlasti. Poznať mapu SR. Určovať aké farby prevládajú na mape. Vyznačiť na mape štátne hranice, susedné štáty, hlavné mesto. Vyhľadať v encyklopédii zaujímavosti o Slovensku a o našom meste.
Život ľudí v dávnej minulosti	Život ľudí v najstaršej minulosti	Tlupa. Sťahovanie. Získavanie ohňa. Mamuty.	Charakterizovať život ľudí v minulosti. Vedieť porovnať život v minulosti a dnes.

	Spôsob ich života Zberači a lovci Lovci mamutov Prví roľníci	Rod. Deľba práce. Remeselníci, roľníci.	Vysvetliť rozdiely. Rozprávať o love mamuta. Poznať jednoduché zbrane a nástroje. Vedieť vysvetliť ako vznikli prvé remeslá. Pokúsiť sa zhotoviť jednoduchý nástroj, šperk.
Živá príroda	Živočíchy Cicavce Vtáky Plazy Obojživelníky Ryby	Rozdelenie živočíchov. Životné prostredie. Charakteristické znaky. Hlavní predstavitelia živočíšnych skupín. Význam a ochrana živočíchov.	Vedieť vymenovať hlavných predstaviteľov živočíšnych skupín, spôsob ich života a charakteristické znaky. Zaradiť ich podľa druhu. Zistiť v encyklopédii, ktoré živočíchy sú chránené. Vedieť, aký osôh máme z niektorých živočíchov.
Živá príroda	Rastliny Dreviny Byliny	Spoločné znaky rastlín a živočíchov. Charakteristické znaky rastlín. Rozdelenie rastlín. Význam a ochrana rastlín.	Vysvetliť pojem rovnováha v prírode. Poznať spoločné znaky rastlín. Vedieť priradiť rastliny podľa druhu. Zistiť v encyklopédii, ktoré rastlinky sú zákonom chránené. Pozorovať život byliny.
Neživá príroda	Voda Vzduch Pôda	Voda v prírode a v živote človeka. Význam vzduchu pre život. Prúdenie vzduchu, znečisťovanie. Význam pôdy. Typy pôdy.	Osvojiť si pojmy kolobeh vody, povrchová a spodná voda, minerálna voda, kúpele. Vysvetliť pojem vietor, prievan., kyslík. Vysvetliť pojem kyprenie, zavlažovanie, odvodňovanie. Zisťovať, čo znečisťuje vzduch, vodu a pôdu.

Medzipredmetové vzťahy:

Medzi vlastivedou a ostatnými výchovno-vzdelávacími predmetmi existuje mnoho medzipredmetových vzťahov. Na základe komunikačných zručností získaných v slovenskom jazyku si žiaci osvojujú vedomosti a zručnosti o prírodných a spoločenských javoch. Zručnosti získané v matematike, triedenie a porovnávanie sú žiakom východiskom na osvojovanie nových vedomostí pri manipulácii s rozličným materiálom. Využívaním ukážok z hudobnej tvorby a ilustrácií z literatúry zameriavame žiakov na umenie okolo seba, na históriu kultúry zvykov a ľudových tradícií. Osvojovaním základov dopravnej disciplíny vedieme žiakov k bezpečnému správaniu sa na komunikáciách. Aplikovaním učiva ochrana života a zdravia sa integrujú postoje, vedomosti, postoje a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách a pri pobyte a v pohybe v prírode. Environmentálnou výchovou vstúpujeme vedomosti, zručnosti a schopnosti žiakom vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí a vnímať životné prostredie a jeho ohrozenie na celom svete.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učitelia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Z foriem sa zameriame na diferencované a individuálne vyučovanie, prácu v skupinách či návštevu školskej knižnice.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platných Metodických pokynov na slovné hodnotenie a klasifikáciu žiakov špeciálnych základných škôl a žiakov špeciálnych tried pre mentálne postihnutých žiakov v základných školách.

Učebné zdroje:

1. Vlastiveda pre 5. ročník špeciálnych základných škôl, pracovný zošit - Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Jarmila Žišková, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 284/99- 44 dňa 16. 09. 1999 ako pracovný zošit k učebnici vlastiveda pre 5. ročník osobitnej školy.
2. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

4.5 Pracovné vyučovanie

Pracovné vyučovanie pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	V. ročník
Štátny vzdelávací program	4
Školský vzdelávací program	0
Spolu	4

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v V. ročníku 4 hodiny týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme zachovali týždennú hodinovú dotáciu podľa štátneho vzdelávacieho programu.

Charakteristika predmetu:

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne.

Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce.

Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnica.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej

učebni.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

Počet hodín pre jednotlivé zložky pracovného vyučovania si škola upravuje podľa podmienok školy a regionálnych možností.

Od 5. ročníka sa pracovné vyučovanie spravidla delí podľa pohlavia. Odporúčame pre dievčatá vyšší počet hodín praktických činností v zložke *práce v domácnosti* a pre chlapcov vyšší počet hodín praktických činností v zložke *práce v dielni*.

Počet hodín praktických činností v zložke *pestovateľské práce* je rovnaký u oboch pohlaví.

Ciele predmetu:

Hlavné ciele pracovného vyučovania, ktoré budeme aplikovať vo výchovno-vzdelávacom procese:

- upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- rozvíjať estetické cítenie,
- aktívne využívať voľný čas,
- vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch a samoobslužných zručnostiach,
- upevňovať pravidlá správneho stolovania,
- rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti, rozširovať a prehľbovať základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

Obsah predmetu:

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny. Vzhľadom na to, že naša škola nemá vlastný školský pozemok, práce na školskom pozemku nahradíme inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

Tematický celok:	Téma:	Obsah:	Kompetencia (spôsobilosť):
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena	Umývanie, kúpanie. Prípravky a pomôcky pre osobnú hygienu. Čistota bielizne. Ošetrovanie rán pri krvácaní. Prvá pomoc pri popáleninách.	Pravidelne si čistiť zuby. Dodržiavať osobnú hygienu. Dbať na čistotu bielizne. Poznať obväzový materiál a techniku obväzovania. Vedieť poskytnúť prvú pomoc pri drobných úrazoch a popálení. Vyhýbať sa úrazom.
	Obviazať poranenie na ruke alebo na nohe		
Práce v dielni	Práce s papierom a kartónom	Výroba papiera. Kartonážne práce. Zhotovovanie skladačiek. Zošívanie listov. Vlepovanie vložky.	Poučiť sa o výrobe papiera. Merať, strihať, rezať kartón. Narezávať podľa pravítka. Ohýbať a prebíjať kartón. Zošívať listy dvojslučkovým a osmičkovým stehom. Vlepovať vložky do mäkkých obalov. Používať formičky a profilové šablóny. Farbiť a lakovať výrobky. Pracovať s pilinovou kašou. Oboznamovať sa s vlastnosťami modelovacích materiálov. Porovnávať rozdiely medzi nimi.
	Modelovanie	Modelovanie drobných predmetov. Vlastnosti modelovacích materiálov.	
	Montážne	Konštrukcie z plastovej	

	a demontážne práce	stavebnice. Konštrukcie z kovovej stavebnice. Priestorové modely.	Zhotovovať zložitejšie modely z konštrukčnej stavebnice z plastu aj z kovovej stavebnice. Zostavovať priestorové modely z kartónových vystrihovačiek.
	Práca s drevom	Pracovné nástroje. Štruktúra dreva Mäkké drevo. Tvrdé drevo.	Poznať názvy pracovných nástrojov a ich funkciu. Oboznámiť sa so štruktúrou dreva. Rozoznať mäkké a tvrdé drevo. Merat', upínať, rezať, orezávať, hladiť, vŕtať, spájať klincami, moriť mäkké drevo.
	Práca s kovom	Techniky z predchádzajúcich ročníkov. Meandre z drôtu. Figúrky z drôtu.	Oboznámiť sa s rezaním a opracúvaním tvrdého dreva. Zdokonaľiť sa v technikách z predchádzajúceho ročníka - vyrovnávať, ohýbať, strihať, píliť a začisťovať konce mäkkého drôtu. Vyrovnávať klince. Vytvárať meandre z drôtu podľa nákresu v skutočnej veľkosti. Zhotovovať figúrky z drôtu a nastrihaných plechových pásikov.
	Práca s kože alebo koženky	Jednoduché práce z kože alebo koženky.	Vystrihovať, vysekávať, rezať materiál podľa kovového pravítka, zošívať.
	Práca s rozličným materiálom	Prírodný materiál. Odpadový materiál.	Rozoznať prírodný materiál od odpadového. Vtláčať, maľovať, vytvárať mozaiku. Obrazce z prírodného materiálu. Strihať, lepiť, vytvárať priestorové obrázky z odpadového materiálu.
Pestovateľské práce	Izbové rastliny	Ošetrovanie izbových rastlín.	Umývať rastlinu, čistiť črepník. Odstraňovať plesň a mach. Oboznámiť sa so zásadami správneho zalievania.
	Klíčidlá	Niektoré druhy klíčidiel. Zásady klíčenia.	Pracovať s klíčidlom. Pozorovať klíčenie obilnín.
	Okopaniny	Význam okopanín. Druhy okopanín. Založenie pokusu na klíčenie zemiakov.	Osvojiť si vedomosti o pestovaní zemiakov. Založiť pokus. Osvojiť si vedomosti

	<p>Strukoviny</p> <p>Buriny</p> <p>Herbár</p> <p>Okrasné kvetiny a kry.</p>	<p>Základné podmienky a postup pri pestovaní strukovín- založenie pokusu.</p> <p>Hlavné druhy burín.</p> <p>Poznávanie kvetov a listov rastlín.</p> <p>Rastlinky a kvetiny v okolí školy.</p> <p>Trvalky a okrasné kry.</p>	<p>o pestovaní strukovín.</p> <p>Založiť pokus.</p> <p>Oboznámiť sa s hlavnými druhmi burín. Poznať ich škodlivosť a zásady boja proti nim.</p> <p>Založiť herbár. Ukladať kvety a listy poznávaných rastlín.</p> <p>Siat' semená kvetín do debničiek. Presádzať kvetiny.</p> <p>Starostlivosť o okrasné kry.</p>
<p>Práce v domácnosti</p>	<p>Hygiena domácnosti</p> <p>Príprava pokrmov</p> <p>Šitie</p>	<p>Kuchynka –orientácia, účelové a praktické vybavenie.</p> <p>Elektrické spotrebiče, kuchynské nástroje.</p> <p>Udržiavanie podlahových krytín.</p> <p>Príprava zoznamu na nákup.</p> <p>Ekonomické nakupovanie.</p> <p>Dôležité potraviny v kuchyni.</p> <p>Uskladnenie potravín.</p> <p>Práca s kuchárskou knihou.</p> <p>Zdravá výživa.</p> <p>Príprava raňajok.</p> <p>Čistenie zeleniny a zemiakov.</p> <p>Príprava polievky.</p> <p>Základné stehy – predný zadný, obnitkovací , slučkovací a jednoslučkový steh.</p>	<p>Vzbudiť záujem o práce v domácnosti.</p> <p>Dodržiavať jednoduché postupy pri domácich prácach – žehlenie, práca s rýchlovarnou kanvicou, pranie.</p> <p>Umývať rôzne druhy podlahových krytín.</p> <p>Vedieť postup pri vysávaní.</p> <p>Urobiť jednoduchý nákup.</p> <p>Poznať trvanlivosť potravín a spôsoby ich správneho uskladnenia.</p> <p>Vedieť pracovať s kuchárskou knihou, vyhľadávať recepty</p> <p>Poznať a dodržiavať zásady zdravej výživy.</p> <p>Vedieť pripraviť raňajky: vajíčko na mäkko, na tvrdo, miešané.</p> <p>Poznať rôzne druhy zeleniny a jej využitie v kuchyni. Vedieť čistiť zeleninu a zemiaky a následné spracovanie surovín.</p> <p>Vedieť pripraviť zeleninovú a zemiakovú polievku.</p> <p>Ušiť vrecko na prezuvky, na príbory, handrovú loptu, zvieratko z plsti.</p> <p>Urobiť výstavku materiálov na ktoré sa dá šiť.</p> <p>Prišívateľ gombíky rôznymi</p>

		Prišívanie.	spôsobmi. Prišívateľ rozličné spínačky a háčiky. Vyrobit' farebnú mozaiku z gombíkov. Vyrobit' rôzne zvieratká, postavy, veci použitím gombíkov, spínačiek, háčikov. Vybrať vhodnú textíliu na záplatu.
		Plátanie a opravy odevov.	Vedieť štopkať odev. Vyrobit' ozdobnú záplatu.
		Háčkovanie	Háčkovať krátky stĺpik, dlhý stĺpik. Uháčkovať podložku pod pohár. Pokúsiť sa háčkovať rukavice, čiapku.

Medzipredmetové vzťahy:

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Proces

Upevňovať poznatky z predchádzajúcich ročníkov. Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Pozor na zranenie pri práci s pílkou, nebožiecom a plechovými pásmi.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platných Metodických pokynov na slovné hodnotenie a klasifikáciu žiakov špeciálnych základných škôl a žiakov špeciálnych tried pre mentálne postihnutých žiakov v základných školách.

Učebné zdroje:

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

4.6 Výtvarná výchova

Výtvarná výchova pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	V. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v V. ročníku ŠZŠ 1 vyučovaciu hodinu týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme zachovali týždennú hodinovú dotáciu podľa štátneho vzdelávacieho programu.

Charakteristika predmetu:

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka. Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

Ciele predmetu:

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdzanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím

ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia. Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života. Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností.

Prioritné ciele sú:

- získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať,
- rozširovať používanie farebnej škály miešaním základných farieb a učiť žiakov paletu farieb v jednotlivých oblastiach obsahu výtvarnej výchovy a vhodne ju používať,
- zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a naučiť žiakov uplatniť ju v kompozíciách tematických prác (dynamická, statická kompozícia).

Obsah predmetu:

Tematický okruh:	Edukačná téma:	Odporúčané námety a techniky:	Kompetencia (spôsobilosť):
Výtvarné osvojovanie skutočnosti	Tematické práce	Zo života detí - prázdniny, ročné obdobia a deti, hra a deti, zvieratka a deti a iné. Zo života dospelých a spoločnosti – moji rodičia,	Rozvíjať predstavivosť a tvorivosť. Vyjadriť farebný kontrast.

		súrodenci, moje mesto, na stavbe, na poli, zamestnanie, v obchode, dopravné prostriedky a iné. Ilustrácie - rozprávka, pieseň, film, fantastické témy. Rôzne - vesmír, na morskom dne a iné.	Zachytiť dej a priestorové vzťahy. Rozvíjať zobrazovanie figúr. Používať zámerne teplé a studené farby.
	Zobrazovanie prírodných foriem	Jesenné ovocie a zelenina. Krajina v rôznych ročných obdobiach. Strom a jeho premeny v ročných obdobiach. Ovocie, zelenina. Motýle, chrobáky, zvieratá.	Rozvíjať predstavivosť a tvorivosť. Pozorovať, výtvarne vnímať tvar a rast prírodnín. Zobrazovať zaujímavé prírodné formy.
	Zobrazovanie umelých foriem	Výtvarné osvojovanie predmetov – náradie v školskej dielni, vybavenie domácnosti, dopravné prostriedky a iné.	Rozvíjať výtvarné vnímanie a predstavy pri pozorovaní a porovnávaní tvaru úžitkových predmetov.
Plošné a priestorové úžitkové práce	Dekoratívne práce	Návrh na tapetu. Návrh na plagát. Textilný návrh. Pozdravy k rôznym príležitostiam. Kraslice.	Dekoratívne riešiť plochu radením geometrických prvkov. Dekoratívne vyzdobiť predmet.
Práca s výtvarnými prostriedkami	Maľba	Kresba pastelom – vyplňanie celej plochy. Maľba krycími farbami (temperové) – správne miešanie farieb. Maľba akvarelovými farbami – zapúšťanie farieb do mokrej plochy.	Rozvíjať technickú zručnosť a chápať úlohy farby. Zoznamovať sa s vlastnosťami a funkciou farieb.
	Kombinované techniky	Kresba – maľba. Maľba – tlačidlá. Maľba – vystrihovanie, nalepovanie. Koláž – domal'ovaná koláž. Kombinované techniky s voskovou rezervou.	Rozvíjať tvorivosť pri práci. Vyjadriť vzájomný vzťah a rozmiestnenie prvkov.
	Batika	Vytváranie rôznych línií na textílii prostredníctvom techniky batikovania.	Osvojiť si techniku batikovania.
	Modelovanie	Modelovanie z hliny. Miesenie, valkanie,	Poznávať vlastnosti modelovacieho

		vyťahovanie (modelovanie osôb, zvierat a vecí). Modelovanie zo sadry – odlievanie sadry (darčeky, ozdoby).	materiálu. Osvojiť si základy proporcionality tvarov. Modelovať z pevne spájaných častí. Rozvíjať hmat, zmysel pre priestor.
	Kaširovanie	Kaširovanie – noviny, papierová buničina, škrob, voda. Výroba karnevalových masiek, pokladničky.	Osvojiť si nový pracovný postup. Dodržiavať proporcionality výrobku.
	Plastiky z rôznych materiálov	Drevo – vytváranie rozmanitých priestorových foriem a ich maľovanie temperovými farbami. Prírodniny – vytváranie figúr z gaštanov, šišíek, konárikov. Textil – koláž, bábiky. Papier – formovanie rôznych figúr, objektov. Práce s rôznym druhom papiera-baliaci, novinový, kartónové škatule.	Uplatňovať cit pre materiál, pre jeho technické a výrazové možnosti. Rozvíjať fantáziu a tvorivosť.
Výtvarné umenie	Návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, remeselníkov. Miestna architektúra	Besedy o výtvarnom umení. Známe osobnosti slovenského výtvarného umenia. Vychádzky zamerané na okolitú architektúru.	Aktuálne prezentovať žiacke práce. Zoznámiť sa s detskými ilustrátormi a okolitou architektúrou.
Kreslenie na počítači	Kreslenie na PC	Vytvorenie jednoduchého obrázku na počítači.	Využívať PC vo výtvarnom umení.

Medzipredmetové vzťahy:

Výtvarná výchova ako všeobecnovzdelávací predmet sa výrazne podieľa na rozvoji a utváraní osobnosti človeka. Svojím cieľom a obsahom sa orientuje na estetickú výchovu vo vzťahu s etickou výchovou ako aj ďalšími zložkami výchovy. Pripravuje žiakov pre kultúrne formy života v spoločnosti. Medzi výtvarnou výchovou a ostatnými výchovno-vzdelávacími predmetmi existuje mnoho medzipredmetových vzťahov. Zo slovenského jazyka je to rozvoj jemnej motoriky žiakov. Podľa potreby sa do vyučovania zaraďujú prvky telesnej výchovy – detské pohybové hry. Využívaním ukážok z výtvarnej tvorby a ilustrácií z literatúry zameriavame žiakov na umenie okolo seba, na históriu kultúry zvykov a ľudových tradícií.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov učiteľa budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé

činnosti žiakov. Najúčinnjšími metódami sú didaktické hry, hrové aktivity, práca s obrázkami a s učebnými pomôckami, pozorovanie, porovnávanie, triedenie materiálu. Okrem základnej vyučovacej hodiny výtvarnú výchovu budeme realizovať aj formou vychádzok, návštev galérií, knižníc.

Hodnotenie predmetu:

Hodnotenie každého predmetu je špecifické, pretože musí zohľadniť špecifický prínos predmetu k vzdelanostnému rastu a osobnostnej formácii žiaka. Hodnotenie má pozitívne motivovať žiaka, usmerniť jeho osobnostný vývin. Učiteľ musí brať ohľad na jeho schopnosti. Nehodnotíme len výsledok činností, ale celý proces a prístup žiaka v rámci tohto procesu. Učebný predmet sa bude hodnotiť podľa platných Metodických pokynov na slovné hodnotenie a klasifikáciu žiakov špeciálnych základných škôl a žiakov špeciálnych tried pre mentálne postihnutých žiakov v základných školách.

Učebné zdroje:

- 1.** Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

4.7 Hudobná výchova

Hudobná výchova pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	V. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v V. ročníku 1 hodinu týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme zachovali týždennú hodinovú dotáciu podľa štátneho vzdelávacieho programu.

Charakteristika predmetu:

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia. Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu. Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

Ciele predmetu:

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia. Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti. Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v prítlačivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových. Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie. Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Prioritné ciele ktoré sme si stanovili:

- prehlbovať záujem o hudbu,
- rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- rozlišovať sluchom jednotlivé hudobné nástroje v skladbe,

Obsah predmetu:

Téma:	Obsah:	Kompetencia (spôsobilosť):
Učenie sa piesní	Hry so spevom, jednoduché slovenské ľudové piesne, detské piesne. Ľudová pieseň, umelá pieseň a rozdiel medzi nimi.	Utvrdzovať správne spevácke návyky spievať ľahko, bez námahy. Vedieť správne rytmicky a melodicky zaspievať pieseň.

	Vojenská pieseň, uspávanky, koledy, pastierske piesne. Takt, rávanie taktov v piesni. Opakovacie znamienko a pomlčky. Pojem melódia, notový zápis. Rómska pieseň jej charakteristické črty.	Utvárať rytmický sprievod s využitím prvkov hry na telo a melodických nástrojov. Určiť charakter piesne – veselá, smutná, rýchla, pomalá. Poznať a zaspievať rómsku pieseň.
Počúvanie piesní zamerané na rôzne žánre	Uvedomovanie výrazových prostriedkov. Charakteristické črty pochodu, uspávanky a koledy. Osobitosti úpravy ľudových piesní. Krása rómskych piesní a možnosti ich spracovania.	Vymenovať nástroje použité v skladbe. Nájsť v skladbe opakujúcu sa melódiu. Vypočuť a vnímať uspávanku. Nacvičiť jednoduchý tanec k piesni. Prehliť si poznatky o sólovom a zborovom speve.
Počúvanie skladieb	Význam hudby v spoločenskom živote. Hudobno – vyjadrovacie prostriedky. Hudobné nástroje v skladbe ako prostriedok na vykreslenie prostredia, postáv a nálad. Inštrumentálna hudba a orchester.	Sluchovo analyzovať jednotlivé zvuky hudobných nástrojov. Oboznámiť sa s hudobnou formou opera. Poznávať nástroje v skladbe – dychové, strunové, sláčikové, bicie. Poznať dychový nástroj - klarinet. Výtvarne vyjadriť pocit z hudby.
Hudobno – pohybové hry a tance	Tanečné kroky na rôzne taktové doby. Koordinácia pohybov s hudbou. Nácvič jednoduchých tanečných krokov (krok v bok, dopredu). Prežívanie rytmu a melódie. Kultivovaným pohybom sprevádzať spev.	Vedieť správne chodiť a pochodovať podľa hudby, reagovať na zmeny tempa a dynamiky. Pohybom správne reagovať na hudbu. Vedieť spojiť pohyb s melódiou. Osvojiť si tanec odzemok. Nacvičiť jednoduché hudobno-pohybové predstavenie.

Medzipredmetové vzťahy:

Medzi hudobnou výchovou a ostatnými výchovno-vzdelávacími predmetmi existuje mnoho medzipredmetových vzťahov. Hudobné činnosti chápeme ako integráciu so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, prostredníctvom hier a tvorivej dramatizácie. Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ich ku kultivovanému pohybu, zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Proces

V 5. ročníku žiaci spevom a nástrojovou hrou uskutočňujú rytmickú a melodickú hru na ozvenu a hudobný dialóg. Hru na rytmickú ozvenu sprevádzajú pohybom a hrou na telo. Rytmizujú texty rečovniiek a vyčítaníiek, spievajú ich ako popevky na 2 - 3 tónoch.

Žiaci vnímajú 4-taktovú inštrumentálnu a vokálnu melódiu. Zrakom a sluchom sledujú jej pohyb v jednoduchom notovom zápise. Všimajú si, či sledovaná melódia je smutná, veselá, žartovná, rázna, slávnostná a pod. V inštrumentálnych skladbách rozlišujú hru rozličných hudobných nástrojov.

Žiakov usmerňujeme k intonačne čistému spevu piesní interpretovaných rytmicky správne, v ucelených speváckych frázach, s mäkkým nasadením tónu a jednoduchým odstupňovaním dynamiky (slabo - silno). Spev žiakov zjednocujeme podľa taktovacích pohybov učiteľa, najmä na nástup a ukončenie. K piesňam vytvárajú žiaci jednoduché nástrojové a pohybové sprievody.

V skladbách na počúvanie žiaci sluchom rozoznávajú hru rozličných hudobných nástrojov (napr. flauty, klarinetu, lesného rohu), hru dychového orchestra a cimbalovej hudby. Pohybom stvárajú najznámejšie ľudové tance (napr. karička, čardáš, odzemok).

Ľudové hudobno-pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno - vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platných Metodických pokynov na slovné hodnotenie a klasifikáciu žiakov špeciálnych základných škôl a žiakov špeciálnych tried pre mentálne postihnutých žiakov v základných školách.

Učebné zdroje:

- 1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.**
2. Hudobná výchova pre 5. ročník špeciálnej základnej školy – PhDr. M. Žikavská, PhDr. O. Pavlovská - Dindová., schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 1594/96-153 zo dňa 10. 7. 1966 ako učebnicu Hudobnej výchovy pre 5. ročník špeciálnych základných škôl.

4.8 Telesná a športová výchova

Telesná a športová výchova pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	V. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	0
Spolu	2

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v V. ročníku 2 hodiny týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme zachovali týždennú hodinovú dotáciu podľa štátneho vzdelávacieho programu.

Charakteristika predmetu:

Zameranie telesnej a športovej výchovy je dominantné na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej výchovy zameraná k zmierňovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Ciele predmetu:

Hlavným cieľom predmetu telesná a športová výchova je dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

Všeobecné ciele predmetu:

- osvojiť si telesné cvičenia, základné pravidlá a organizáciu športových hier,
- upevniť zmysel pre kolektív, spoluprácu a vzájomnú pomoc,
- osvojiť si základy techniky a taktiky používaných cvičení,
- osvojiť si znalosť pravidiel, pasívnu znalosť základov odbornej terminológie,
- získať elementárne zručnosti k účinnému poskytovaniu prvej pomoci, záchrany a pomoci, pri cvičení a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky.

Ciele vyplývajúce z obsahu:

- zvládať zmeny formy vykonávanej aktivity,
- generalizovať už ovládané zručnosti v zmenenom vonkajšom prostredí,
- dodržiavať pravidlá hrových a pohybových aktivít,
- dodržiavať určené pravidlá,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať pohybové aktivity,
- rozvíjať kreativitu a improvizáčne schopnosti.

Obsah predmetu:

PORADOVÉ CVIČENIA:

- Postoje.
- Obraty na mieste.

- Nástupové tvary družstva.
- Pochodové tvary družstva.

PRÍPRAVNÉ, KONDIČNÉ, KOORDINAČNÉ A KOMPENZAČNÉ CVIČENIA:

- Zásady správneho držania tela.
- Zásady správnej techniky pohybov švihových, vodených kmitov a výdrží.
- Cvičenia bez náčinia, s krátkou tyčou, s plnou loptou a malými činkami (500 g), s krátkym švihadlom, so švédskou lavičkou, cvičenia na rebrinách, šplh na tyči, šplhanie s prírazom, šplh na lane (dĺžka max. 5 m).
- Rýchly beh na vzdialenosť 60 m.
- Beh na vytrvalosť, beh striedavý až do 12 min. prekážková dráha.

DROBNÉ A PRÍPRAVNÉ POHYBOVÉ HRY:

- Základné pravidlá pohybových hier.
- Zásady úrazovej zábrany.
- Drobné pohybové hry - bežecké, skokanské, loptové, štafetové, hry s náčiním, bez náčinia, prekážkové hry.
- Prípravné pohybové hry - gymnastické, atletické, hravé.

ŠPORTOVÁ GYMNASTIKA:

- Zásady organizácie práce a bezpečného cvičenia.
- Zásady pre poskytovanie pomoci a záchrany.

Akrobacia.

- Kotúľ vpred, vzad.
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Stoj na lopatkách.
- Stoj na rukách pri opore.
- Premet stranou (vľavo, vpravo).
- Skoky na mieste.
- Skoky z miesta.
- Preskoky (s použitím pružného mostíka alebo trampolíny).
- Nácvik odrazu.
- Skok jednoduchý.
- Roznožka.
- Výskok do vzporu drepmo na debne.

Trampolína

- Cvičenie obratnosti a rovnováhy.
- Výskoky.
- Zoskoky.

Kladina - výška 1 m

- Chôdza.
- So sprievodným pohybom paží, s obratmi.
- Rovnovážne polohy v postojoch.
- Zoskoky - priamy a prehnutý.

Rytmická gymnastika:

- Technika cvičenia základných pohybov.
- Chôdza, poklus, tanečné kroky, skoky, obraty, ktoré sú primerané pohybovej vyspelosti žiakov.
- Technika cvičenia z hľadiska princípov správneho držania tela.
- Osvojenie tanečného kroku polky, valčíka.

Atletika

- Bežecká technika.
- Nízky a polovysoký štart.
- Beh na 60 m.
- Skok do diaľky, do výšky.
- Hod loptičkou 150 g (do diaľky, na cieľ).
- Hod granátom 350 g (do diaľky a na cieľ).

Športové hry:

Futbal:

- pasívna znalosť pravidiel a terminológie, pohybové činnosti,
- prihrávky vnútornou stranou nohy, vnútorným členkom a priehlavkom aj v pohybe vo dvojiciach, ľavou aj pravou nohou,
- vhadzovanie lopty,
- strelba z miesta a po vedení lopty - ľavou aj pravou nohou,
- vedenie lopty priamym smerom, zastavenie lopty zašliapnutím,
- chytanie lopty v základnom postoji.

Pohybové činnosti:

- prihrávka - vrchná, jednoruč, obojruč, trčením z miesta, na stojaceho alebo bežiaceho spoluhráča,
- strelba z krátkej vzdialenosti jednoruč, obojruč z miesta.

Prehadzovaná, vybíjaná.

Cvičenia v prírode:

Špecifické poznatky

- Ochrana a tvorba životného prostredia.
- Zásady bezpečnosti pri turistike.

Pohybové činnosti

- Chôdza a beh v teréne.
- Dĺžka trasy 4 km.
- S prekonávaním nízkych terénnych prekážok.
- Lezenie, podliezanie, preliezanie.
- Zdolávanie prírodných a umelých prekážok šplhaním, rúčkovaním, preliezaním, preskakovaním.
- Cvičenie rovnováhy na prírodných a umelých prekážkach zmenou polohy tela, chôdzou s obratmi, vyhábaním vo dvojiciach, nosením (hádzaním a chytaním predmetov).
- Dvíhanie a nosenie predmetov (využívať kamene, polená).
- Hádzanie a vrhanie predmetov do diaľky, do výšky, na cieľ.
- Preťahovanie a pretláčanie v dvojiciach, trojiciach, skupinách

Praktické precvičovanie odbornotechnických vedomostí a zručností z turistiky

- Odhad vzdialenosti (do 100 m) a výšok do 10 m.
- Ochrana životného prostredia.

Praktické precvičovanie prvej pomoci:

- Ošetrovanie povrchového zranenia.

Praktické precvičovanie vedomostí a zručností z dopravnej výchovy.

- Dopravné značky, riešenie dopravných situácií pri presune a na stanovištiach.

Medzipredmetové vzťahy:

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Proces:

Žiakov vedieme k pestovaniu vôle a cieľavedomosti, k získavaniu elementárnych zručností k poskytovaniu prvej pomoci a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky. Podľa podmienok školy odporúčame plávanie.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platných Metodických pokynov na slovné hodnotenie a klasifikáciu žiakov špeciálnych základných škôl a žiakov špeciálnych tried pre mentálne postihnutých žiakov v základných školách.

Učebné zdroje:

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

4. 9 Etická výchova

Etická výchova	5. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Charakteristika predmetu:

Etická výchova predstavuje overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiozáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebadôveru, učí ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

CIELE

- získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učí sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učí sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

Kľúčové kompetencie (spôsobilosti):

(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovovať,
- vie samostatne písomne komunikovať,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- je schopný počúvať, diskutovať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,

(g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),

má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

OBSAH

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca

Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.

Zrakový kontakt

Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre a pod. Snažíme sa odstrániť ľahostajný výraz tváre.

Úsmev

Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať, upozorniť niekoho a pod.).

Pozdrav

Pozdrav je prejavom úcty, priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev.

Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky. Oboznámenie sa so spoločenskými pravidlami pri podaní ruky – kto prvý podáva ruku, v pri akých príležitostiach sa podáva ruka a pod.

Otázka a prosba

Osvojiť si základné prvky komunikácie.

Otázka – môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma on sám, to čo robí, čo si myslí.

Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez zbytočného ponižovania seba samého.

Poďakovanie a ospravedlnenie

Osvojiť si základné prvky komunikácie. Poďakovať a ospravedlniť sa, sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Ospravedlniť sa ak sme sa dopustili chyby.

Rozhovor

Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania – orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči.

Počúvanie

Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozeráť striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).

Pravda a lož

Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži. Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

II. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe

Úcta k človeku. Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch.

Pozitívne sebahodnotenie

Žiaci si uvedomujú a vážia vlastné pozitívne stránky. Sebaovládanie. Modelové situácie na sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Poznať svoje slabé a silné stránky

Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebaopoznávanie, ochota nechať sa poznať.

III. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach

Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie. Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých.

Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“

Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu. Zbavovať sa predsudkov (rasizmus, xenofóbia). Komunikovať otvorene, adresne. Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku a pochvalu. Dokázať vidieť na druhých pozitívne aj negatívne vlastnosti. Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

IV. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva

Tvorivé myslenie žiakov

Rozvíjanie predstavivosti a obrazotvornosti. Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.

Riešenie problémov

Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

V. Etické aspekty ochrany prírody

Životné prostredie

Úcta ku všetkým formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu, čistota ovzdušia a pod.).

Medzipredmetové vzťahy:

Učivo etickej výchovy sa prelína s učivom slovenského jazyka, výchovných predmetov. Čítanie s porozumením je základom zvládnutia učiva v ostatných vyučovacích predmetoch, je predpokladom dobrých vyučovacích výsledkov žiaka.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Z foriem sa zameriame na diferencované vyučovanie, prácu v skupinách, didaktické hry, hrové aktivity.

Prierezové témy:

V etickej výchove budeme používať tieto prierezové témy: výchova k manželstvu a rodičovstvu, osobnostný a sociálny rozvoj, multikulturálna výchova.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platných Metodických pokynov na slovné hodnotenie a klasifikáciu žiakov špeciálnych základných škôl a žiakov špeciálnych tried pre mentálne postihnutých žiakov v základných školách. Kritériá hodnotenie sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

1. Vzdelávacie program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

Použitá a odporúčaná literatúra:

BRATSKÁ, M.: *Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.

KOŠČ, M.: *Základy psychológie*. Bratislava: SPN, 1994.

LENCZ, L.: *Pedagogika etickej výchovy*. Bratislava: MC, 1992.

LENCZ, L. - KRÍŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1993.

LENCZ, L. a kol.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova II*. Bratislava: MC, 1994.
LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: *Metodický materiál III. K predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1995.
ROCHE – OLIVAR, R.: *Etická výchova*. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1992.
JOYEUX, H.: *Přichází puberta*. Sexuální výchova od 10 do 13 let. Praha: Portál, 1994.
Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997.

5. Učebné osnovy pre VI. ročník

5.1 Slovenský jazyk a literatúra

Slovenský jazyk a literatúra pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	6
Školský vzdelávací program	2
Spolu	8

Štátny vzdelávací program určuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku 6 vyučovacích hodín týždenne. Školský vzdelávací program sme posilnili o 2 hodiny týždenne bez rozšírenia obsahu, ktorá bude zameraná na precvičovanie, upevňovanie a prehľbovanie obsahu učiva.

Charakteristika predmetu:

Prioritou vzdelávania a výchovy žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je osvojenie si základov slovenského jazyka a literatúry na úrovni ich možností.. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov. Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu a spolupatričnosti k európskym národom. Zároveň mu uľahčujú zaradiť sa do spoločnosti a trhu práce.

Ciele predmetu:

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka primeranou ich rozumovým schopnostiam a porozumieť ich obsahovej stránke. Utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania s porozumením, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Ciele vyplývajú z obsahu učiva slovenského jazyka a literatúry v VI. ročníku:

- Osvojiť si vybrané slová a upevniť správne písanie vybraných a ich príbuzných slov,
- doplniť si svoje vedomosti o slovenskej abecede a vedieť ich používať v praxi,
- dokončiť výcvik v poznávaní a určovaní podstatných mien,
- rozlišovať životnosť podstatných mien mužského rodu,
- poznávať slovesá v prítomnom čase,
- určovať predložky a osobné zámená,
- upevňovať svoje zručnosti v oblasti štylizácie (napr. dopĺňovať vety, vyberať vhodné slová),
- tvoriť jednoduché ústne prejavy najmä formou reprodukcie krátkych textov, rozprávaním a opisom,
- poznávať a precvičovať formy spoločenského styku.

Kľúčové kompetencie:

Žiak VI. ročníka disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

Obsah predmetu:

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry je v VI. ročníku rozdelený do troch oblastí. Pri vyučovaní sa vzdelávací obsah jednotlivých oblastí navzájom prelína.

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA:

- zvuková rovina jazyka a pravopis
- písanie
- významová rovina
- tvarová rovina
- skladobná rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH:

- sloh, komunikácia
- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA:

- technika čítania – čítanie textu, čítanie s porozumením, reprodukcia prečítaného textu, verejná prezentácia textu
- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA - obsah tvorí:

- **zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis**
- osvojenie ustálených radov vybraných slov,
- osvojenie zručnosti správne písať „y“ po obojakých spoluhláskach vo vybraných slovách a v ich najfrekvencovanejších príbuzných slovách,
- správne písanie „i“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri ostatných slov a zdôvodnenie ich pravopisu,
- osvojenie slovenskej abecedy tak, aby žiak dokázal vyhľadávať slová v abecedných zoznamoch pri hľadaní informácií (v Príručkách slovenského jazyka, v telefónnom zozname, v PSC, v encyklopédiách, katalógoch, v knižniciach a pod.),
- zaraďovanie nových slov podľa prvého písmena abecedy a aj podľa ďalších písmen v slove,
- poznávanie podstatných mien, určovanie čísla a rodu, rozlišovanie podstatných mien mužského rodu podľa životnosti, zmena tvaru podstatných mien, ohýbanie – skloňovanie podstatných mien, poradie pádov a pádové otázky, základný tvar podstatného mena, výslovnosť predložky s podstatným menom a jej písanie,
- poznávanie sloviess, časovanie v prítomnom čase, určovanie gramatických kategórií sloviess – osoby, čísla a času, poznať neurčitok a precvičovať ich v tvorivých cvičeniach, pri časovaní sloviess v 3. osobe jednotného a množného čísla dodržiavať rytmické pravidlo, poznávať osobné zámená,
- písanie – v spojení s jazykovým vyučovaním si žiaci zdokonaľujú rukopis so zreteľom na

svoje individuálne potreby, zvyšuje sa dôraz na plynulé písanie slov (bez zbytočného prerušovania písacieho ťahu) so zameraním na automatizáciu písacieho pohybu, dbá sa na dodržiavanie všetkých kvalitatívnych znakov písma, najmä na tvaropis, jednotný sklon a na úpravu písaných celkov, postupne sa zvyšuje rýchlosť písania, priemerná veľkosť písmen strednej výšky je 3 – 4 mm, hornej a dolnej dĺžky 6 – 8 mm.

KOMUNIKÁCIA A SLOH - obsah tvorí:

- tvorenie viet obmieňaním slov a dopĺňovanie viet vhodnými výrazmi,
- pomenúvanie pozorovaných predmetov, javov a vlastnej činnosti (vyjadriť sa o nich),
- **odpovede na otázky**,
- odpovede na otázky podľa obrázkov, na základe vlastných skúseností, a čítankových textov, odpovede postupne tvoria súvislejší celok, tvorenie otázok k jednoduchému textu,
- **reprodukcia**,
- reprodukovanie kratších textov so synonymickými obmenami slov a viet,
- **rozprávanie**,
- rozprávanie podľa obrázkov a podľa série obrázkov, na základe vlastných zážitkov, rozprávanie podľa spoločne zostavenej osnovy,
- sústredenie sa na podstatné dejové udalosti a dodržiavanie časovej postupnosti dejov,
- vyjadrovanie sa bez opakovania rovnakých slov vo vete,
- **opis**,
- opis triedy, miestnosti, osoby, obrázka s dejovými prvkami, práce v domácnosti, činnosti v dielni, na pracovnom vyučovaní a pod. (aj ústnou formou),
- **formy spoločenského styku**,
- precvičovanie oslovenia známej i neznámej osoby, požiadanie o informáciu, vedieť podať stručnú informáciu, pozdravy,
- vedieť sa predstaviť, ospravedlniť, odovzdať krátky odkaz,
- vedieť napísať pozdrav, blahoželanie na pohľadnici, jednoduché oznámenie na korešpondenčnom lístku (úprava – adresa, dátum, oslovenie, pozdrav, podpis).

ČÍTANIE A LITERATÚRA - obsah tvorí:

- **technika čítania**,
- upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením formou aj obsahom primerane náročné umelecké a náučné texty a orientovať sa v nich,
- upevňovanie správneho čítania viet s dôrazom na slovný a vetný prízvuk,
- rozvíjanie a uplatňovanie návykov správneho a ekonomického dýchania, správneho znenia hlasu, starostlivosti artikulácie a spisovnej výslovnosti,
- rozširovanie slovnej zásoby žiakov, presnejšie rozlišovanie významu slov, vyberať vhodný výraz a správne tvoriť vety, odpovedať na otázky z prečítaného textu a s pomocou učiteľa jednoducho reprodukovať obsah podľa jednoduchej osnovy.
- **literárna výchova**:
- osvojovanie si literárnych textov - hlasným čítaním, počúvaním predčítavaného slova alebo hraného textu, počúvaním zvukových nahrávok,
- spájanie obsahu čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu- vnímať ju, prežívať ju a rozumieť jej, chápať ilustrácie ukážok v čítanke, v literatúre pre deti a mládež a v časopisoch pre deti,
- orientácia v deji rozprávok, poviedok, povestí a členenie ich deja na časti, pri rozprávaní spájanie jednotlivých častí do celkového deja,
- reprodukcia, prípadne dramatizácia deja rozprávky alebo poviedky s pomocou učiteľa,
- rozprávanie príbehu hlavnej postavy a hodnotenie jej povahových vlastností, určovanie hlavnej myšlienky, času a miesta deja,
- rozlišovať ľudovú a umelú rozprávku, baladu, povesť (bez ich definovania),

- sledovanie vhodných relácií rozhlasu a televízie, príležitostná návšteva filmového a divadelného predstavenia – rozprávanie o sledovaných programoch,
- poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, P. O. Hviezdoslav, J. Navrátil, T. Janovic a i.),
- rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. P. Dobšinský, B. Němcová, H. Ch. Andersen, J. a W. Grimmovci, K. Čukotskij, S. Maršak a i.),
- bájky a poviedky o prírode a zvieratkách (napr. R. Móric, Ľ. Ondrejov, D. Štubňa-Zámostský, Ezopove bájky),
- povesti, balady, báje a historické poviedky (napr. K. J. Erben, M. Ďuríčková, J. Horák, S. Chalupka, A. Jirásek, M. Ferko),
- náučná literatúra (napr. J. Ponec, C. Valšík, L. Švihran, V. Ferko, M. Šurinová).
-

Medzipredmetové vzťahy:

Učivo slovenského jazyka sa prelína s učivom vlastivedy, matematiky, pracovného vyučovania. Čítanie s porozumením je základom zvládnutia učiva v ostatných vyučovacích predmetoch, je predpokladom dobrých vyučovacích výsledkov žiaka. Piesne, ktoré si žiaci osvojili na hodinách hudobnej výchovy, sa využívajú na motiváciu, oddych a spestrenie vyučovacích hodín. Pri dodržiavaní hygienických požiadaviek využívame v relaxačných cvičeniach prvky telesnej výchovy.

Prierezové témy:

Na hodinách slovenského jazyka často uplatňujeme prvky prierezových tém. Vychádzame pritom z obsahu článkov a básní, prísloví a porekadiel, slohových tém, ale aj gramatických cvičení. Žiaci si prehlbujú svoje environmentálne cítenie, kladný postoj k ochrane života a zdravia a multikultúrny vzťah k európskym a iným národom tvorivými cvičeniami. Tvorbu projektu a prezentáciu zručností uplatníme v slohovej téme „Precestoval som celé Slovensko“.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva budú učitelia využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Budú posilňovať komunikatívnosť žiakov, čitateľskú gramotnosť, tvorivosť a interpretáciu. V praxi to pre učiteľa znamená oslabenie lingvistiky – menej gramatiky a viac aktivít, samostatnej práce a samostatnej komunikácie v rôznych situáciách. Najčastejšie budeme využívať metódy, ktoré budú najviac motivovať žiakov a sú pre nich najvhodnejšie: rozhovor, zážitkové učenie, didaktické hry, hrové aktivity, samostatná práca žiakov, práca s učebnicou, pracovným zošitom, učebnými pomôckami. Vyučovacie hodiny spestríme aj inými učebnými technikami, napr. dramatizáciou, situačnými dialógmi, reťazovými dialógmi, prezentáciou, diskusiou, interview, navodením životných situácií. Z foriem sa zameriame na diferencované a individuálne vyučovanie, prácu v skupinách či návštevu školskej knižnice.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol

vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

1. Slovenský jazyk pre VI. ročník špeciálnych základných škôl - Mgr. Jozef Belanský, Mgr. Milena Belanská, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 376/2000-44 zo dňa 22. júna 2000 ako učebnicu pre VI. ročník špeciálnej základnej školy s mentálnym postihnutím.
2. Pracovný zošit zo slovenského jazyka pre VI. ročník špeciálnych základných škôl - Mgr. Jozef Belanský, Mgr. Milena Belanská, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 376/2000 - 44 zo dňa 22. júna 2000 ako pracovný zošit pre VI. ročník špeciálnej základnej školy pre žiakov s mentálnym postihnutím.
3. Čítanka pre VI. ročník špeciálnych základných škôl – PaedDr. Mária Barancová, PhDr. Peter Pavlis, CSc, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 466/2000 – 44 zo dňa 6. septembra 2000 ako učebnicu pre VI. ročník špeciálnej základnej školy pre žiakov s mentálnym postihnutím.
4. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

5.2 Matematika

Matematika pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	4
Školský vzdelávací program	1
Spolu	5

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku 4 vyučovacie hodiny týždenne na matematiku. V školskom vzdelávacom programe sme pridali jednu vyučovaciu hodinu týždenne bez rozšírenia obsahu, ktorá bude zameraná na upevnenie a precvičenie učiva.

Charakteristika predmetu:

Predmet matematika je založený na získavaní nových vedomostí a na využívaní manuálnych a intelektových schopností žiakov. Nové matematické vedomosti sa aplikujú do reálnych situácií. Poňatie vyučovania matematiky v špeciálnej triede je v súlade s poňatím vyučovania matematiky na základnej škole. Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru. Pri budovaní matematických schopností, zručností a návykov sa berú do úvahy individuálne schopnosti žiaka. Prostredníctvom matematiky a vďaka individuálnemu prístupu pedagóga získava žiak základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré dokáže s prihliadnutím na aktuálny stupeň vývinu aplikovať vo svojom živote.

Ciele predmetu:

Cieľom predmetu matematika v špeciálnych triedach je, aby žiak získal schopnosť používať matematiku vo svojom budúcom živote, osobnom i pracovnom. Námety matematických úloh zodpovedajú skúsenostiam a mentálnej úrovni žiakov špeciálnych tried. Všeobecným cieľom matematiky je rozvíjať logické a kritické myslenie žiakov, schopnosť riešiť problém samostatne, ale i v skupinách. Ciele predmetu matematiky sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Ciele vyplývajúce z obsahu učiva matematiky v VI. ročníku :

- Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť sčítať a odčítať v obore do 1 000,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore do 100,
- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 10 000,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10 000 spamäti a písomne,
- vedieť násobiť a deliť 10, 100 a 1 000,
- osvojiť si základné jednotky času,
- vedieť merať a rysovať úsečky, rysovať rôznobežky, rovnobežky a kolmice, štvorec a obdĺžnik,
- osvojiť si popis základných vlastností kocky a kvádra.

Kľúčové kompetencie:

Žiak VI. ročníka disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,
- vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.
-

Obsah predmetu :

ARITMETIKA

I. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 1000

Rozvíjajúce ciele:	Obsah:	Očakávané výstupy:
Rozvíjať matematické myslenie. Získavať nové vedomosti, zručnosti a matematické postupy. Získať schopnosť využiť matematické vedomosti. Čítať s porozumením. Rozvíjať slovnú zásobu.	Sčítavanie a odčítavanie násobkov 100 (200+500, 700-500). Pričítavanie a odčítavanie jednociferných a dvojciferných čísel k násobkom 100 (500+6, 500+26, 306-6, 485-85). Ďalšie príklady sčítavania a odčítavania spamäti i písomne v obore do 1 000 bez prechodu cez základ (320 + 126, 850 – 120). Písomné sčítanie, keď je súčet násobkom 10, písomné odčítanie od čísla, ktoré je násobkom 10. 134 620 <u>166</u> - <u>318</u> Písomné sčítanie a odčítanie bez prechodu i s prechodom cez základ. 232 897 186 245 <u>145 -125</u> 109 - 128 Vzťah o viac, o menej. Riešenie slovných úloh.	Spamäti sčítavať a odčítavať prirodzené čísla bez prechodu cez základ s využitím rozkladu v obore do 1000. Písomne sčítavať aj odčítavať prirodzené čísla bez prechodu aj s prechodom cez základ v obore do 1 000. Správne podpisovať čísla pri písomnom sčítaní a odčítaní. Príklady na písomné odčítanie riešiť spôsobom : „Koľko mi chýba do ..“. Skontrolovať si výpočet skúškou správnosti. Zdokonaľovať matematické zručnosti. Objasniť jednoduché slovné úlohy. Používať správne úsudok.

II. Násobenie a delenie v obore do 100

Rozvíjajúce ciele:	Obsah:	Očakávané výstupy:
Rozvíjať pamäť, húževnatosť a vytrvalosť. Pracovať vo dvojiciach, v tíme. Veriť si vo vlastné schopnosti.	Opakovanie a upevnenie násobenia a delenia do 60. Zopakovanie násobkov 1 – 6. Precvičenie násobenia 0. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 100. Násobilka číslom 7, 8, 9, 10 – pamäťový zápis. Tvorenie, zápis a riešenie slovných príkladov na násobenie a delenie v obore násobiliek do 100.	Naučiť sa rady násobkov v obore do 100. Chápať podstatu násobenia a delenia. Správne použiť početový výkon pri riešení jednoduchých slovných úloh.

III. Prirodzené čísla v obore do 10 000. Sčítanie a odčítanie

Rozvíjajúce ciele:	Obsah:	Očakávané výstupy:
Rozvíjať logické myslenie. Využívať matematické poznatky v praktických činnostiach, rozvíjať matematické myslenie. Získať nové vedomosti, zručnosti. Získať schopnosť použiť matematiku v praktickom živote.	Počítanie po jednotkách, desiatkach, stovkách, tisíckach. Násobky čísel 10, 100, 1 000 a precvičovanie na jednotkách dĺžky, hmotnosti a objemu. Čítanie a písanie číslíc. Usporiadanie čísel, číselná os. Porovnávanie čísel a zápis pomocou znakov =, <, >. Riešenie jednoduchých nerovnic postupným dosadzovaním. Riešenie slovných úloh na porovnávanie čísel. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000 spamäti. Príklady typu : $1\ 000 + 5\ 000$, $2\ 000 + 500$, $7\ 000 + 300 + 10$, $3\ 000 + 600 + 20 + 5$, $5\ 000 - 2\ 000$, $2\ 500 - 500$, $3\ 200 - 2\ 000$, $6\ 500 - 5\ 000$. Písomné sčítanie a odčítanie bez prechodu cez základ ($2\ 550 + 1\ 230$, $4\ 529 - 1\ 142$). Písomné sčítanie čísel v prípadoch, keď je súčet násobok čísel 10, 100, 1 000, písomné odčítanie od čísel, ktoré sú násobkom 10, 100, 1 000 ($1\ 325 + 1\ 675$, $6\ 955 - 1\ 415$), písomné sčítanie a odčítanie s prechodom cez základ ($2\ 456 + 1289$, $6\ 128 - 3\ 129$).	Poznať a vedieť písať čísla v obore do 10 000. Orientovať sa na číselnej osi, v číselnom rade. Porovnávať čísla a použiť pri tom správne znaky. Správne zapisovať čísla pri písomnom počítaní. Poznať princíp sčítania a odčítania. Zdokonaľovať matematické zručnosti. Používať správne úsudok. Nezabúdať na zvyšky pri počítaní.

IV. Jednotky času

Rozvíjajúce ciele:	Obsah:	Očakávané výstupy:
Dokázať využiť získané vedomosti a zručnosti v praktickom	Základné jednotky sekunda, minúta, hodina. Určovanie času.	Orientovať sa v čase. Určovať čas podľa hodínok. Poznať jednotky času. Poznať a vedieť správne použiť potrebné

živote. Chápať základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti.		pojmy.
---	--	--------

GEOMETRIA

Rozvíjajúce ciele:	Obsah:	Očakávané výstupy:
<p>Dbáť na presnosť pri meraní a úhl'adnosť pri rýsovaní. Dbáť na rozvoj jemnej motoriky. Rozvíjať slovnú zásobu. Pochopiť súvislosti medzi geometriou a praxou.</p>	<p>I. Dĺžka úsečky Jednotky dĺžky mm a km. Premieňanie jednotiek. Meranie dĺžky, rýsovanie úsečiek danej dĺžky (aj v mm).</p> <p>II. Rôznobežky, rovnobežky, kolmice Rýsovanie priamok daným bodom a danými dvoma bodmi. Rýsovanie rôznobežných a rovnobežných priamok, rýsovanie kolmíc pomocou trojuholníka s ryskou. Pravý uhol.</p> <p>III. Rovinné obrazce Trojuholník, štvorec, obdĺžnik. Vyznačovanie, popis, vlastnosti strán. Rýsovanie štvorca a obdĺžnika.</p> <p>IV. Geometrické telesá. Popis základných vlastností – kocka, kváder.</p>	<p>Rýsovať úsečku danej dĺžky aj v mm. Rozumieť princípu súčtu a rozdielu dĺžok úsečiek. Napísať a prečítať matematický zápis. Poznať jednotky dĺžky- km, mm a ich praktický význam. Premieňať jednotky dĺžky cm – mm.</p> <p>Osvojiť si pojmy rovnobežky, rôznobežky a kolmice a vedieť ich aj . Určiť kolmosť pomocou pravítka.</p> <p>Poznať geometrické obrazce , ich vlastnosti a osvojiť si postup konštrukcií.</p> <p>Pomenovať telesá -kocka, kváder. Poznať ich vlastnosti a vedieť ich popísať na modeli.</p>

Medzipredmetové vzťahy:

Učivo z matematiky sa prelína s učivom vlastivedy, slovenského jazyka a literatúry, pracovného vyučovania. Na oddych a spestrenie hodiny využívame piesne naučené na hodinách hudobnej výchovy. Na motiváciu sa využívajú básne a úryvky z detskej literatúry. Prvky telesnej výchovy využívame v relaxačných cvičeniach pri dodržiavaní hygienických požiadaviek.

Prierezové témy:

Na hodinách matematiky uplatňujeme aj prvky prierezových tém. Vychádzame pri tom z učebnice matematiky pre 6. ročník špeciálnych tried, ktorá má na každej strane v dolnej časti slovenské príslovia, porekadlá, úslovia a pranostiky, ktoré využijeme na environmentálnu výchovu, multikultúrnu výchovu, tému ochrany života a zdravia. Tvorbu projektu a prezentáciu zručnosti uplatníme primerane mentálnej úrovni žiakov v tematickom celku „Jednotky času“.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Budeme uplatňovať metódy, ktoré rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov pri samostatnej práci s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Využívať metódy, ktoré vyplývajú z obsahu učiva, cieľov, zloženia triedy. Najúčinnějšími metódami je vysvetľovací rozhovor, motivačný rozhovor, zážitkové učenie, didaktické hry, hrové aktivity, práca s obrázkami, grafmi, samostatná práca žiakov s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Metódy, ktoré sa blížia objaviteľskému postupu a rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov, sú už od najnižších ročníkov nielen prostriedkom, ale aj obsahom vzdelávania. Z foriem sa zameriame na diferencované a individuálne vyučovanie, prácu v skupinách. Budeme dbať na to, aby sa správne používala zásada názornosti v závislosti od intelektovej úrovne žiakov, aby sa nebrzdil rozvoj ich abstraktného myslenia, čo je jedným z dôležitých cieľov matematiky.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektívnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

1. Matematika pre VI. ročník špeciálnych základných škôl – Mgr.Lýdia Melišková, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 81/2003 – 065 zo dňa 17.6.2003 ako učebnicu pre 6. ročník špeciálnej základnej školy pre žiakov s mentálnym postihnutím.
2. Matematika pre VI. ročník špeciálnych základných škôl , pracovný zošit I. a II. časť – Mgr. Lumír Krejza, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 335/2003 – 095 dňa 28.11.2003 ako pracovný zošit pre VI. ročník špeciálnej základnej školy pre žiakov s mentálnym postihnutím.
3. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

5.3 Informatika

Informatika pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku 1 vyučovaciu hodinu týždenne na informatiku. V školskom vzdelávacom programe sme zachovali týždennú hodinovú dotáciu bez rozšírenia obsahu.

Charakteristika predmetu:

Predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika, rozvíja ich myslenie žiakov. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Dôležitý význam informatiky je pri hľadaní informácií na internete pre ostatné vyučovacie predmety. Počítačová zručnosť je nevyhnutná pri vzdelávaní žiakov a ich zaradení na trhu práce.

Ciele predmetu:

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Cieľom vyučovacieho predmetu je zdokonaľiť sa v práci s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím.

Ciele vyplývajúce z obsahu:

- Zopakovať a rozšíriť poznatky a zručnosti z piateho ročníka,
- rozšíriť poznatky a zručnosti pri práci s myšou a klávesnicou,
- oboznámiť sa s prostredím jednoduchého textového editora,
- písať a upraviť text, doplniť text o obrázok,
- získať základy algoritmického myslenia,
- vedieť pracovať v programe Skicár,
- spustiť CD, DVD, hru cez Internet,
- spracovať a prezentovať jednoduchý projekt.

Kľúčové kompetencie:

Žiak VI. ročníka disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií,
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,
- vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia,
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností,

- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať,
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

Obsah predmetu:

Rozvíjajúce ciele	Obsahový štandard:
Informácie okolo nás	<p>Oboznámenie sa s počítačom Pomenovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy. Samostatné ovládanie klávesnice a myši.</p> <p>Textový dokument, čísla a znaky, slová vety, jednoduché formátovanie, textové efekty. Práca v textovom editore, písanie a upravovanie textu, jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka, kurzíva). Mazanie a ukladanie dokumentu. Dopĺňanie textu o obrázok, ilustráciu. Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov.</p>
Komunikácia prostredníctvom IKT	<p>E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár. Posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, učiteľke, spolužiakom). Samostatne alebo s pomocou otvoriť schránku, prečítať, napísať a poslať e-mail. Ochrana osobných údajov v e-mailovej komunikácii. Využitie adresára, zisťovanie e-mailových adries spolužiakov, rodičov.</p> <p>www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe Osvojenie pojmov - www, webový prehliadač, webová stránka. Uvedomenie si bezpečnostných rizík pri práci s Internetom. Vyhľadávanie informácií na Internete a ich správne použitie. Detské webové stránky, on-line hry – výber.</p>
Postupy, riešenie problémov	<p>Oboznámenie sa s pojmami - detský programovací jazyk, elementárne príkazy Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí. Práca s programom Skicár - otvorenie programu, popis panela nástrojov, osvojenie si práce s nástrojmi: pero, štetec, čiara, paleta, práca s farebnou výplňou. Uloženie súboru, dokončenie existujúceho súboru, úpravy.</p>
Princípy fungovania IKT	<p>Funkcie vybraných klávesov Práca s klávesnicou: používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock.</p> <p>Tlačiareň Funkcia tlačiarne. Zapínanie a vypínanie, vkladanie papiera, poznávanie funkcie jednotlivých tlačidiel.</p> <p>CD mechanika Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD a DVD cez „tento počítač“. Spúšťanie hry a hudby z CD.</p> <p>Ukladanie informácií, súbor Uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie.</p>

Informačná spoločnosť	Informačné technológie v škole Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety (napr. Encyklopédia prírody, Vedomosti v hrsti, Oskar na farme, Oskar pri jazere, Oskar v lese). Voľný čas a IKT Počítačové hry, hudba, filmy. Ovládanie jednoduchých hier.
------------------------------	---

Medzipredmetové vzťahy:

Učivo z informatiky sa prelína s učivom z vlastivedy, slovenského jazyka a literatúry, matematiky, hudobnej výchovy, výtvarnej výchovy. Pri dodržiavaní hygienických požiadaviek využívame prvky telesnej výchovy v relaxačných cvičeniach. V predmete informatika sa buduje informatická kultúra.

Na informatike v rámci dopravnej výchovy žiaci získavajú informácie o bezpečnosti v cestnej premávke. Hravou formou sa oboznamujú s dopravnými značkami (prostredníctvom grafického editora), simulovaním rôznych dopravných situácií si osvojujú zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke.

Ochrana života a zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. V predmete informatika žiaci majú možnosť získať prostredníctvom siete Internet informácie o rôznych globálnych problémoch a situáciách ohrozujúcich život a zdravie človeka.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti rozvíjajú u žiakov kompetencie vedieť komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine. Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Najčastejšie používanými metódami sú: rozhovor riadený rozhovor, demonštrácia učiteľom, priebežná demonštrácia, samostatná práca žiakov, skupinová práca žiakov, hra.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

Pre žiakov neexistuje zatiaľ oficiálne schválená učebnica, s ktorou by mohli pracovať.

Učebnicové zdroje pre učiteľa:

1. Informatika okolo nás
2. Informatika – učebnica pre ZŠ
3. Práca so Skicárom
4. Informatika s Tomíkom, Marek Tomusko, Pavol Lauko, prvá slovenská interak. Učebnica
5. Internetové zdroje: www.infovek.sk,
www.modernyucitel.sk, www.bezpecnenainternete.sk, www.alik.cz,
www.infovekacik.sk
6. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

5.4 Vlastiveda

Vlastiveda pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	3
Školský vzdelávací program	0
Spolu	3

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku 3 hodiny týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme zachovali týždennú hodinovú dotáciu bez rozšírenia obsahu.

Charakteristika predmetu:

Predmet vlastiveda v IV. – VI. ročníku špeciálnych tried pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia integruje základné poznatky o prírodných, spoločenských, technických a historických javoch a procesoch. Základné vedomosti a poznatky poskytuje žiakom primeraným spôsobom a adekvátnymi formami a metódami. Žiakov vedie k láske k svojej vlasti, k úcte, k histórii Slovenska, vychováva ich k ochrane životného prostredia, ochrane svojho zdravia. Má podporiť a upevniť kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Ciele predmetu:

Cieľom predmetu vlastiveda v VI. ročníku špeciálnej triedy je primeranými metódami a formami oboznámiť žiakov so základnými poznatkami o Zemi, osvojiť si základné poznatky o svojej vlasti a jej histórii. Osvojiť si základné vedomosti o človeku a živej a neživej prírode.

Ciele vyplývajúce z obsahu:

- Oboznámiť sa so začiatkom našich národných dejín,
- orientovať sa na mape Slovenskej republiky,
- prehľbiť si poznatky o človeku,
- získať poznatky o niektorých nerastoch a horninách,
- oboznámiť sa s praktickým meraním a vážením materiálov,
- získať praktické poznatky z chémie a fyziky.
-

Kľúčové kompetencie:

Žiak VI. ročníka disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovat',
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,
- chápe základné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia,
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností,
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať,

- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

Obsah predmetu:

Obsah predmetu tvorí 8 tematických celkov

Tematický celok	Téma	Obsah	Očakávané výstupy:
Zem a jej zobrazenie	Glóbus Orientácia na mape	Zmenšená napodobenina Zeme - glóbus. Mapa sveta. Svetadiely. Oceány. Zmenšený obraz územia – mapa. Značky na mape. Vysvetlivky na mape. Svetové strany.	Pracovať s mapou. Utvoriť si základné návyky a zručnosti pri práci s mapou. Orientovať sa na mape. Poznať farebné značenie na mape. Chápať striedanie dňa a noci, ročných období.
Slovenská republika	Slovenská republika	Vznik SR. Poloha SR. Podnebie. Povrch – nížiny, pohoria, rieky, jazerá, umelé vodné nádrže. Priemysel. Poľnohospodárstvo. Obyvateľstvo. Štátne symboly – štátny znak, štátna vlajka, štátna pečať, štátna hymna.	Zaujímať sa o svoju vlasť, kladný vzťah ku vlasti. Orientovať sa na mape pomocou farieb, vyhľadať a poznať povrch, vodstvo, mestá. Oboznámiť sa so štátnymi symbolmi SR.
	Bratislava	Bratislava – hlavné mesto SR, sídlo republikových orgánov a inštitúcií. Historické a kultúrne pamiatky v Bratislave. Priemysel a doprava v Bratislave. Vzdelávanie v Bratislave.	Ovládať základné vedomosti o hlavnom meste SR.
	Juhozápadné Slovensko	Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Nerastné bohatstvo. Poľnohospodárska výroba. Významné mestá (Nitra, Modra, Trnava, Komárno, Šahy, Piešťany, Trenčín, Prievidza, Bojnice, Považská Bystrica) a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.	Osvojiť si základné vedomosti o svojej vlasti. Využiť získané vedomosti v praxi. Orientovať sa na mape Slovenska. Poznať významné mesta v jednotlivých oblastiach

	Severné Slovensko	Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Nerastné bohatstvo. Poľnohospodárska výroba. Lesy. Významné mestá (Žilina, Ružomberok, Smokovce, Poprad, Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Svit, Kežmarok) a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.	Slovenska. Vymenovať najväčšie rieky Slovenska. Poznať pohoria Slovenska. Poznať chránené prírodné oblasti – ich význam, správanie sa v týchto oblastiach.
	Stredné Slovensko	Povrch – pohorie, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá (Banská Bystrica, Zvolen, Sliac, Žiar nad Hronom, Martin, Kremnica, Banská Štiavnica, Brezno) a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.	Chápať význam poľnohospodárskej a priemyselnej výroby.
	Východné Slovensko	Povrch – pohorie, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá (Košice, Trebišov, Bardejov, Humenné, Rožňava, Michalovce, Levoča, Prešov, Spišská Nová Ves) a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.	Zaujímať sa o mesto v ktorom žijeme – o Košice. Poznať históriu Košíc, historické i kultúrne pamiatky mesta. Členenie Košíc, príroda okolia mesta . Zaujímavosti Košíc a ich okolia.
Začiatky našich národných dejín (5. – 15. storočie)	Príchod Slovanov na naše územie	Starí Slovania. Rod , kmeň. Život Slovanov, zvyky, bohovia. Hradiská.	Zaujímať sa o históriu našej krajiny. Rozvíjať vlastenecké cítienie.
	Samova ríša	Avari. Franský kupec Samo. Samova ríša – prvý pokus o vytvorenie štátu.	Oboznámiť sa so životom našich predkov.
	Veľkomoravská ríša	Nitrianske kniežatstvo – Pribina. Moravské kniežatstvo - Mojmír I. Vznik Veľkomoravskej ríše – 1. Slovanského štátu.	Osvojiť si základné poznatky o národných dejinách, významných osobnostiach

	<p>Cyril a Metod</p> <p>Rozkvet a pád veľkomoravskej ríše</p> <p>Slovensko súčasťou uhorského štátu</p> <p>Románska kultúra</p> <p>Slovensko v 12. – 14. st.</p> <p>Slovensko v 14.-15.st.</p> <p>Gotická kultúra a jej pamiatky na Slovensku.</p> <p>Husitské hnutie</p> <p>Matej Korvín</p>	<p>Knieža Rastislav. Cyril a Metod. Písmo hlaholika.</p> <p>Knieža Svätopluk. Príčiny rozpadu Veľkomoravskej ríše/906/</p> <p>Začlenenie územia dnešného Slovenska do Uhorska, kráľ Štefan I. Život vo feudálnom Uhorsku. Rozdelenie na župy – župan.</p> <p>Románsky umelecký sloh v architektúre. Románske prvky na Spišskom hrade.</p> <p>Vznik, rozvoj a správa miest, architektúra, obyvatelia miest. Vpády Tatárov.</p> <p>Rozvoj remesiel, zakladanie cechov. Slovensko – najrozvinutejšia časť Uhorska. Matúš Čák Trenčiansky.</p> <p>Gotický sloh. Chrám sv. Alžbety v Košiciach.</p> <p>Majster Ján Hus. Vznik husitského hnutia. Ján Žižka. Husiti na Slovensku.</p> <p>Uhorský kráľ Matej Korvín. Vznik univerzity Academia Istropolitana v r. 1467</p>	<p>a historických pamiatkach.</p> <p>Uvedomiť si význam pôsobenia Cyrila a Metoda na našom území.</p> <p>Vážiť si schopnosti Slovákov žijúcich v minulosti.</p> <p>Vážiť si histický i kultúrny odkaz našich predkov.</p>
<p>Živá príroda</p>	<p>Človek a starostlivosť o jeho zdravie.</p> <p>Vývojové etapy v živote človeka.</p> <p>Stavba ľudského tela.</p> <p>Zdravie a choroba, infekčné choroby.</p>	<p>Človek. Vývin človeka a obdobia ľudského života – detstvo, dospievanie, dospelosť, stredný vek, staroba.</p> <p>Stavba ľudského tela – telo človeka, kostra trupu, hornej a dolnej končatiny.</p> <p>Zdravie a choroba. Infekčné ochorenia – chrípka, žltáčka, šarlach, osýpky, infekčná</p>	<p>Získať nové a prehĺbiť už získané poznatky o človeku, o jednotlivých obdobiach človeka a ochrane jeho zdravia, o stavbe ľudského tela. Rozšíriť si poznatky o hygiene a správnej výžive.</p>

	<p>Základné hygienické pravidlá.</p> <p>Zásady správnej výživy.</p> <p>Prvá pomoc pri úrazoch a zlomeninách.</p>	<p>hnačka, AIDS, tuberkulóza, mumps, svrab.</p> <p>Základné hygienické pravidlá – zuby, ruky, vlasy, telo, odev, obuv.</p> <p>Zásady správneho stravovania.</p> <p>Silné krvácanie, krvácanie z nosa, rezná rana, zlomenina, 5T.</p>	
Neživá príroda	<p>Uhlie, ropa, zemný plyn, kamenná soľ, železná ruda.</p> <p>Piesok, žula, hlina, vápenec – stavebný materiál.</p> <p>Výroba malty – laboratórna práca.</p>	<p>Vznik, ťažba, výskyt, využitie uhlia, ropy, zemného plynu, kamennej soli a železnej rudy.</p> <p>Vznik, ťažba, výskyt využitie piesku, žuly, hlíny, vápenca..</p> <p>Postup na výrobu malty.</p>	<p>Získať a prehĺbiť si poznatky o neživej prírode. Rozvíjať vzťah a uvedomiť si potrebu chrániť prírodu.</p>
Poznávanie látok	<p>Veci a látky</p> <p>Vlastnosti látok</p> <p>Zmeny látok</p>	<p>Veci zhotovené z rôznych látok</p> <p>Tuhé látky</p> <p>Kvapalné látky</p> <p>Plynné látky</p> <p>Topenie, tavenie, tuhnutie, rozpustnosť, korózia kovov</p>	<p>Záujem o veci a látky, ktoré nás obklopujú.</p> <p>Osvojené základné poznatky prenášať do praxe.</p> <p>Poznať vlastnosti vybratých látok.</p> <p>Vedieť sa orientovať v rôznych publikáciách, napr. encyklopédiách.</p>
Porovnávanie a meranie	<p>Dĺžka</p> <p>Hmotnosť</p> <p>Objem</p>	<p>Jednotky dĺžky</p> <p>Postup pri meraní</p> <p>Jednotky hmotnosti</p> <p>Druhy váh</p> <p>Jednotky objemu</p> <p>Postup pri meraní objemu</p>	<p>Merat' a vážiť vecí, spolužiakov.</p> <p>Poznať rôzne druhy váh.</p> <p>Vzbudiť záujem o praktické činnosti.</p>

	<p>Teplota</p> <p>Čas</p>	<p>kvapalín</p> <p>Jednotky teploty</p> <p>Druhy teplomerov</p> <p>Jednotky času</p> <p>Druhy hodín</p> <p>Striedanie dňa a noci</p> <p>Striedanie ročných období</p>	<p>Merat' objem, teplotu, čas.</p> <p>Poznať rôzne druhy teplomerov, hodín.</p> <p>Utvoriť si základné návyky a zručnosti pri praktickom meraní a vážení.</p> <p>Pozorovať striedanie dňa a noci, ročných období.</p>
<p>Elektrická energia</p>	<p>Energia</p> <p>Výroba elektrickej energie</p> <p>Šírenie elektrickej energie</p> <p>Využitie elektrickej energie</p> <p>Elektrospotrebiče</p> <p>Požiar</p>	<p>Forma energie – elektrina</p> <p>Elektrárne – ich rozdelenie</p> <p>Elektrické vedenie, vodiče, nevodiče – izolanty</p> <p>Premena elektrickej energie na svetelnú, pohybovú a tepelnú energiu. Šetrenie energie.</p> <p>Zásady pri používaní el. spotrebičov.</p> <p>Možnosti vzniku požiaru</p> <p>Spôsoby hasenia požiaru</p> <p>Číslo 150 a 112</p>	<p>Poznať využitie el. energie.</p> <p>Poznať druhy elektrární.</p> <p>Osvojiť si základné poznatky z električky.</p> <p>Chápať význam šetrenia el. energie.</p> <p>Utvoriť si základné návyky a zručnosti pri manipulácii s el. spotrebičmi.</p> <p>Ovládať zásady prevencie požiaru.</p> <p>Osvojiť si postup pri vypuknutí požiaru</p>

Medzipredmetové vzťahy:

Medzi vlastivedou a ostatnými výchovno-vzdelávacími predmetmi existuje mnoho medzipredmetových vzťahov. Na základe komunikačných zručností získaných v slovenskom jazyku si žiaci osvojujú vedomosti a zručnosti o prírodných a spoločenských javoch. Zručnosti získané v matematike - porovnávanie a meranie - sú žiakom východiskom na osvojovanie nových vedomostí pri manipulácii s rozličným materiálom. Využívaním ukážok z hudobnej tvorby a ilustrácií z literatúry zameriavame žiakov na umenie okolo seba,

na históriu kultúry zvykov a ľudových tradícií. Na predmete vlastivedy využijú žiaci aj získané výtvarné zručnosti.

Prierezové témy :

Aplikovaním prvkov prierezovej témy ochrana života a zdravia sa integrujú postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách a pri pobyte a v pohybe v prírode. Žiaci si uvedomia dôležitosť dodržiavania hygienických návykov a správnej výživy pre ochranu a zdravie človeka. Environmentálnou výchovou vstúpime žiakom vedomosti, zručnosti a schopnosti vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí a vnímať životné prostredie a jeho ohrozenie na celom svete. Na hodinách vlastivedy majú svoje využitie aj multikultúrna výchova, ktorá sa dotýka medziľudských vzťahov. Tvorbu projektu a prezentácii zručnosti uplatníme s prihliadnutím na mentálne postihnutie žiakov v tematickom celku Slovenská republika.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učitelia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Vo vlastivede je to motivačný rozhovor, vysvetľovací rozhovor, zážitkové učenie, práca s obrázkami, mapou a rôznymi publikáciami, tvorba jednoduchého projektu. Z foriem sa zameriame na diferencované a individuálne vyučovanie, prácu v skupinách a návštevu školskej knižnice.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

1. Vlastiveda pre VI. ročník špeciálnych ZŠ – Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Jarmila Žišková, schválilo Ministerstvo školstva SR pod č. 601/2000 – 44 zo dňa 24. novembra 2000 ako učebnicu pre 6. ročník špeciálnej základnej školy pre žiakov s mentálnym postihnutím.
2. Pracovný zošit - Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Jarmila Žišková, 2001, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 227/2001 – 44 dňa 2.5.2001 ako pracovný zošit k učebnici Vlastiveda pre 6. ročník špeciálnej ZŠ pre žiakov s mentálnym postihnutím.
3. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

5.5 Pracovné vyučovanie

Pracovné vyučovanie pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	4
Školský vzdelávací program	0
Spolu	4

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku 4 hodiny týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme zachovali týždennú hodinovú dotáciu podľa štátneho vzdelávacieho programu.

Charakteristika predmetu:

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne. Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov. V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Ciele predmetu:

Hlavné ciele pracovného vyučovania, ktoré budeme aplikovať vo výchovno-vzdelávacom procese:

- Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- osvojiť si základné vedomosti a zručnosti v spracovaní pôdy, siatí semien, sadení priesad a zbere plodín,
- upevniť poznatky o základných druhoch dreva a prehliť manuálne zručnosti pri práci s ním,
- oboznámiť sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi,
- zdokonaľovať osvojené rozličné spôsoby montáže a demontáže,
- osvojiť si manuálne zručnosti pri práci so strojčkami na mletie mäsa, maku, strúhanky,
- osvojiť si názvoslovie pracovných nástrojov a postupov.
-

Kľúčové kompetencie:

Žiak VI. ročníka disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,
- chápe základné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia,
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností,
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať,
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

Obsah predmetu:

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny. Vzhľadom na to, že naša škola nemá vlastný školský pozemok, práce na školskom pozemku nahradíme inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

Tematický celok:	Téma:	Obsah:	Kompetencia (spôsobilosť):
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena	Umývanie, kúpanie. Prípravky a pomôcky pre osobnú hygienu. Čistota bielizne. Ošetrovanie rán pri krvácaní.	Pravidelne si čistiť zuby. Dodržiavať osobnú hygienu. Dbať na čistotu bielizne. Poznať obväzový materiál a techniku obväzovania.
	Obviazať poranenie na ruke alebo na nohe	Prvá pomoc pri popáleninách.	Vedieť poskytnúť prvú pomoc pri drobných úrazoch a popálení. Vyhýbať sa úrazom.

Práce v dielni	Práce s papierom a kartónom	Výroba papiera. Kartonážne práce. Zhotovovanie skladačiek. Zošívanie listov. Vlepovanie vložky.	Poučiť sa o výrobe papiera. Merať, strihať, rezať kartón. Narezávať podľa pravítka. Ohýbať a prebijať kartón. Zošívať listy dvojslučkovým a osmičkovým stehom. Vlepovať vložky do mäkkých obalov. Používať formičky a profilové šablóny. Farbiť a lakovať výrobky. Pracovať s pilinovou kašou.
	Modelovanie	Modelovanie drobných predmetov. Vlastnosti modelovacích materiálov.	Oboznamovať sa s vlastnosťami modelovacích materiálov. Porovnávať rozdiely medzi nimi. Zhotovovať zložitejšie modely z konštrukčnej stavebnice z plastu aj z kovovej stavebnice. Zostavovať priestorové modely z kartónových vystrihovačiek.
	Montážne a demontážne práce	Konštrukcie z plastovej stavebnice. Konštrukcie z kovovej stavebnice. Priestorové modely.	Poznať názvy pracovných nástrojov a ich funkciu. Oboznámiť sa so štruktúrou dreva.
	Práca s drevom	Pracovné nástroje. Štruktúra dreva Mäkké drevo. Tvrdé drevo.	Rozoznať mäkké a tvrdé drevo. Merať, upínať, rezať, orezávať, hladiť, vŕtať, spájať klincami, moriť mäkké drevo.
	Práca s kovom	Techniky z predchádzajúcich ročníkov. Meandre z drôtu. Figúrky z drôtu.	Oboznámiť sa s rezaním a opracúvaním tvrdého dreva. Zdokonaliť sa v technikách z predchádzajúceho ročníka - vyrovnávať, ohýbať, strihať, píliť a začisťovať konce mäkkého drôtu. Vyrovnávať klince. Vytvárať meandre z drôtu podľa nákresu v skutočnej veľkosti. Zhotovovať figúrky z drôtu a nastrihaných plechových pásikov.
	Práca s kože alebo koženky	Jednoduché práce z kože alebo koženky.	Vystrihovať, vysekávať, rezať materiál podľa kovového pravítka, zošívať.
	Práca s rozličným materiálom	Prírodný materiál. Odpadový materiál.	Rozoznať prírodný materiál od

			<p>odpadového. Vtláčať, maľovať, vytvárať mozaiku. Obrazce z prírodného materiálu. Strihať, lepiť, vytvárať priestorové obrázky z odpadového materiálu.</p>
Pestovateľské práce	Izbové rastliny	Ošetrovanie izbových rastlín.	Umývať rastlinu, čistiť črepník. Odstraňovať pleseň a mach. Oboznámiť sa so zásadami správneho zalievania.
	Klíčidlá	Niektoré druhy klíčidiel. Zásady klíčenia.	Pracovať s klíčidlom.
	Okopaniny	Význam okopanín. Druhy okopanín. Založenie pokusu na klíčenie zemiakov. Základné podmienky a postup pri pestovaní strukovín- založenie pokusu.	Pozorovať klíčenie obilnín. Osvojiť si vedomosti o pestovaní zemiakov. Založiť pokus.
	Strukoviny		Osvojiť si vedomosti o pestovaní strukovín. Založiť pokus.
	Buriny	Hlavné druhy burín.	Oboznámiť sa s hlavnými druhmi burín. Poznať ich škodlivosť a zásady boja proti nim.
	Herbár	Poznávanie kvetov a listov rastlín. Rastlinky a kvetiny v okolí školy.	Založiť herbár. Ukladať kvety a listy poznávaných rastlín.
	Okrasné kvetiny a kry.	Trvalky a okrasné kry.	Siať semená kvetín do debničiek. Presádzať kvetiny. Starostlivosť o okrasné kry.
Práce v domácnosti	Hygiena domácnosti	Kuchynka –orientácia, účelové a praktické vybavenie. Elektrické spotrebiče, kuchynské nástroje. Udržiavanie podlahových krytín.	Vzbudiť záujem o práce v domácnosti. Dodržiavať jednoduché postupy pri domácich prácach – žehlenie, práca s rýchlovarnou kanvicou, pranie. Umývať rôzne druhy podlahových krytín.
	Príprava pokrmov	Príprava zoznamu na nákup. Ekonomické nakupovanie. Dôležité potraviny v kuchyni.	Vedieť postup pri vysávaní. Urobiť jednoduchý nákup. Poznať trvanlivosť potravín a spôsoby ich správneho uskladnenia.

	Šitie	<p>Uskladnenie potravín. Práca s kuchárskou knihou. Zdravá výživa.</p> <p>Príprava raňajok.</p> <p>Čistenie zeleniny a zemiakov.</p> <p>Príprava polievky.</p> <p>Základné stehy – predný zadný, obnitkovací, slučkovací a jednoslučkový steh.</p> <p>Prišívanie.</p> <p>Plátanie a opravy odevov.</p> <p>Háčkovanie</p>	<p>Vedieť pracovať s kuchárskou knihou, vyhľadávať recepty Poznať a dodržiavať zásady zdravej výživy. Vedieť pripraviť raňajky: vajíčko na mäkko, na tvrdo, miešané. Poznať rôzne druhy zeleniny a jej využitie v kuchyni. Vedieť čistiť zeleninu a zemiaky a následné spracovanie surovín. Vedieť pripraviť zeleninovú a zemiakovú polievku. Ušiť vrečko na prezuvky, na príbory, handrovú loptu, zvieratko z plsti. Urobiť výstavku materiálov na ktoré sa dá šiť. Prišívať gombíky rôznymi spôsobmi. Prišívať rozličné spínačky a háčiky. Vyrobiť farebnú mozaiku z gombíkov. Vyrobiť rôzne zvieratká, postavy, veci použitím gombíkov, spínačiek, háčikov. Vybrať vhodnú textíliu na záplatu. Vedieť štopkať odev. Vyrobiť ozdobnú záplatu. Háčkovať krátky stĺpik, dlhý stĺpik. Uháčkovať podložku pod pohár. Pokúsiť sa háčkovať rukavice, čiapku.</p>
--	-------	--	--

Medzipredmetové vzťahy:

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností žiakov s mentálnym postihnutím - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Metódy názornosti, konkrétosti, postupnosti a individuálneho prístupu budú vyučujúci uplatňovať na každej hodine pracovného vyučovania. Budú aplikovať metódy motivujúce prácu dieťaťa, aktivizujúce pracovný záujem, monologické metódy - prednáška, rozprávanie, vysvetľovanie, opis pracovných činností, demonštračné metódy, ktorými učiteľ sprostredkováva žiakovi mnohozmyslové zážitky, ktoré získava počúvaním opisu pracovných činností a prehliadkou, vyhmataním objektu. V pracovnej príprave ide o demonštráciu pracovných postupov, nástrojov, operácií, materiálov a podmienok práce.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

5.6 Výtvarná výchova

Výtvarná výchova pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku 1 vyučovaciu hodinu týždenne.

Charakteristika predmetu:

Výtvarná výchova umožňuje žiakom poznávať okolité i svoj vnútorný svet prostredníctvom výtvarných činností a postupne sa formujúceho výtvarného myslenia. Rozvíja schopnosť žiakov citlivo vnímať svet okolo seba, prežívať ho, objavovať v ňom estetické hodnoty, tie chrániť. Osvojovaním výtvarných zručností a techník rozvíjajú žiaci svoju fantáziu, priestorovú predstavivosť, rozvíja sa ich prirodzená potreba vlastného výtvarného vyjadrenia. Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku i psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnych triedach nezastupiteľná. Má široký záber v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné brať do úvahy výtvarnú typológiu detí, no najmä druh a stupeň postihnutia a prihliadať na individuálne možnosti každého žiaka. Vhodné je tiež využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu výtvarná výchova.

Ciele predmetu:

Cieľom výtvarnej výchovy je rozvíjať manuálnu zručnosť, vedomosti i duševnú spôsobilosť žiaka s mentálnym postihnutím. Formovať vkus žiaka. Vytvárať správny vzťah k prírodnej i umeleckej krase. Viest' žiakov k výchove vkusu. Rozvíjať už osvojené výtvarné zručnosti. Estetickými a tvorivými zážitkami zlepšovať psychomotorický stav žiakov. Vyrovnať disharmonický rozvoj a tým umožniť úspešné zaradenie do praktického života.

Prioritné ciele sú:

- Získané poznatky a nadobudnuté zručnosti z predchádzajúcich ročníkov dopĺňať, rozvíjať, zdokonaľovať,
- rozvíjať vnímanie, predstavivosť, tvorivosť a fantáziu žiakov,
- učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého sa námet čerpá,
- odhaľovať zákonitosti stavby prírodných a umelých foriem.

Kľúčové kompetencie:

Žiak VI. ročníka disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,

- chápe základné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia,
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností,
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať,
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

Obsah predmetu :

Obsah predmetu výtvarná výchova tvoria 3 tematické okruhy

Tematický okruh	Edukačná téma	Odporúčané námety a techniky	Očakávané výstupy
Výtvarné osvojenie skutočnosti	Tematické práce	Zo života detí – zážitky z prázdnin, ročné obdobia a deti, hra a deti, zážitky z vychádzky, ilustrácia rozprávky. Život rodiny – rodičia, súrodenci, zobrazovanie pracovných činnosti oddychových činnosti, športových činnosti. Výtvarné techniky – kolorovaná perokresba, kresba drevkom, maľba temperou, suchým a masným pastelom, grafika – tlač z kartónovej koláže, kombinované techniky.	Poznať základné farby, vedieť miešať základné farby. Poznať vlastnosti farieb. Správne pomenovať výtvarné techniky, materiály a pomôcky. Vyjadriť farebný kontrast. Uplatniť kresbu postavy v kompozícii. Rozvíjať zobrazovanie figúr. Zachytiť dej a priestorové vzťahy.
	Zobrazovanie prírodných foriem	Jesenné ovocie a zelenina, zátišie s ovocím, jesenné kvety, jesenné listie, zimná krajina, lesné zvieratá, kytica, krajina s potokom, portrét spolužiaka, ľudská figúra, lesné zvieratá. Výtvarné techniky – kresba rudkou, mäkkou ceruzou, fixkami. Maľba – temperou, gvašom. Materiálové techniky – mozaika z papiera, prírodnín, koláž. Kombinované techniky.	Vnímať krásu v každodennom živote. Vkusne pretvárať svoje okolie. Poznať jednotlivé oblasti výtvarného umenia, umelcov a ich tvorbu. Pozorovať svet okolo seba. Rozvíjať predstavivosť a tvorivosť. Zámerné používať teplé a studené farby. Výtvarne vnímať tvar a rast prírodnín.

<p>Práca s výtvarnými prostriedkami</p>	<p>Zobrazovanie umelých foriem</p> <p>Dekoratívne práce plošné</p>	<p>Školské potreby, veci dennej potreby (džbán, pohár, váza), pracovné nástroje.</p> <p>Výtvarné techniky – kresba rudkou, perokresba. Maľba – tempera, gvaš. Mozaika z papiera, prírodnín.</p> <p>Vianočné, novoročné a veľkonočné pohľadnice, pozvánka na karneval, narodeninovú párty, hra a experimentovanie s farebnou škvnou, návrh na knižnú obálku.</p>	<p>Výtvarne vnímať tvary úžitkových predmetov. Dekoratívne riešiť plochu radením geometrických prvkov. Vedieť dekoratívne vyzdobiť predmet.</p>
<p>Výtvarné umenie</p>	<p>Priestorové práce</p>	<p>Výtvarné techniky – techniky spojené s experimentovaním – zapúšťanie do riedenej klovatiny, hra s akvarelovými škvrkami s preklápaním. Rozfukovanie tušových škvŕn s dotváraním, farebná výplň dekoratívnej plochy, vosková rezerva, radenie prvkov odtláčaním. Kombinované techniky maľba – tlačidlá, vystrihovanie, nalepovanie. Domaľovaná koláž.</p> <p>Výtvarné materiály – voskový pastel, parafín, tuš, akvarelové farby, klovatina.</p> <p>Karnevalová maska, veľkonočné dekorácie s kraslicami, darček mamičke.</p> <p>Výtvarné techniky – priestorové vytváranie z papiera montážne práce z rôzneho materiálu, modelovanie,</p> <p>Výtvarné materiály – hlina, plastelína, modurit, slané cesto, odpadový materiál, kaširovací hmotu /novinový papier, škrob, klovatina, buničina.</p>	<p>Radosť z experimentovania a poznávania nového.</p> <p>Rozvíjať technickú zručnosť. Poznať vlastnosti modelovacieho materiálu. Osvojiť si základy proporcionality tvarov. Rozvíjať hmat, zmysel pre priestor. Pracovať s fantáziou a tvorivo.</p>
	<p>Výstavy výtvarných prác detí, umelcov,</p>	<p>Besedy o výtvarnom umení.</p>	<p>Poznať detských ilustrátorov. Pracovať</p>

	remeselníkov. Miestna architektúra. Práca s knihou.	Známe osobnosti slovenského výtvarného umenia. Návšteva knižnice – známi slovenskí ilustrátori. Vychádzka zameraná na okolité architektúru.	s publikáciami o výtvarnom umení. Využiť výtvarné schopnosti a znalosti pri rôznych príležitostiach (Vianoce, Deň matiek a pod.).
--	---	---	---

Medzipredmetové vzťahy:

Výtvarná výchova ako všeobecno-vzdelávací predmet sa výrazne podieľa na rozvoji a utváraní osobnosti človeka. Svojím cieľom a obsahom sa orientuje na estetickú výchovu vo vzťahu s etickou výchovou ako aj ďalšími zložkami výchovy. Pripravuje žiakov pre kultúrne formy života v spoločnosti. Medzi výtvarnou výchovou a ostatnými výchovno-vzdelávacími predmetmi existuje mnoho medzipredmetových vzťahov. Zo slovenského jazyka je to rozvoj jemnej motoriky žiakov. Podľa potreby sa do vyučovania zaraďujú prvky telesnej výchovy – detské pohybové hry. Využívaním ukážok z výtvarnej tvorby a ilustrácií z literatúry zameriavame žiakov na umenie okolo seba, na históriu kultúry zvykov a ľudových tradícií.

Prierezové témy :

Obsah výtvarnej výchovy ponúka široké využitie prierezových tém. V tematickom okruhu – výtvarné osvojenie skutočnosti sú to najmä environmentálna výchova, multikultúrna výchova, dopravná výchova. V okruhu - práca s výtvarnými prostriedkami využijeme prvky prierezovej témy ochrana života a zdravia, environmentálnej výchovy. V okruhu výtvarné umenie začleníme prvky multikultúrnej výchovy.

Metódy a formy :

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov učiteľa budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Najúčinnjšími metódami sú didaktické hry, hrové aktivity, práca s obrázkami a s učebnými pomôckami, pozorovanie, porovnávanie, triedenie materiálu. Okrem základnej vyučovacej hodiny výtvarnú výchovu budeme realizovať aj formou vychádzok, návštev galérií, knižníc.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

5.7 Hudobná výchova

Hudobná výchova pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku 1 hodinu týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme zachovali týždennú hodinovú dotáciu podľa štátneho vzdelávacieho programu.

Charakteristika predmetu:

Hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jednotlivca a je rozhodujúca pri odovzdávaní a sprostredkovaní hudby novým generáciám, pričom zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka. Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe. Hudobná výchova umožňuje žiakovi tvorivo si osvojiť hudbu a spoznávať hudobné umenie. Základnými prostriedkami sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifik národnej, regionálnej a svetovej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomovanie, sebavýchovu, porozumenie a solidaritu pre ochranu prírody, kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a národom. Utvára a rozvíja hudobno-estetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov.

Ciele predmetu:

Ciele hudobnej výchovy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia. Cieľom hudobnej výchovy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti. Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v prítlačivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových. Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne. Podporovať spontánnu kreativitu žiakov, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie. Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu žiakov, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Prioritné ciele, ktoré sme si stanovili:

- prehlbovať záujem o hudbu,
- zdokonaľovať čistotu kolektívneho spevu,
- oboznámiť sa s notami, notovými čiarami a husľovým kľúčom,
- rozlišovať zvuk symfonického orchestra a detského zboru,
- získať prvé poznatky o hudobných skladateľoch,

- orientovať žiaka k poznaniu regionálnej ľudovej tvorby.

Kľúčové kompetencie:

Žiak VI. ročníka disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,
- chápe základné javy v ich vzájomnej súvislosti,
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností,
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať,
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

Obsah predmetu:

Téma:	Obsah:
Piesne na spev	Hry so spevom, jednoduché slovenské ľudové piesne, detské piesne. Ľudová pieseň, umelá pieseň a rozdiel medzi nimi. Vojenská pieseň, uspávanky, koledy, pastierske piesne. Takt, rátanie taktov v piesni. Opakovacie znamienko a pomlčky. Pojem melódia, notový zápis. Rómska pieseň jej charakteristické črty.
Piesne na počúvanie	Uvedomovanie výrazových prostriedkov. Charakteristické črty pochodu, uspávanky a koledy. Osobitosti úpravy ľudových piesní. Krása rómskych piesní a možnosti ich spracovania.
Skladby na počúvanie	Význam hudby v spoločenskom živote. Hudobno – vyjadrovacie prostriedky. Hudobné nástroje v skladbe ako prostriedok na vykreslenie prostredia, postáv a nálad. Inštrumentálna hudba a orchester.
Hudobno – pohybové hry a tance	Tanečné kroky na rôzne taktové doby. Koordinácia pohybov s hudbou. Nácvik jednoduchých tanečných krokov (krok v bok, dopredu). Prežívanie rytmu a melódie. Kultivovaným pohybom sprevádzať spev.

Medzipredmetové vzťahy:

Medzi hudobnou výchovou a ostatnými výchovno-vzdelávacími predmetmi existuje mnoho medzipredmetových vzťahov. Hudobné činnosti chápeme ako integráciu so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, prostredníctvom hier a tvorivej dramatizácie. Pohybové

vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ich ku kultivovanému pohybu, zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb. Hudobné činnosti využijeme ako relaxačné aktivity žiakov na vyučovacích hodinách slovenského jazyka, matematiky, vlastivedy, ale aj na spestrenie ostatných výchovných predmetov.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Z foriem sa zameriame na diferencované a individuálne vyučovanie, prácu v skupinách a návštevu školskej knižnice.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

1. Hudobná výchova pre 6. ročník špeciálnej základnej školy.
2. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

5.8 Telesná a športová výchova

Telesná a športová výchova pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	0
Spolu	2

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku 2 hodiny týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme zachovali týždennú hodinovú dotáciu podľa štátneho vzdelávacieho programu.

Charakteristika predmetu:

Zameranie predmetu telesná a športová výchova je dominantné na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná a športová výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej výchovy zameraná k zmiernovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Ciele predmetu:

Hlavným cieľom predmetu telesná a športová výchova je dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

Všeobecné ciele predmetu:

- pozitívne ovplyvniť telesný vývoj a správne držanie tela,
- zvýšiť úroveň základných pohybových schopností (vytrvalostných, silových, rýchlostných, obratnostných, flexibilných), individuálnej výkonnosti, telesnej zdatnosti,
- a tým upevniť fyzické a duševné zdravie žiakov,
- rozšíriť a zdokonaľiť základné lokomočné pohybové zručnosti,
- osvojiť a upevniť špecifické pohybové zručnosti a návyky v rozsahu základného učiva,
- osvojiť a upevniť všeobecné i špecifické hygienické návyky,
- aktívne osvojiť elementárne poznatky a základnú terminológiu najfrekventovanejších činností,
- vzbudiť a upevniť záujem, citový vzťah k telesnej výchove a k jej hodnotám,
- efektívne participovať na výchove k humanizmu, tolerantnosti, znášanlivosti, estetickému cíteniu, k zodpovednosti za konanie vo vzťahu k spolužiakom, učiteľom, rodičom,
- starším, ale tiež vo vzťahu k životnému prostrediu a prírode.

Ciele vyplývajúce z obsahu:

- rozvíjať aktivitu žiakov,
- osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného názvoslovia,

- naučiť sa chápať význam pohybovej aktivity v živote človeka,
- rozvíjať pružnosť, ohybnosť, rovnováhu, priestorovú orientáciu,
- zvládať zmeny formy vykonávanej aktivity,
- generalizovať už ovládané zručnosti v zmenenom vonkajšom prostredí,
- dodržiavať pravidlá hrových a pohybových aktivít,
- dodržiavať určené pravidlá,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať pohybové aktivity,
- rozvíjať kreativitu a improvizáčne schopnosti.

Obsah predmetu:

PORADOVÉ CVIČENIA:

- Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky.
- Vytváranie nástupových a pochodových útvarov.
- Hlásenie žiaka.

PRÍPRAVNÉ, KONDIČNÉ, KOORDINAČNÉ A KOMPENZAČNÉ CVIČENIA:

- Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia.
- Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania.
- Rozvoj obratnosti, rovnováhy.
- Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.

ŠPORTOVÁ GYMNASTIKA:

- Akrobacia.
- Viacnásobný kotúľ.
- Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky.
- Kotúľ vzad s obmenami.
- Stoj na hlave.
- Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou.
- Premet stranou (vľavo, vpravo).

Kladina – výška 1 m

- Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

Šplh

- Šplh s prírazom.
- Súhrnné cvičenia, húpanie na lane.

Trampolínka

- Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.

Jazda na bicykli

- Cvičenie rovnováhy a obratnosti.
- Návčik pomalej a rýchlej jazdy.

RYTMICKÁ GYMNASTIKA A TANEC:

- Krok prísuný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci.
- Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy.
- Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte.

ATLETIKA:

- Vysoký štart.

- Beh.
- Stupňovanie rovinky.
- Beh na 60 m.
- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m).

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu.

Skok do výšky

- Skok technikou „nožničky“.
- Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou

- Hod z krátkého rozbehu.
- Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta

- Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh

- Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh

- Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

ŠPORTOVÉ HRY:

Basketbal a hádzaná

- Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.
- Dribling na mieste v pohybe.
- Strelba z krátkej vzdialenosti, strelba trestných bodov.
- Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

CVIČENIA V PRÍRODE:

- Orientácia v teréne.
- Plán obce, terénu.
- Mapa, turistické značky.
- Kompas.
- Orientácia v cestovnom poriadku.
- Prenášanie raneného, prvá pomoc.

Pešia turistika

- Chôdza podľa plánu.
- Terénne hry.

–

Medzipredmetové vzťahy:

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Metódy a formy:

Pre plnenie optimálneho cieľa a úloh telesnej a športovej výchovy s ohľadom na druh a stupeň postihnutia budeme na hodinách využívať tieto metódy:

- Všeobecné vyučovacie metódy - metódy oboznámenia s cvičením (slovného opisu,

ukážky demonštrácie), metódy nácviku (komplexný postup, analyticko-syntetický postup, zmiešaný postup), metódy výcviku (opakovania, štandardného zaťaženia, intervalového tréningu, súťaženia) metódy kontroly, hodnotenia a klasifikácie.

- Špecifické vyučovacie metódy - reedukačné, kompenzačné, rehabilitačné, metódu kontrastu, zapojenia viacerých kanálov.
- Motivačné metódy, ktorými sa budeme snažiť žiakov dostať do štádia, že cvičia s presvedčením osobného prínosu a uspokojenia.

Pre splnenie všetkých cieľov telesnej výchovy budeme realizovať tieto organizačné formy:

- ranné cvičenia (denne na začiatku 1. vyučovacej hodiny),
- telovýchovné chvíľky počas vyučovacích hodín (denne niekoľkokrát na všetkých predmetoch, keď učiteľ pozoruje u žiakov únavu resp. nekoncentrovanosť) s využitím riekaniek a motivovaných pohybov,
- rekreačné využívanie prestávok (denne predovšetkým cez veľkú prestávku využívať možnosti školského dvora, telocviční, voľných priestorov ap., v prípade nepriaznivého počasia (nedá sa ísť von, v triedach a na chodbách je vydýchaný vzduch) zabezpečiť potrebu okysličovania organizmu 2 – 3 minútovými aktivizačnými cvičeniami na začiatku vyučovacích hodín,
- vyučovacia hodina telesnej výchovy (hlavná organizačná forma),
- školské športové súťaže – pravidelné i jednorazové,
- cvičenia v prírode (2 x ročne v rozsahu po 4 hodiny v každom ročníku).

V jednotlivých tematických celkoch je poskytnutý dostatočný priestor na tvorivú aplikáciu obsahu učiva učiteľom vzhľadom k možnostiam školy i konkrétnych žiakov. Pri výbere cvičení a hier bude každý učiteľ pristupovať citlivo tak, aby bolo možné u každého žiaka dosiahnuť postupný rozvoj kompetencií.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

5.9 Etická výchova

Etická výchova	6. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet etická výchova predstavuje overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebadomie, učí ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

Ciele predmetu:

- Učiť sa efektívne komunikovať s rovesníkmi,
- upevniť si základy spoločenského správania,
- učiť sa základné pravidlá vyjadrovania citov,
- učiť sa spolupracovať s druhými, nadobúdať sociálne zručnosti – asertivitu, empatiu.

Kľúčové kompetencie (spôsobilosti):

(d) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať,

(e) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,

(f) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,

- vie používať vyučovacie programy,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- je schopný počúvať, diskutovať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,

(g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

Obsah predmetu:

I. Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov

Naučiť sa identifikovať a vyjadriť city

Mimické vyjadrenie citov a postojov. Vedieť vyjadriť radosť a vďačnosť. Identifikovať vlastné city. Relaxácia. Identifikácia negatívnych citov a ich zvládnutie.

Naučiť sa zvládnuť prudké emócie

Identifikovať negatívne city a ich zvládnutie. Depresia. Ovládať základné pravidlá vyjadrovania citov.

Vyššie emócie

Úloha vyšších emócií v rozvoji charakteru. Hľadať vhodné spôsoby ako ovládať negatívne city.

II. Empatia

Základné zručnosti emocionálnej a kognitívnej empatie

Neverbálne vyjadrenie empatie. Pochopenie druhých. Vžiť sa do situácie druhých..

Empatia v každodennom živote.

III. Asertivita

Pasívne, agresívne a asertívne správanie

Aktivity zamerané na pochopenie významu asertivity. Príčiny a opodstatnenosť svojho rozhodovania. Odmietnutie. Sťažnosť. Vysvetliť svoje názory a práva. Mať odvahu vysloviť návrh. Poznať nevhodnosť pasívneho a agresívneho správania. Riešenie konfliktov.

IV. Reálne a zobrazené vzory

Pozitívne vzory správania a v každodennom živote. Pozitívne vzory správania v literatúre.

V. Prosociálne správanie

Spolupráca

Vedieť spolupracovať s druhými. Výhody spolupráce.

Pomoc, darovanie, delenie sa

Prijímať a dávať – základné prvky v medziľudských vzťahoch, priateľstve a láske.

Motivácia k prosociálnemu správaniu.

Priateľstvo

Význam a hodnota priateľstva.

Medzipredmetové vzťahy:

Učivo etickej výchovy sa prelína s učivom slovenského jazyka, výchovných predmetov. Čítanie s porozumením je základom zvládnutia učiva v ostatných vyučovacích predmetoch, je predpokladom dobrých vyučovacích výsledkov žiaka.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Z foriem sa zameriame na diferencované vyučovanie, prácu v skupinách, didaktické hry, hrové aktivity.

Prierezové témy:

V etickej výchove budeme používať tieto prierezové témy: výchova k manželstvu a rodičovstvu, osobnostný a sociálny rozvoj, multikulturálna výchova.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenie sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

2. Vzdelávacie program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

Použitá a odporúčaná literatúra:

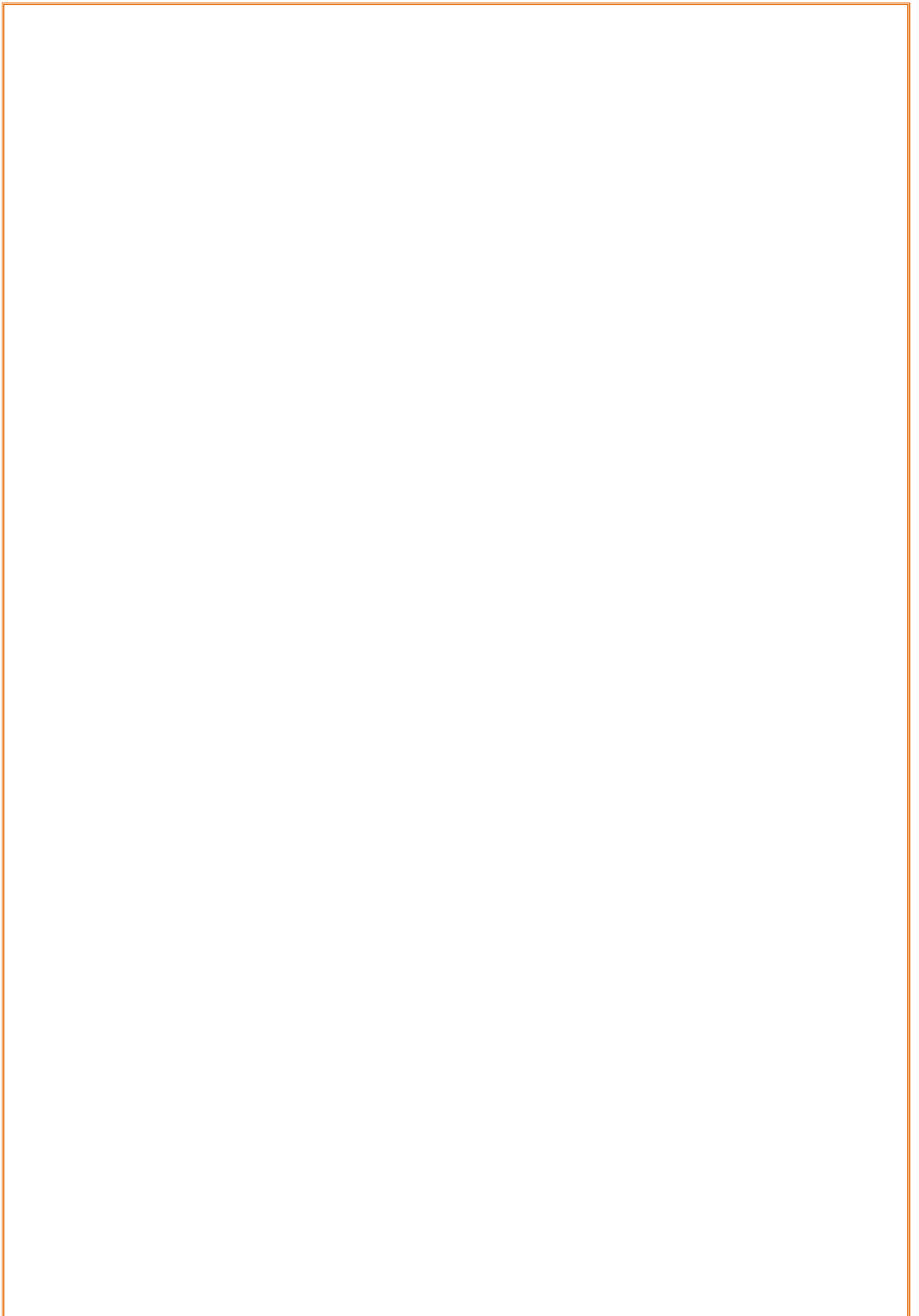
BRATSKÁ, M.: *Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.

KOŠČ, M.: *Základy psychológie*. Bratislava: SPN, 1994.

LENCZ, L.: *Pedagogika etickej výchovy*. Bratislava: MC, 1992.

LENCZ, L. - KRÍŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1993.

LENCZ, L. a kol.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova II*. Bratislava: MC, 1994.
LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: *Metodický materiál III. K predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1995.
ROCHE – OLIVAR, R.: *Etická výchova*. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1992.
JOYEUX, H.: *Přichází puberta*. Sexuální výchova od 10 do 13 let. Praha: Portál, 1994.
Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997.

6 Inovovaný učebný plán roč. 5. -7. pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Ročník						
			5.	6.	7.			
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		3 +1	3 +1	3+ 2			
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti		3	3	2			
	rozvíjanie grafomotorických zručností		1	1				
Matematika a práca s informáciami	matematika		3 +2	3 +2	3 + 1			
	informatika				1			
Človek a príroda	vecné učenie		2 +1	2+ 1	3 + 1			
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/náboženstvo		1	1	1			
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie		4	4	5			
Umenie a kultúra	hudobná výchova		1	1	1			
	výtvarná výchova		1	1	1			
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova		2	2	2			
Základ			21	21	22			
Voliteľné (disponibilné) hodiny			4	4	4			
Spolu			25	25	26			

Poznámky

1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.
2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami podľa platnej legislatívy. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom liečebného pedagóga, logopéda, školského psychológa s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.
3. Vyučovaciu hodinu špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci.
4. V 5. až 10. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa vyučujú v skupinách s maximálnym počtom žiakov 6. Skupiny sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.
5. V 5. až 10. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede príslušného ročníka. Ak je skupina utvorená zo žiakov najbližších ročníkov, najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede najnižšieho ročníka. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.
6. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.
7. Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
8. Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a slovenskej literatúry (*u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny*) triedu možno deliť.

7. UČEBNÉ OSNOVY 5. ročníka pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

7.1 Slovenský jazyk a literatúra

Slovenský jazyk a literatúra pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	V. ročník
Štátny vzdelávací program	3
Školský vzdelávací program	1
Spolu	4

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v. ročníku pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia 3 vyučovacie hodiny týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme pridali jednu vyučovaciu hodinu bez rozšírenia učiva.

Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových.

Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa. Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zložiek čítanie a literárna výchova, písanie a sloh.

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejavíť taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Nie je záväzná učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – (malé tlačené písmená).

V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena.

Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu. Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zvieratá, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

Ciele predmetu

- Vedieť čítať a písať ďalšie písmená veľkej tlačenej abecedy,
- oboznámiť sa s písmenami s malou frekvenciou výskytu v bežne využívanej slovnej zásobe slovenského jazyka,
- vedieť čítať slová s dvojhláskami,
- plynule čítať mechanicky nacvičené slová každodenného života s ich uvedomelým porozumením,
- vedieť si vypočítať text (krátky príbeh, popis) s uvedomelým porozumením.

Obsah predmetu

Čítanie

- Návčik čítania písmen **k, K, z, Z, b, B, c, C, č, Č, r, R**.
- návčik čítania dvojslabičných slov s otvorenými a zatvorenými slabikami.
- čítanie jednoduchých viet s porozumením.

Literárna výchova, sloh

- Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku,
- využívanie informačnej hodnoty textu pri jeho reprodukcii,
- využívanie rozšíreného osobného frekvenčného slovníka pri tvorbe jednoduchých viet – vyjadrenie účelnosti predmetu (Prečo? Načo?), priradovanie slov – podstatných mien k pomenovaniu činností, vlastností.

Písanie

- Návčik písania písmen nacvičovaných v čítaní,
- zapisovanie slabík a niektorých jednoduchých slov nacvičovaných na čítaní ich odpisovaním a po ich nadiktovaní,
- návčik správneho používania dĺžňa pri zápise slabík, slov.

Očakávaný výstup

Žiak vie:

- čítať tlačene písmená a slabiky, slová vyvedené v piatom ročníku,
- čítať známe dvojslabičné slová,
- čítať jednoduché vety s porozumením,
- priradiť vety k ilustráciám,
- čítať písmená **k, K, z, Z, b, B, c, C, č, Č, r, R**.
- čítať dvojslabičné slová s otvorenými a zatvorenými slabikami
- rozšíriť slovník osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku,
- využívať informačnú hodnotu textu pri jeho reprodukcii,
- využívať rozšírený osobný frekvenčného slovník pri tvorbe jednoduchých viet – vyjadriť účelnosť predmetu (Prečo? Načo?), priradovať slová – podstatné mená k pomenovaniu činností, vlastností.
- písať písmená nacvičované v čítaní,
- zapisovať slabiky a niektoré jednoduché slová nacvičované na čítaní odpisovaním a po ich nadiktovaní,

- správne používať dĺžku pri zápise slabík, slov.

Medzipredmetové vzťahy

Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka budeme využívať aj:

- vecné učenie – pri rozširovaní slovnej zásoby pri pozorovaní okolitej krajiny, obrazového materiálu,
- matematika - písanie číslíc, pri ktorých sa zdokonaľuje technika písania,
- výtvarná výchova - ilustrácie používané pri vyvodzovaní písmen,
- pracovné vyučovanie - modelovanie písmen, zdokonaľovanie jemnej motoriky rúk,
- hudobná výchova - využívanie Orffových nástrojov pri rytmizácii slov,
- telesná výchova - pohybové cvičenia na naučené riekanky.

Metódy a formy

Z metód práce budeme využívať výklad, zážitkové učenie, didaktické hry, pozorovanie, analýza textu, riešenie problému, didaktické hry.

Formy práce: individuálna, samostatná, skupinová práca, práca vo dvojici.

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Aby sme povzbudili žiakov k lepšiemu výkonu, do hodnotenia zahrnieme nielen kvalitu vedomostí a zručností, ale aj ich aktivitu a usilovnosť. V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Moje čítanie. Šlabikár pre 2. ročník špeciálnych základných škôl (variant A) a pre 4.–6. ročník špeciálnych základných škôl (variant B) - I. časť, II. časť, III. Časť autoriek Silvia Škultétyová, Mgr. Jana Rohovská, schválilo Ministerstvo školstva SR rozhodnutím číslo 3191/96-153 zo dňa 4. júna 1996.
2. Moje čítanie. Pracovné listy pre II. ročník špeciálnych základných škôl (variant A) a pre 4. - 6. ročník špeciálnych základných škôl (variant B) autoriek Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Jana Rohovská, schválené Ministerstvom školstva rozhodnutím číslo 2222-97-153 zo 23. apríla. 1997.
3. S.Škultétyová, L. Čertíková: Šlabikár pre 5. ročník špeciálnych základných škôl (variant B). Vydavateľ EXPOL PADAGOGIKA, s.r.o., Bratislava Tlač KASICO, a.s., Bratislava ISBN 978-80-8091-295-6
4. Vzdelávacie program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 09. 2016.

7.2 Rozvíjanie komunikačnej schopnosti

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	V. ročník
Štátny vzdelávací program	3
Školský vzdelávací program	0
Spolu	3

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva vo V. ročníku pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia 3 vyučovacie hodiny týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme ponechali stanovený počet hodín týždenne.

Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (RKS) je určený pre všetkých žiakov s mentálnym postihnutím. V klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči.

Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Ciele predmetu

Cieľom predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti, ktorý sa prelína každým ročníkom a predmetom výchov a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je rozširovanie funkčnej komunikácie v kategóriách

- žiadanie osobných potrieb,
- reakcie na správanie iných ľudí,
- komentovanie,
- žiadanie informácií,
- vyjadrovanie pocitov,
- vyjadrovanie prosociálnych postojov,
- nacvičovanie sociálne verbálne rutiny,
- zlepšovať verbálne porozumenie a spontánne verbálne vyjadrovanie.

Obsah predmetu

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto ciele aj obsah predmetu musia mať širší záber a orientujú sa na celý komplex dorozumievacieho procesu.

V každodennej komunikácii sa navzájom podmieňujú a prelínajú jednotlivé jazykové roviny a spôsoby komunikácie, preto ich nasledovné členenie je skôr teoretické. Má však zámer usporiadať ciele, obsah a činnosti smerujúce k rozvíjaniu komunikačnej schopnosti do systému.

Na hodinách rozvoja komunikačnej zručnosti sa zameriavame na:

- Používanie sociálnych verbálnych rutín (zdravenie, prosba, ospravedlnenie).
- Komentovanie vlastnej činnosti.
- Verbalizácia voľby, ak sú možnosti exponované, verbalizácia voľby, ak sú možnosti (podnety) vylúčené.
- Spontánne žiadanie predmetov, hračiek, bez akéhokoľvek pomocného podnetu.
- Komentovanie videného, ako reakcia na otázku: „Čo vidíš?“ (jednoslovné až viacslovné komentovanie),
- Reakcia na otázku: „Čo máš?“, (jednoslovná až viacslovná, jednoduché až násobné pomenúvanie: „Mám ceruzku a pero a gumu.“),
- Aplikácia: „Čo mám.“ – v rozhovore.
- Ukázať, predviesť niečo, pochváliť sa niečím inému človeku, prejavíť spokojnosť, záujem.

Obsah a ciele rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach:

Pragmatická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
<p>Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.</p>	<p><i>Porozumenie reči</i> Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií. Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.</p> <p><i>Rozvíjanie expresívnej reči</i> Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činností alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu.</p>

	<p>Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.</p> <p><i>Rozhovor</i></p> <p>Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom.</p> <p>Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru.</p> <p>Výber komunikačnej prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok.</p> <p>Modelové hry, dramatizácia.</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii	<p>Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov.</p> <p>Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.)</p> <p>Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)</p> <p>Zovšeobecňovanie pojmov.</p> <p>Kľúčové slová.</p> <p>Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
<p>Rozvíjať fonemické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištingtívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka.</p> <p>Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť</p>	<p><i>Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti</i></p> <p>Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.</p> <p>Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa</p>

	reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík. Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív)

Cieľ	Obsah
Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností	Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania. Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou

Cieľ	Obsah
Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie	Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciacných schopností. Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.
Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť).	Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod. Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy. Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie – kategorizácia. Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)
Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase	Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia). Serialita (nácvič sekvencií, postupnosti). Intermodalita (audiovizuálny vzťah)
Rozvíjať motorické schopnosti	Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.
Rozvíjať čitateľské a pisateľské schopnosti	Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne

	<p>fonologického uvedomenia. Preto je súčasťou obsahu predmetu RKS aj:</p> <p>Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov.</p> <p>Schematické znázornenie slov.</p> <p>Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek.</p> <p>Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava).</p> <p>Obrázkové (maľované) čítanie.</p> <p>Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačných písmen.</p>
--	---

Očakávaný výstup

Žiak vie:

- používať sociálne verbálne rutiny (pozdravenie, prosba, ospravedlnenie)
- komentovať vlastnú činnosť
- verbalizovať voľbu ak sú možnosti vylúčené alebo exponované
- spontánne žiadať predmety, hračky bez akéhokoľvek pomocného podnetu
- jednoslovne až viacslovne komentovať videné ako reakciu na otázku: „Čo vidíš?“
- jednoslovne až viacslovne reagovať na otázku: „Čo máš?“
- jednoducho až násobne pomenúvať v odpovedi na otázku: „Čo máš?“
- aplikovať odpoveď na otázku: „Čo máš?“ v rozhovore
- ukázať, predviesť niečo, pochváliť sa niečím inému človeku, prejavit' záujem, spokojnosť.

Proces

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom. Témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete *Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie*. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi. zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Na vyučovaní predmetu RKS odporúčame využívať skupinovú prácu, zážitkové učenie, dramatizáciu a hry. Vhodnou formou aktivít je cieľné vytváranie komunikačnej situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačnej situácií a okruh komunikačnej partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na železničnej stanici a pod. Zameriavame sa na témy z bežného života pre použitie komunikačnej schopnosti v bežnom živote. U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci využívame augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu (AAK).

Metódy a formy

Na vyučovacích hodinách budeme využívať také metódy a formy práce, ktoré pomôžu žiakovi rozvíjať jeho komunikačné schopnosti:

- motivačný rozhovor, rozprávanie, výklad, zážitkové učenie, didaktické hry, pozorovanie, analýza textu, reedukácia, kompenzácia, rehabilitácia,
- individuálna, samostatná, skupinová práca, práca vo dvojiciach, v skupinách.

Medzipredmetové vzťahy

Na vyučovacích hodinách budem využívať aj učivo z iných predmetov:

- vecné učenie – zdokonaľovanie, rozširovanie slovnjej zásoby pri pozorovaní okolitej prírody,
- hudobná výchova – rytmizácia riekaniek, využívanie piesní na motiváciu učiva,
- telesná výchova – pohybové cvičenia na naučené riekanky, telovýchovné chvíľky.

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Aby sme povzbudili žiakov k lepšiemu výkonu, do hodnotenia zahrnieme nielen kvalitu vedomostí a zručností, ale aj ich aktivitu a usilovnosť. V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

7.3 Rozvíjanie grafomotorických zručností

Rozvíjanie grafomotorických schopností pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	V. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v V. ročníku pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia 1 vyučovaciu hodinu týždenne.

Charakteristika predmetu

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety ako napr. výtvarná výchova, hudobná výchova.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová... Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Plnenie vyučovacích cieľov a využívanie foriem a prostriedkov týchto dvoch zložiek od 5. ročníka úzko súvisí s rozvíjaním grafomotorických zručností a písaniam, a preto je vhodné túto zručnosť u žiakov rozvíjať v priamej nadväznosti na stanovený obsah a ciele gramatika a slohu.

Ciele predmetu

- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska formy, určené cieľmi jednotlivých zložiek predmetu slovenský jazyk,
- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska obsahu, určené cieľmi zložiek gramatika a sloh predmetu slovenský jazyk,
- vedieť využiť nadobudnuté zručnosti pri sociálnom kontakte.

Obsah predmetu

Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu.

Obsahom rozvíjania grafomotorických zručností je :

- postupný nácvik malých písmen **k, z, b, c, č, r,**
- písanie slabík z osvojených písmen jednoduchými spájacími ťahmi,
- nácvik písania veľkých písmen: **K, Z, B, C, Č, R**
- písanie písmen podľa diktátu,

- nácvik písania dvojslabičných slov
- prepisovanie slabík a jednoduchých slov
- písanie slabík podľa diktátu
- písanie jednoduchých slov podľa diktátu
- nácvik písania dĺžňa pri zápise slabík a slov

Očakávaný výstup

Žiak vie:

- správne držať písacie potreby a správne sedieť pri písaní,
- správne napísať tvary písmen,
- písať malé písmená k, z, b, c, č, r,
- písať slabiky z osvojených písmen jednoduchými spájacími ťahmi,
- písať veľké písmená K, Z, B, C, Č, R
- písať písmená podľa diktátu,
- písať dvojslabičné slová
- prepisovať slabiky a jednoduché slová
- správne písať dĺžeň pri zápise slabík a slov
- písať slabiky a jednoduché slová podľa diktátu

Metódy a formy

Na vyučovacích hodinách budeme využívať metódy a formy práce, ktoré pomôžu žiakom zvládnuť tvary predpísaných písmen: výklad, zážitkové učenie, pozorovanie, reedukácia, rehabilitácia, kompenzácia a to individuálnou, samostatnou, skupinovú prácou, prácou vo dvojiciach.

Budeme vytvárať priestor na precvičovanie a zdokonaľovanie predpísaných tvarov písmen. Na každej vyučovacej hodine budeme realizovať cvičenia jemnej motoriky a zaraďovať uvoľňovacie cviky.

Medzipredmetové vzťahy

Pri rozvíjaní grafomotorických zručností budeme využívať aj zručnosti získané pracovnou činnosťou, ktoré sa stávajú východiskom pre nácvik písania, kreslenia. Žiaci modelujú z plastelíny, drôtu písmená, krivé čiary, kruhy. Učia sa spájať konkrétnu činnosť s teoretickým poučením, prax s teóriou. Na hodinách sa upevňujú kolektívne vzťahy, zásady hygieny a bezpečnosti.

Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení budeme u žiakov uplatňovať objektívnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňujúci druh a stupeň mentálneho postihnutia žiaka a jeho disponovanosť. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

7.4 Matematika

Matematika pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	V. ročník
Štátny vzdelávací program	3
Školský vzdelávací program	2
Spolu	5

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva matematiky v. ročníku 3 vyučovacie hodiny týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme doplnili 2 vyučovacie hodiny zamerané na precvičovanie a upevňovanie matematických zručností.

Charakteristika predmetu

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

Ciele predmetu

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Využívať pochopené a osvojených pojmy, postupy a algoritmy ako prostriedky pri riešení úloh. V súlade s osvojením matematického obsahu a prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, rozvíjať numerické zručnosti žiakov. Na základe skúseností a činností rozvíjať orientáciu žiakov v rovine a v priestore. Riešením úloh a problémov postupne budovať vzťah medzi matematikou a realitou.

Ciele vyplývajúce z obsahu učiva matematiky:

- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 20,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 (bez prechodu cez desiatku),
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

Obsah predmetu

1. ARITMETIKA

Prirodzené čísla – numerácia a počtové výkony

Rozvíjajúce ciele:	Obsah:	Očakávaný výstup: Žiak vie:
Rozvíjať pozorovacie schopnosti prostredníctvom manipulatívnej činnosti. Rozklad čísel – využívať predmety, ktoré sú žiakom známe – platidlá. Využívať jednoduché situačné úlohy na nácvik počtových úkonov.	Rad čísel od 10 do 20. Vymenovanie radu názvov čísel. Určovanie počtu predmetov počítaním po jednom. K číslu priradiť skupiny predmetov. Čítanie a písanie číslic. Rozklad čísel v obore do 20. Usporiadanie a porovnávanie čísel v obore do 20 bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru. Zápis príkladov sčítovania a odčítavania v obore do 20. Riešenie jednoduchých slovných úloh.	Žiak pozná čísla 0 – 20 a vie ich zapísať. Vie vymenovať rad čísel 0 – 20. Vie určiť počet predmetov počítaním po jednom. K číslu vie priradiť skupinu predmetov, číta a píše číslice 0 - 20. Vie rozložiť čísla do 20. Vie čísla 0 – 20 usporiadať. Sčítovať a odčítovať čísla bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru.

2. GEOMETRIA

Rozvíjajúce ciele:	Obsah :	Očakávaný výstup: Žiak vie:
Postupne sa zdokonaľovať v rozpoznávaní rovinných útvarov. Vyhľadávať medzi predmetmi každodenného života kocku a valec.	Pomenovanie a triedenie jednoduchých rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník. Valec – priradovanie k názvu, triedenie a spoznanie valca medzi predmetmi každodenného života.	Žiak pozná a vie triediť rovinné útvary kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník. Identifikovať rovinné útvary na základe pozorovaných vlastností. Triediť a porovnávať rovinné útvary kruh a štvorec. Triediť a spoznať valec medzi priestorovými útvarmi a predmetmi každodenného života.

Proces

Žiaci si osvojujú prvky numerácie a početové výkony v obore do 20 bez prechodu cez desiatku. Návrik určovania predmetov realizujeme počítaním po jednej.

Rozklad čísel - využívame predmety, ktoré sú žiakom známe, napr. skutočné peniaze.

Na návrik početových výkonov využívame jednoduché situačné úlohy.

Žiaci sa zdokonaľujú v rozpoznávaní rovinných útvarov. Učia sa vyhľadávať medzi predmetmi každodenného života kocku a valec.

Medzipredmetové vzťahy

Učivo z matematiky sa prelína s učivom preberanom na hodinách vecného učenia, slovenského jazyka a literatúry. Piesne naučené na hudobnej výchove sa využívajú na motiváciu, oddýchnutie a spestrenie hodín. Pri dodržiavaní hygienických požiadaviek využívame prvky telesnej výchovy v relaxačných cvičeniach.

Na hodinách matematiky uplatňujeme aj prvky prierezových tém. Environmentálnu výchovu uplatňujeme pri práci v pracovných listoch s danou tematikou. Dopravnú výchovu začleníme aj do práce s geometrickými tvarmi a telesami. Multikultúrnu výchovu a tému ochrany života a zdravia využijeme v slovných úlohách.

Metódy a formy

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka a systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu, dokázal v živote aplikovať. Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Najúčinnějšími metódami sú didaktické hry, hrové aktivity, práca s obrázkami, samostatná práca s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami.

S foriemi sa zameriame na diferencované a individuálne vyučovanie, prácu v skupinách, vo dvojici.

Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení uplatňujeme objektívnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, ohľad na druh a stupeň postihnutia dieťaťa. Hodnotenie musí motivovať k lepším výkonom. Negatívne hodnotenie je potrebné oznamovať žiakom taktne. Budeme prihliadať na individuálne osobitosti žiaka, na jeho temperament.

Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.
2. Detské encyklopédie, detské časopisy.

7.5 Vecné učenie

Vecné učenie pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	V. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	1
Spolu	3

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v. ročníku 2 vyučovacie hodiny týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme pridali jednu vyučovaciu hodinu bez rozšírenia učiva

Charakteristika predmetu

Žiaci sa oboznamujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom.

Z *prírodovednej oblasti* sa žiaci zoznamujú s črtami živej a neživej prírody. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy a ich sú zmeny spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo *spoločenskovednej oblasti* poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov a upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Ciele predmetu

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

- Orientovať sa v okolí školy,
- poznať charakteristické znaky ročných období,
- určovať čas a miesto,
- poznať príbuzenské vzťahy,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- chápať význam aktívnej ochrany prírody,
- naďalej prehľbovať poznatky o ľudskom tele,
- osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
- osvojiť si základné pravidlá kultúrneho správania.

Obsah predmetu

Obsah predmetu je členený do piatich tematických okruhov, kde žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú zmeny spojené s činnosťami ľudí a ich životom, chápu význam aktívnej ochrany prírody, poznávajú rastliny, zvieratá miestnej oblasti

a poznávajú charakteristické znaky ročných období. Vytvárajú a upevňujú zdravotné a hygienické návyky žiakov, osvojujú si pravidlá správnej životosprávy. Osvojujú si pravidlá kultúrneho správania, poznávajú príbuzenské vzťahy, vytvárajú citové väzby k rodine, spolužiakom, obci, škole, vlasti. Prehlbujú si poznatky o ľudskom tele. Orientujú sa v okolí školy, určujú čas a miesto.

Tematický celok:	Téma:	Obsah:	Očakávaný výstup Žiak vie:
Škola a okolie školy	Trieda.	Zariadenie triedy, jeho účel a použitie. Pomenovanie školských potrieb, pomôcok, ich uloženie na lavicu. Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Osvojovanie návyku ticho si sadat' a vstávať, hlásiť sa o slovo, usporiadanie pomôcok, udržiavanie poriadku v lavici. Pozdravy pri vstupe, odchode z triedy.	Pomenovať zariadenie triedy, poznať účel zariadenia. Poznať funkciu školských potrieb, udržiava poriadok v školských potrebách. Vytvoriť a dodržiavať pravidlá správania sa v triede, v škole.
	V škole.	Orientácia v budove školy - umiestnenie triedy, šatne, telocvične, jedálne, toalety.	Správať sa úctivo k zamestnancom školy. Poznať zamestnancov školy.
	Okolie školy.	Poznávanie najbližšieho okolia školy. Významné stavby, závody a budovy.	Orientovať sa v okolí školy. Poznať a riadiť sa dopravnými predpismi pre chodcov. Poznať nebezpečenstvá na ulici. Poznať kľúčové budovy, stavby a podniky.
Orientácia v čase a priestore	Časové údaje a vzťahy.	Oboznamovanie sa s údajmi: včera - dnes, dnes - zajtra.	Rozumie časovým údajom v podaní predstáv a pojmov.
	Kalendár	Určovanie dní v týždni. Dátum, týždne a mesiace v roku.	Vymenovať dni v týždni, ich usporiadanie. Vymenovať mesiace v roku, ich usporiadanie. Zapísať dátum.
	Určovanie času	Oboznámenie sa s hodinami.	Orientovať sa v ciferníku. Orientovať sa podľa hodín.

	Určovanie miesta	Oboznamovanie sa s pojмами: nad, pod, pred, za, vedľa, vpredu, vzadu, prvý, posledný, atď.	Poznať základné pojmy nad, pod, pred, za, vedľa, vpredu, vzadu, prvý, posledný, atď.
Príroda	Ročné obdobia	Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia. Utvrzovanie základných pojmov – jar, leto, jeseň, zima.	Pozorovať zmeny v prírode, zmeny počasia, charakterizovať ročné obdobia - jar, leto, jeseň, zima.
	Jeseň	Charakteristické znaky prírody na jeseň – zmeny počasia. Odlietanie vtákov. Zber jesenného ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín, ich využitie.	Pomenovať charakteristické znaky a zmeny počasia v jeseni. Odlet vtákov do teplých krajín. Rozprávať o zbere ovocia a zeleniny v jeseni. Význam ovocia a zeleniny, spracovanie a uskladnenie na zimu.
	Zima	Pozorovanie počasia: sneh, ľad, zima, mráz. Listnaté a ihličnaté stromy. Starostlivosť o zvieratá v zime, voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok niektorých zvierat. Bezpečnosť pri hrách na snehu.	Pozorovať počasie v zime, zaznamenávať zmeny. Listnaté a ihličnaté stromy v zime, opadávanie listov zo stromov. Voľne žijúce zvieratá v zime - pomoc a starostlivosť ľudí a lesných hospodárov. Porozprávať o zvieratách, ktoré celú zimu spia. Zimné hry - sánkovanie, lyžovanie, korčuľovanie, stavanie snehuliakov - bezpečnosť pri hrách.
	Jar	Pozorovanie zmien počasia na jar. Charakteristické prejavy počasia na jar. Jarné práce – na poli, v záhrade. Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období: stromy, kry, kvety.	Pozorovať charakteristické znaky a prejavy počasia v jari. Jarné práce na poli a v záhrade - hrabanie, kopanie, rýľovanie, sadenie.. Porozprávať k akým zmenám dochádza u rastlín, kvetov, kríkov. Vymenovať časti kvetov a spoznať listnaté stromy.

		<p>Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvety, plod.</p> <p>Poznávanie rastlín: ovocné stromy, šípka, breza, zlatý dážď a iné.</p> <p>Pozorovanie zmien v živočíšnej ríši – vtáky, zvieratá a ich mláďatá.</p>	<p>Rozlíšiť ovocné stromy, porozprávať o voľne rastúcich stromoch a kríkoch.</p> <p>Prílet vtákov z teplých krajín, hniezdenie vtákov a ich mláďatá.</p>
	Leto	<p>Pozorovanie zmien v prírode v lete. Typické letné práce na poli – žatva, kosenie trávy, sušenie, zber sena.</p> <p>Zber lesných plodov – zameranie sa na miestne podmienky.</p> <p>Jedlé a jedovaté huby.</p> <p>Správanie sa v prírode. Nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky, ochrana prírody.</p>	<p>Pozorovať zmeny v prírode v lete. Práca v lete - kosenie, hrabanie, sušenie a skladanie sena. Vymenovať lesné plody - maliny, čučoriedky, černice, jahody. Zber jedlých húb, opísať jedovaté huby. Dodržiavanie bezpečnosti a slušného správania sa v lese, nebezpečenstvo požiarov, zber odpadkov, ochrana prírody.</p>
Rodina, obec	Rodina.	<p>Orientácia v príbuzenských vzťahoch: stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica. Príbuzný – známy. Vek osôb v príbuzenstve – starý, mladý, starší, mladší.</p>	<p>Orientovať sa v príbuzenských vzťahoch - stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica. Označiť príbuzného a známeho, poznať pojmy starý, mladý, starší, mladší.</p>
	Obec	<p>Poznávanie ďalších platidiel a manipulácia s nimi. Správanie sa v obchode pri nákupe. Návšteva obchodného centra, strediska.</p> <p>Názov obce, ulice školy, bydliska, atď..</p>	<p>Poznať peniaze, ceny základných potravín v obchode, slušné správanie sa v obchodoch, požiadať o tovar, opýtať sa na tovar, zaplatiť. Vedieť, na akej ulici sa nachádza škola, obchod. Pozorovať krajinu v okolí obce, vedieť názov obce.</p>

		Poznávanie okolia obce, vychádzky. Pozorovanie krajiny v okolí obce.	
Starostlivosť o zdravie	Ľudské telo	Poznávanie a pomenovanie častí ľudského tela: hlava, krk, trup, ruky, nohy. Ruka: dľaň, prsty, palec.	Pomenovať hlavné časti tela a ruky a ukázať ich na vlastnom tele i obrázku.
	Zmyslové ústroje	Čuch, sluch, chuť, zrak, hmat.	Poznať zmyslové ústroje, ako ich využívame, starostlivosť a ochrana pred nežiaducimi vplyvmi.
	Hygienické návyky	Upevňovanie návykov osobnej hygieny: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, česanie a čistenie nosa. Umývanie ovocia a zeleniny pred konzumáciou. Obliekanie sa podľa jednotlivých ročných období – odev, obuv.	Vysvetliť význam čistoty tela a prostredia pre zdravie človeka. Umývať ruky pred jedlom, po použití WC. Starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období – odev, obuv.
	Zdravie a choroba.	Zdravá výživa - ovocie a zelenina, zdravé stravovanie (raňajky, desiata, obed, olovrant, večera), neprejedanie sa. Správanie sa u lekára, zdravotné stredisko, jeho účel a význam. Personál v zdravotnom stredisku- lekár, zdravotná sestra. Význam lekárne, výber liekov na lekársky predpis a zaobchádzanie s liekmi.	Vysvetliť význam zdravého a pravidelného stravovania sa. Význam ovocia a zeleniny. Vedieť a vysvetliť význam zdravotného strediska, lekára a zdravotnej sestry, ich úloha a povinnosti. Slušné správanie sa u lekára a v čakárni. Vedieť čo je recept, výber receptu v lekárni a správne zaobchádzanie s liekmi podľa návodu alebo na odporúčenie lekára.

Medzipredmetové vzťahy

- Vecné učenie kooperuje vo vzťahu s inými vyučovacími predmetmi:
- pracovné vyučovanie: modelovanie, kútik živej prírody, zostavenie kalendára prírody a sledovanie zmien počasia, žiaci sa pomocou zmyslového vnímania učia poznávať prírodné javy,

- telesná výchova: vychádzky majú prvky telesnej výchovy – chôdza, orientácia v priestore,
- matematika: triedenie a porovnávanie sú východiskom na osvojovanie nových vedomostí počas konkrétnej myšlienkovej činnosti vo vecnom učive, pri manipulácii s rozličným materiálom,
- slovenský jazyk a literatúra: na základe získaných vyjadrovacích zručností si žiaci osvojujú vedomosti a zručnosti vo vecnom učive, žiaci recitujú básne o zvieratách, prírode, využíva sa dramatizácia, rôzne modelové situácie,
- výtvarná výchova: ilustrácie základných prvkov prírody, učia sa umelecky vnímať a vyjadrovať krásu prírody.

Metódy a formy

Základným predpokladom úspešnosti vyučovania vecného učenia je aktivita žiakov, ktorú učiteľ môže dosiahnuť variabilitou použitých vyučovacích prostriedkov, vyučovacích metód, organizačných foriem a materiálnych prostriedkov a poznání individuálnych a psychologických osobitostí žiakov. Učiteľ si volí primerané špeciálno- pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov: motivačné metódy (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, demonštrácia, pochvala, povzbudenie, kritika), slovné metódy (vysvetľovanie, opis, rozprávanie), metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi), metódy frontálnej práce (práca s pracovným listom, obrazovým materiálom, hra ako metóda), fixačné metódy (opakovanie a precvičovanie učiva).

Z organizačných foriem využívame najmä frontálnu a individuálnu prácu. Hlavným zdrojom poznania sú pozorovania prírody, vychádzky, exkurzie, práca v kútiku živej prírody, návštevy akcií, jednoduché pokusy, sledovanie videozáznamov a prezentácií, zostavenie kalendára prírody.

Hodnotenie predmetu

V priebehu školského roka budeme hodnotiť žiakov na základe kritérií prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka a to formou verbálneho a nonverbálneho hodnotenia. Budeme prihliadať na individuálne osobitosti žiaka, stupeň postihnutia a na jeho temperament. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Vecné učenie - Mgr. Eva Rosskopfová, schválilo Ministerstvo školstva SR rozhodnutím číslo 284/97-153 zo dňa 30.07.1997 ako pracovné listy pre V. ročník osobitnej školy s vyučovacím jazykom slovenským.
2. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. Septembra 2016.
3. Detské encyklopédie, výukové programy, knihy.

7.6 Etická výchova

Etická výchova pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	V. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva etickej výchovy v. ročníku 1 vyučovaciu hodinu týždenne. Školský vzdelávací program koreluje so štátnym vzdelávacím programom.

Charakteristika predmetu

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Etická výchova a neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód vplýva na citový rozvoj žiaka.

Etická výchova v rámci možností nahrádza žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vracia im pocit dôvery v seba i okolie, pomáha im nadobudnúť zdravé sebadomie, učí ich vychádzať s rovesníkmi, podporuje rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamuje a pomáha zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

Ciele predmetu

Ciele vyplývajúce z obsahu učiva etickej výchovy:

- získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učiť sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

Obsah predmetu

Verbálna a neverbálna komunikácia:

Téma	Obsahový štandard	Očakávaný výstup
Spolupráca	Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.	Žiak vie: Žiak sa vie zoznámiť s ostatnými členmi v skupine.

Zrakový kontakt	Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre a pod.	Žiak pri rozhovore vie udržiavať zrakový kontakt.
Úsmev	Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať a pod.)	Žiak vie poprosiť, poďakovať. Uvedomuje si význam úsmevu.
Pozdrav	Pozdrav je prejavom úcty, priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt, úsmev. Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky.	Žiak sa vie pozdraviť. Udržiavať zrakový kontakt. Vie správne podať ruku.
Otázka a prosba	Osvojiť si základné prvky komunikácie. Otázka – môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma on sám, to čo robí, čo si myslí. Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez zbytočného ponižovania seba samého.	Žiak vie vyjadriť záujem o druhého. Vie poprosiť.
Pod'akovanie a ospravedlnenie	Osvojiť si základné prvky komunikácie. Pod'akovať a ospravedlniť sa, sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Ospravedlniť sa, ak sme sa dopustili chyby.	Žiak vie v komunikácii poprosiť, poďakovať sa, ospravedlniť sa.
Rozhovor	Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania: orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči.	Žiak vie viesť rozhovor, začať a ukončiť rozhovor. Udržiava správny postoj, zrakový kontakt pri komunikácii.
Počúvanie	Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať	Žiak vie pri rozhovore pozorne počúvať hovoriaceho a vie udržiavať primeraný zrakový kontakt.

	zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozerat' striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).	
Pravda a lož	Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži. Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).	Žiak vie rozlíšiť pravdu od klamstva. Vie prečo je lož nesprávna a aké má dôsledky.

Poznanie a pozitívne hodnotenie seba:

Téma	Obsahový štandard	Očakávaný výstup
Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe	Úcta k človeku. Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko fantastických filmoch.	Žiak má úctu k človeku.
Pozitívne sebahodnotenie	Žiaci si uvedomujú a vážia vlastné pozitívne stránky. Sebaovládanie. Hra a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.	Žiak pozná svoje pozitívne stránky osobnosti.
Poznať svoje slabé a silné stránky	Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebaopoznávanie, ochota nechať sa poznať.	Žiak vie rozlíšiť svoje slabé a silné stránky osobnosti.

Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých:

Tematický celok - téma	Obsahový štandard	Očakávaný výstup
Pozitívne hodnotiť druhých v bežných	Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie. Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých.	Žiak vie pozitívne ohodnotiť druhých, vie vyjadriť sympatie, vlastnosti dobrého priateľa. Žiak vie prijímať, ale aj vyjadrovať pochvaly na druhých.
Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“	Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu. Zbavovať sa predsudkov (rasizmus). Komunikovať otvorene a adresne. Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku	Žiak vie odpustiť druhým. Vie komunikovať otvorene a adresne. Vie prijímať, ale aj vyjadrovať kritiku. Vie pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

	a pochvalu. Dokázať vidieť na druhých pozitívne a negatívne vlastnosti. Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.	
--	--	--

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva:

Tvorivé myslenie žiakov	Rozvíjanie predstavivosti a obrazotvornosti. Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.	Žiak sa snaží tvorivo myslieť.
Riešenie problémov	Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.	Žiak vie riešiť každodenné situácie.

Etické aspekty ochrany prírody:

Životné prostredie	Úcta ku všetkým formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu, čistota ovzdušia a pod.)	Žiak pozná a vie chrániť životné prostredie.
---------------------------	---	--

Metódy a formy

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Na hodinách etickej výchovy budeme uplatňovať tieto metódy: riadený rozhovor, demonštrácia, samostatná práca žiakov. Najúčinnějšími metódami sú didaktické hry, hravé aktivity, rolové hry, práca s obrázkami, samostatná práca žiakov, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami, problémové vyučovanie, diferencované a individuálne vyučovanie, tvorba projektov, pozorovanie.

Medzipredmetové vzťahy

Medzi etickou výchovou a ostatnými výchovno-vzdelávacími predmetmi existuje mnoho medzipredmetových vzťahov. Na základe komunikačnej zručností získaných v slovenskom jazyku si žiaci osvojujú vedomosti a zručnosti v etickej výchove. Podľa potreby sa do vyučovania zaraďujú telovýchovné chvíľky. Využívaním ukážok z hudobnej tvorby a ilustrácií z literatúry zameriavame žiakov na umenie okolo seba, na históriu kultúry zvykov a ľudových tradícií v rámci prierezovej témy multikultúrna výchova. Osvojovaním základov dopravnej disciplíny vedieme žiakov k bezpečnému správaniu sa na komunikáciách. Aplikovaním učiva ochrana života a zdravia sa integrujú postoje, vedomosti, postoje a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách a pri pobyte v prírode. Environmentálnou výchovou vstúpujeme vedomosti, zručnosti a schopnosti žiakov vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí a vnímať životné prostredie a jeho ohrozenie na celom svete. Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja osobnostné a sociálne osobnosti žiakov. Žiaci sa naučia uplatňovať svoje práva a povinnosti a zároveň aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných.

Hodnotenie predmetu

V priebehu školského roka budeme hodnotiť žiakov na základe kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka a to formou: verbálne a nonverbálne hodnotenie, sebahodnotenie a hodnotenie kolektívom. Budeme odlišovať hodnotenie spôsobilostí od hodnotenia správania, budeme prihliadať na individuálne osobitosti žiaka a na jeho temperament. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

7.7 Pracovné vyučovanie

Pracovné vyučovanie pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	V. ročník
Štátny vzdelávací program	4
Školský vzdelávací program	0
Spolu	4

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v. ročníku ŠZŠ 4 vyučovacie hodiny týždenne. Školský vzdelávací program koreluje so štátnym vzdelávacím programom.

Charakteristika predmetu

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na jednotlivé zložky:

Sebaobslužné činnosti - žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti - žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni - žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce - žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny. Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

Ciele predmetu

Medzi základné ciele predmetu pracovné vyučovanie patria:

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch a sebaobslužných zručnostiach,

- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozlišovať rôzne materiály,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti a návyky potrebné pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

Obsah predmetu

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky:

V zložke sebaobslužné činnosti si žiaci utvrdzujú základy osobnej hygieny, umývania rúk toaletným mydlom, čistenia nechťov kefkou.

V zložke práce v domácnosti si žiaci osvojujú základy hygieny domácnosti, udržiavania čistoty odevu a obuvi, príprava jednoduchých pokrmov.

Zložka práce v dielni je zameraná na prácu s papierom, modelovanie, montážne a demontážne práce, práce s drevom, práce s drobným materiálom.

Zložka pestovateľské práce je zameraná na ošetrovanie izbových rastlín, pestovanie kvetín, práca s klíčidlom, pestovanie kvetín, rýľovanie, hrabanie.

Tem. celok:	Téma:	Obsah:	Očakávaný výstup:
Sebaobslužné činnosti.	Osobná hygiena.	Umývanie rúk toaletným mydlom, dodržiavanie osobnej hygieny. Používanie kefký na nechty, vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky. Umývanie zubov. Používanie príboru pri stolovaní podľa pokynov. Úprava zovňajšku: používať hrebeň, urobiť si účes, skontrolovať svoj výzor v zrkadle.	Žiak pozná význam osobnej hygieny, dokáže sa orientovať v kúpeľni a používať hygienické potreby. Vie používať príbor.
Práce v domácnosti.	Hygiena domácnosti.	Odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku. Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto. Používanie ramienka na šaty. Ukladanie a udržiavanie čistoty šiat podľa pokynov. Utieranie prachu. Utieranie a umývanie podlahy. Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier, visiaceho zámku. Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.	Žiak vie udržať čistotu a poriadok. Vie dodržať základné pravidlá bezpečnosti pri práci. Vie používať náradie pri upratovaní.
	Príprava pokrmov.	Zložitejšie prestieranie k stolovaniu – plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár. Umývanie a utieranie riadu. Príprava jednoduchého jedla: natrieť chlieb, pečivo, uvariť zemiaky. Umývanie, čistenie ovocia a zeleniny. Príprava jednoduchého nápoja: malinovka, čaj, kakao.	Žiak dodržiava základné pravidlá bezpečnosti pri práci. Dodržiava kultúru stolovania. Ovláda prípravu jednoduchého jedla a nápoja. Zvláda stolovanie a osvojuje si používanie vidličky a noža. Ovláda základné hygienické pravidlá pri práci v kuchynke.

	Šitie.	Navliekanie nite do veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite.	Žiak dodržiava základné pravidlá bezpečnosti pri práci. Dokáže navliecť niť do veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite.
Práce v dielni.	Práce s drobným materiálom.	Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych materiálov. Manipulovanie s drobným materiálom. Navíjanie vlny, špagátov a podobných materiálov na cievku. Namotávanie vlny a špagátu na kľbko. Viazanie uzla a mašličky. Navliekanie koralov podľa vzoru. Prepichávanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť. Splietanie bužírky, špagátu, vlny.	Žiak vie rozlíšiť prírodný a umelý materiál podľa tvaru, povrchu, čuchu, farby. Dokáže zhotoviť jednoduchý výrobok. Vie pracovať s drobným materiálom, rozlišuje, farby, tvary, vie triediť predmety podľa skupín. Ovláda rôzne spôsoby využitia materiálu a manipuláciu s nimi.
	Práce s papierom.	Strihanie, trhanie, krčenie a lepenie papiera. Vystrihovanie bez predkreslenej čiary a po čiare. Skladanie a prekladanie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúl. Oblepovanie predmetov papierom. Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou niťou na perforovaný kartón.	Žiak ovláda manipuláciu s nožnicami a rôzne spôsoby použitia papiera podľa druhu. Žiak vie rozlišovať druhy papiera, určovať jeho vlastnosti. Pozná význam papiera pre ekológiu – zber.
	Montážne a demontážne	Spájanie špagdli, drievok a konárikov drôtom a špagátom. Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním. Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním. Skladanie puzzle a mozaiky.	Žiak vie rozlíšiť tvary, povrchy a variabilnosť demonštračných stavebníc. Dokáže s pomocou zostrojiť jednoduché modely podľa vlastnej predstavy alebo predlohy.
	Práce s drevom.	Opracovanie povrchu dreva brúsnyim papierom. Zatĺkanie a vyťahovanie klinčov. Úprava dreva pilníkom.	Žiak vie rozlíšiť prírodný a umelý materiál podľa tvaru, povrchu, čuchu, farby. Ovláda jednoduché opracovanie materiálu. Ovláda rôzne spôsoby využitia materiálu a manipuláciu s nimi.
	Pestovateľské práce.	Ošetrovanie izbových	Polievanie izbových rastlín, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov.

	Pestovanie kvetín.	Rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy. Siatie do riadkov a jamiek. Pozorovanie klíčenia semien. Pestovanie kvetín. Pletie záhonov.	Žiak dokáže používať pri práci záhradné náradie. Vie sa orientovať na školskom pozemku.
--	--------------------	--	---

Medzipredmetové vzťahy

Učivo pracovného vyučovania sa prelína celým výchovno-vzdelávacím procesom, z čoho vyplýva rozvoj poznávacích možností žiakov s mentálnym postihnutím. Zručnosti získané pracovnou činnosťou sa stávajú východiskom pre nácvik písania, kreslenia. Žiaci sa učia spájať konkrétnu činnosť s teoretickým poučením, prax s teóriou. Na hodinách sa upevňujú kolektívne vzťahy, zásady hygieny a bezpečnosti.

Metódy a formy

Pre splnenie stanovených cieľov budú učitelia využívať rôzne metódy a formy práce, primerané veku a individuálnym schopnostiam a možnostiam žiakov s mentálnym postihnutím. Metódy názornosti, konkrétnosti, postupnosti a individuálneho prístupu budú vyučujúci uplatňovať na každej hodine pracovného vyučovania, aby motivovali prácu dieťaťa a aktivizovali pracovný záujem žiakov. Z monologických metód budú využívať prednášku, rozprávanie, vysvetľovanie, opis pracovných činností. Demonštračnými metódami učiteľ sprostredkováva žiakovi mnohozmyslové zážitky, ktoré získava počúvaním, prehliadkou a opisom pracovných činností a vyhmataním objektu. V pracovnom vyučovaní ide o demonštráciu pracovných postupov, nástrojov, operácií, materiálov a podmienok práce.

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.
2. Encyklopédie, obrázkový materiál, stavebnice, exponáty, detská literatúra.

7.8 Výtvarná výchova

Výtvarná výchova pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	V. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v V. ročníku B variant 1 vyučovaciu hodinu týždenne.

Charakteristika predmetu

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie. Rozvíja predstavivosť a tvorivú fantáziu detí. Žiaci majú možnosť pracovať aj v iných polohách ako sediačky, napr. postojačky, podľa formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu. V dekoratívnych prácach sa precvičuje pravidelné striedanie prvkov jedno a viacfarebných.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

Ciele predmetu

- upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,

- prispôbovať sa požiadavkám skupiny.

Obsah predmetu

Obsah výtvarných činností má byť jedincom s mentálnym postihnutím blízky, zvládnuteľný a tvorivý. Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby a pozorovania prírodnín má tento predmet viesť žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Pri voľbe námetov je potrebné vychádzať zo sveta blízkeho žiakom, z ich priamych zážitkov a skúseností. Realizácia návštev výstav výtvarných prác žiakov.

Pozostáva z troch okruhov:

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Voľné kreslenie – rozvíjanie grafického pohybu ruky na rôzne veľkých plochách papiera a rôznym materiálom.
- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu, štvorca a z obdĺžnika.
- Kreslenie ľudskej postavy.
- Tematické kreslenie na základe citového prežívania.
- Koláž – použitie prvkov z textilu alebo papiera a dokresľovanie – dekoratívny motív.

Maľba (štetec, tampón, drievko, prstové farby, akvarelové farby, temperové farby)

- Poznávanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, husté a riedke farby, tmavé a svetlé farby.
- Kontrast farieb – radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov.
- Pochopenie jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie.
- Výber farieb v dvoj – trojfarebných kombináciach.
- Nanášanie farby prstom technikou kresby, rozotieranie farebnej škvry drievkom.
- Vyjadrovanie vzťahu k prírode prostredníctvom maľby.
- Zobrazovanie atmosféry a nálady (krajina v zime, v lete, v noci, počas dažďa a podobne).

Modelovanie (plastelína, cesto, modurit, hlina)

- Modelovanie v piesku.
- Vykrajovanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky.
- Tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drievka a špachtle.
- Dotváranie modelu iným drobným materiálom.
- Modelovanie zložitejších predmetov : pletená vianočka, korbáč, zvieratká a iné.

Tem. celok:	Podtéma	Odporúčané námety a techniky	Očakávaný výstup
-------------	---------	------------------------------	------------------

<p style="text-align: center;">Kresba.</p>	<p style="text-align: center;">Tematické práce</p>	<p>/Mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel/ Voľné kreslenie na rôzne veľkých plochách papiera a rôznym materiálom – kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu /snehuliak, lopta, balón a iné/. Kreslenie predmetov vychádzajúcich zo štvorca, obdĺžnika / robot, vlak a iné/ Kreslenie ľudskej postavy a zobrazovanie detailov tváre, odevu. Tematické kreslenie na základe citového prežívania/ vychádzky, hry, rodinný život, sviatky, ročné obdobia v prírode/ Koláž – váza, lopta, strom, dom, stolná lampa , dekoratívny motív /papier, textil/.</p>	<p>Žiak má osvojené základné zručnosti pri práci s mäkkou ceruzkou, rudkou, kriedou, suchým a masným pastelom. Žiak vie využívať kresliacu plochu a rozmiestniť prvky na ploche. Žiak dokáže pozorovať predmety z hľadiska tvaru v závislosti od funkcie Žiak vie nakresliť ľudskú postavu a naznačiť charakteristické črty postavy. Žiak vie zobraziť jednotlivé časti tváre – oči, nos, ústa. Vie zobraziť detaily odevu/ gombíky, ozdoby/. Žiak vie tvarovo a farebne zaujímavo zobraziť zážitky zo svojho života. Žiak vie výtvarne vnímať prírodu. Žiak vie vytrhávať, vystrihovať a nalepovať papier, textil na predkreslený tvar (podľa schopnosti dokreslená a domalovaná koláž).Dokáže dekoratívne riešiť plochu.</p>
---	---	---	--

<p style="text-align: center;">Maľba.</p>	<p style="text-align: center;">Hry s farbou</p>	<p>/Temperové a akrylové farby, štetec, drievko, tampón/Rozpíjanie , zapúšťanie do vlhkého podkladu, dotváranie farebných škvŕn. Pokrývanie celej plochy papiera maľbou, prostredníctvom plošne nanášaných farieb veľkým aj malým štetcom. Kontrast farieb – radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov. Výber farieb v dvoj – trojfarebných kombináciách. Nanášanie farby prstom technikou kresby, rozotieranie farebnej škvŕny drievkom.</p> <p>Vyjadrovanie vzťahu k prírode prostredníctvom maľby – lúka s kvetmi, kvetinový záhon, strom, rieka s rybami.</p> <p>Zobrazovanie atmosféry a nálady /krajina v zime, v lete, v noci, počas dažďa a podobne/.</p>	<p>Žiak pozná vlastností farby, hustotu, odtiene, chápe úlohu farby. Dokáže farebne vyplňať priestor obrazu, má osvojené základné zručnosti pri práci so štetcom, rozvíja technickú zručnosť. Vo svojich prácach využíva kontrastné farby, vyberá si farby v dvoj- trojfarebných kombináciách. Pozná rôzne výtvarné techniky. Žiak využíva farebnú škálu pri maľovaní. Žiak vie pracovať s pestrými a nepestrými farbami a zdokonaľovať sa v zobrazovaní rôznych tvarov. Žiak vie výtvarne vnímať prírodniny. Využíva kontrast farieb, Žiak vie farbou vyjadriť náladu, atmosféru krajiny. Žiak vie vystihnúť farby ročných období.</p>
<p style="text-align: center;">Modelovanie.</p>	<p style="text-align: center;">Priestorové vytváranie</p>	<p>/plastelína, cesto, modurit, hlina, rôzne modelovacie materiály/.</p> <p>Vykrajovanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky. Tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drievka, špachtle – kachlička, ozdobné predmety /náhrdelník, brošňa a pod. /, predmety bežnej dennej potreby/ gombíky a iné/.</p> <p>Dotváranie modelu iným drobným materiálom. / korálikmi kamienkami, prírodninami/ Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole. Modelovanie zložitejších predmetov – vianočka, korbáč, zvieratká.</p>	<p>Žiak pozná druhy a vlastnosti modelovacích materiálov. Žiak vie vykrajovať tvary z modelovacej hmoty pomocou formičky, a vytvára konkrétne priestorové modely. Žiak vie pomocou drievka, špachtle tvarovať modelovaciu hmotu a vytvárať veci dennej potreby a rôzne ozdoby. Žiak dokáže dekoratívne dotvárať model rôznym drobným materiálom. Vytvára modely z piesku, makety domov a budov Žiak rozvíja jemnú motoriku rúk, koordinovaný pohyb rúk. Zvláda modelovanie zložitejších predmetov.</p>

Proces

Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby a pozorovania prírodnín, vedíme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho žiakom, z ich priamych zážitkov a skúseností. Realizujeme návštevy výstav výtvarných prác detí.

Medzipredmetové vzťahy

Výtvarná výchova sa podieľa na rozvoji a utváraní osobnosti človeka. Svojím cieľom a obsahom pomáha rozvíjať komunikačné zručnosti žiakov a rozvíja ich poznávanie v oblasti vecného učiva. Pripravuje žiakov pre kultúrne formy života . Na hodinách výtvarnej výchovy cielene rozvíjame jemnú motoriku žiakov. Využívaním ukážok z výtvarnej tvorby a ilustrácií z literatúry zameriavame žiakov na umenie okolo seba, na históriu kultúry zvykov a ľudových tradícií.

Metódy a formy

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy práce, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Z monologických metód sú to rozhovor, rozprávanie, prednáška, vysvetľovanie, opis pracovných činností. Metódy názornosti, konkrétosti, postupnosti a individuálneho prístupu budú vyučujúci uplatňovať na každej hodine výtvarnej výchovy, aby motivovali prácu dieťaťa a aktivizovali pracovný záujem žiakov. Z fixačných metód sú to hrové aktivity, práca s obrázkami, s učebnými pomôckami, návštevy výtvarných galérií. Demonštračnými metódami učiteľ sprostredkováva žiakovi mnohozmyslové zážitky, ktoré získava počúvaním, prehliadkou a opisom pracovných činností a vyhmataním objektu. Z foriem práce budeme využívať individuálnu, skupinovú a frontálnu prácu a okrem základnej vyučovacej hodiny výtvarnú výchovu budeme realizovať aj formou vychádzok a maľovania v prírode., realizáciou návštev výstav žiackych prác v rámci školy.

Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení budeme u žiakov uplatňovať objektívnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňujúci druh a stupeň mentálneho postihnutia žiaka a jeho disponovanosť, budeme si všímať kvalitu a rozsah získaných zručností, vykonávanie požadovaných činností, využívanie získaných vedomostí a zručností a schopnosť samostatnej práce. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

7.9 Hudobná výchova

Hudobná výchova pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	V. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v V. ročníku ŠZŠ 1 vyučovaciu hodinu týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme zachovali týždennú hodinovú dotáciu podľa štátneho vzdelávacieho programu.

Charakteristika predmetu

Predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

Pestovaním jednotlivých zložiek v ich vzájomnej prepojenosti a podmienenosti rozvíja hudobná výchova celkovú hudobnosť žiakov, pričom rešpektuje ich individuálne schopnosti, záujmy a špecifiká ich rodinnej a regionálnej hudobnej skúsenosti.

Ciele predmetu

Cieľom hudobnej výchovy v špeciálnej základnej škole je rozvoj hudobnosti spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať osobnosť jedinca s postihnutím, jeho hudobné schopnosti a zručnosti.

Ciele, ktoré sme si stanovili na hodinách hudobnej výchovy vyplývajú z obsahu:

- Upevňovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,
- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- Osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.

Obsah predmetu

Obsahom predmetu hudobná výchova je vytváranie interakcií s viacerými deťmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností a celkového charakteru skupiny. Počúvanie jednoduchých detských piesní, rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo, učenie sa jednoduchých piesní a riekaniek s využitím nástrojov Orffovho inštrumentária. Hudobno-pohybové prejavy, tanečné prvky. Oboznámenie sa so štátnou hymnou (správanie sa pri hymne).

Tematický celok:	Téma:	Obsah:	Očakávaný výstup: Žiak vie:
Jednoduché riekanky a pesničky Detské piesne	Výber individuálne závislý na preferenci dieťaťa.	Nácvik piesne podľa sluchu. Osvojenie si piesne. Osvojenie piesne spevom a pohybom. Spev piesní na neutrálnu slabiku. Spev ľahkých ľudových piesní.	Žiak vie rozlišovať jednotlivé spievané slová piesní, doplniť ich rytmizáciou, hrou na telo. Spája hudbu s pohybom. Pozná melódiu známej piesne.
Počúvanie skladieb.	Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní/napr. Hajibeli, Maličká som/ Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby. Rómski interpreti	Uvedomovanie výrazových prostriedkov. Charakteristické črty pochodu, uspávanky. Rozoberanie tém skladby. Význam hudby v spoločenskom živote. Charakteristické črty rómskych piesní	Žiak dokáže počúvať piesne rôzneho charakteru, vie vyjadriť pocity pri počúvaní. Orientovať sa v súčasných hudobných žánroch, rozlišovať v hudbe kvalitu. Počúvať a spievať detské a ľudové piesne. Žiak vie počúvať rómske piesne regiónu v ktorom žije.
Hudobno – pohybové prejavy, tanečné prvky	Jednoduché pohybové hry, rečňovanky alebo piesne so sprievodom hudobného nástroja (napr. prísuný krok bokom). Pohybové vyjadrenie hudby, obsahu skladby.	Vyjadrenie kontrastu tempa, pohybov zvieratiek a dejovosť piesne. Improvizácia rytmu. Vyjadrenie hudby kultivovaným pohybom, zladeným s rytmom a obsahom skladieb.	Žiak vie napodobniť (vyjadriť) jednotlivé zvieratká a obsah piesne pohybom. Vie zvládať jednoduché hudobno-pohybové prejavy, tanečné prvky.
Rytmické cvičenia	Rytmické cvičenia. Vnímania Orffovho inštrumentára. Rozoznávanie hudobných nástrojov. Určovanie zdroja zvuku Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.	Oboznámenie sa s Orffovým inštrumentom. Rozvíjanie pasívneho a aktívneho vnímania Orffovho inštrumentára. Spojenie piesne s inštrumentálnym sprievodom. Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dĺžka.	Rozoznávať hudobné nástroje podľa zvuku. Žiak vie vytvoriť sprievod na melodickom nástroji. Žiak spája tieskanie s rytmom reči.

	Vlastností vnímaných zvukov.		
--	------------------------------	--	--

Medzipredmetové vzťahy

Hudobné činnosti chápeme ako integráciu so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi prostredníctvom hier a tvorivej dramatiky. Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ich ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb. Hudobná výchova uplatňuje pohybové prvky z telesnej výchovy pri nácviku tancov, hudobno pohybových hier. Na hodinách hudobnej výchovy uplatňujeme aj výtvarné činnosti pri ilustráciách piesní, obrazovom doplnení textov piesní. Rytmizácia piesní výrazne napomáha pri osvojení si otvorených a zatvorených slabík, recitovaní básničiek, pri čítaní.

Metódy a formy

Pravidelnými speváckymi činnosťami utvárame základný repertoár detských piesní rôzneho žánru. Pri jednoduchých spôsoboch hry na detských hudobných nástrojoch zdokonaľujeme manipulačné zručnosti žiakov.

V hudobno-pohybových hrách si žiaci rozvíjajú základné pohybovo-rytmické prvky a napodobňujú známe pracovné činnosti. Počúvanie hudby sa harmonicky spája s pohybovým prejavom, kde môžu žiaci vyjadriť citový zážitok z tejto hudby. Vhodným výberom skladieb s relaxačnými účinkami môžeme počúvanie hudby využiť aj ako prostriedok muzikoterapie.

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy práce, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Z motivačných metód sú to rozhovor, rozprávanie, z fixačných metód sú to hrové aktivity, práca s obrázkami, s učebnými pomôckami, počúvanie hudby, hra na Orffových nástrojoch a návštevy hudobných podujatí. Dôraz budeme klásť na hudobné zážitky, ktorých prameňom je v prvom rade hudba a proces sebarealizácie, pocit úspešnosti. Z foriem práce budeme využívať individuálnu, skupinovú a frontálnu prácu. Prostredníctvom hry s hudbou a jej prvkami prehĺbime počiatkový spontánny záujem o hudbu a hudobné prejavy tak, aby vnímanie hudby, hudobné aktivity prinášali radosť, relax a uvoľnenie.

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie má byť motivačné, výchovné a didaktické a má zohľadňovať zdravotné, sociálne a morálne osobitosti každého žiaka. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

7.10 Telesná a športová výchova

Telesná a športová výchova pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	V. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	0
Spolu	2

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v V. ročníku ŠZŠ 2 vyučovacie hodiny týždenne. Školský vzdelávací program koreluje so štátnym vzdelávacím programom.

Charakteristika predmetu

Ciele a obsah predmetu telesná výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom – okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností – aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Ciele predmetu

Ciele telesnej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifík vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím.

- Zvládanie zmeny formy vykonávanej aktivity,
- generalizácia ovládaných zručností v zmenenom vonkajšom prostredí,
- dodržiavanie pravidiel hrových a pohybových aktivít,
- dodržiavanie určených pravidiel,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovanie pri pohybových aktivitách,
- dodržiavanie poradovosti,
- rozvoj kreativity a improvizáčnej schopnosti.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

Okruhy	Témy	Očakávaný výstup: Žiak vie
Zdravotné cvičenia	Posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.	Zvládnuť posilňovacie, uvoľňovacie cvičenia. Osvojiť si návyk správneho držania tela. Osvojiť si cviky na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice. Dodržiavať hygienické návyky počas cvičenia i po cvičení.
Kondičné cvičenia	<p>Chôdza upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze (tlieskanie, bubnovanie a pod.). Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Nácvik chôdze po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.</p> <p>Beh prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za určeným spolužiakom, beh v danom tempe, vybehnutie na daný signál: zo stoja.</p> <p>Skoky poskoky na mieste i z miesta znožmo i striedavo, poskoky daným smerom, poskoky do kola (okolo predmetu na zemi), skok cez čiaru, lano položené na zemi, preskok napnutej gummy max. do výšky 20 cm, zoskok z výšky 20 – 30 cm na mäkkú podložku do drepu, nácvik skoku do diaľky.</p> <p>Lezenie upevňovanie lezenia po kolenách smerom dopredu. Lezenie dopredu vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, lavička, švédska debna, obruče na stojanoch, lezenie nahor po nízkom rebríku (ribstol) maximálne do výšky 1 m. Spúšťanie sa na kĺzačke.</p> <p>Hádzanie a chytanie nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Nácvik hádzania lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie lopty do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.</p> <p>Gymnastické cvičenia</p>	<p>Správne držať telo pri chôdzi s voľným pohybom paží. Chodiť správne na pokyn učiteľa. Osvojiť si techniku chôdze smerom hore, dole. Vykonávať správny pohyb nôh a ramien pri behu. Striedať beh na pokyn učiteľa. Behať po slalomovej dráhe.</p> <p>Skákať na mieste znožmo, striedavo daným smerom, do kola, zvládnuť skok z miesta, skok cez čiaru, z výšky.</p> <p>Zvládnuť preskok gummy do výšky.</p> <p>Zvládnuť rôzne druhy lezenia.</p> <p>Chytať gúľajúcu loptu. Hádzať loptu horným oblúkom na vysoký cieľ. Hádzať predmet na cieľ pravou aj ľavou rukou.</p> <p>Vystupovať a zostupovať z lavičky, chodiť po zavesenej lavičke. Zvládať cviky na švédskej debne.</p>

	prechod po lavičke s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok na 2 – 3 diely švédskej debny zo vzporu kľačmo, z kľaču drep a stoj, prechod po lavičke s obratom, v sede, prípadne v ľahu vzad zdvíhanie plnej lopty.	
Základy akrobatických cvičení	Kolíška na chrbte z drepu spojného, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s vystretými nohami. Nácvik kotúľa vpred zo širokého stoja rozkročného.	Správne vykonávať jednotlivé cvičenia. Zvládnuť dané cvičenia.
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, prípadne šmýkanie, sánkovanie sa na miernom svahu. V jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.	Zvládať šmýkanie a sánkovanie. Osvojiť si techniku presunu v teréne. Zvládať techniku jazdy na kolobežke.
Kolektívne činnosti	Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami	Prispôbiť požiadavkám skupiny. Zvládnuť techniku podávania, chytania a gúľania lopty. Orientovať v priestore.
Hudobno pohybové hry	Rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe udávanom učiteľom. Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu (zvýraznený rytmus). Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach pri držaní sa za ruky v kombinácii učiteľ a žiak.	Skoordinovať pohyb s rytmom hudby, skoordinať pohyb s obsahom piesne, riekanky. Uplatniť napodobovanie pri spoločných pohybových aktivitách. Skoordinovať dýchanie s pohybom paží a trupu.
Kondičné a relaxa	Utvrdzovanie nacvičených cvikov z predchádzajúcich ročníkov.	Osvojiť si základné východiskové polohy – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu.

Proces

Aktivity sú zamerané na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov. Výber telovýchovných aktivít je taktiež zameraný na upevňovanie už nadobudnutých schopností a zručností jednotlivých žiakov, doteraz vykonávaných pohybových aktivít a na ich rozširovanie.

Medzipredmetové vzťahy

Medzi telesnou výchovou a ostatnými výchovno - vzdelávacími predmetmi existuje mnoho medzipredmetových vzťahov. Rozširuje sa slovná zásoba, rozvíjajú sa komunikačné schopnosti, z matematiky využívame zoskupovanie podľa počtu. Pohybové činnosti sú v integrácii s hudobnými činnosťami. Pri cvičeniach využívame riekanky, ktoré spájame s pohybom. Na hodinách telesnej výchovy uplatňujeme pohybové vyjadrenie hudby, ktoré vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ich ku kultivovanému pohybu, zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Metódy a formy

Pri plnení cieľov a úloh telesnej výchovy s ohľadom na druh a stupeň postihnutia budeme na hodinách využívať tieto metódy:

- metódy oboznámenia (slovný opis, ukážka demonštrácie),
- metódy nácviku (komplexný postup, analyticko – syntetický postup, zmiešaný postup),
- metódy výcviku (opakovania, štandardného zaťaženia, súťaženia),
- metódy kontroly, hodnotenia,
- špecifické vyučovacie metódy,
- reedukačné, kompenzačné, rehabilitačné metódy a metódu kontrastu,
- motivačné metódy.

Z organizačných foriem využijeme:

- ranné cvičenia (na začiatku 1. hodiny),
- telovýchovné chvíľky počas vyučovacích hodín,
- vyučovacie hodiny telesnej výchovy,
- športové súťaže – pravidelné i jednorazové,
- cvičenia v prírode.

Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení je dôležitý citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov, kde podriadime tieto výkony ako cieľové kategórie emocionalite – radosť z pohybu, spolupatričnosti. Pri hodnotení žiakov budeme dbať, aby hodnotenie bolo motivačné, výchovné a didaktické.

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

Učebné zdroje

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

8. UČEBNÉ OSNOVY 6. ročníka pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

8.1 Slovenský jazyk a literatúra

Slovenský jazyk a literatúra pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	3
Školský vzdelávací program	1
Spolu	4

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia týždenne 3 vyučovacie hodiny. V školskom vzdelávacom programe pridávame jednu vyučovaciu hodinu bez rozšírenia učiva.

Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových. Prostredníctvom rozvíjania slovenského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa. Samotný predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek - čítanie a literárna výchova, písanie a sloh.

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky na žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejavíť taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Nie je záväzná učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie (malé tlačené písmená).

V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena.

Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu.

Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zviera, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

Ciele predmetu

- Osvojiť si posledné hlásky a písmená tlačenej abecedy,
- vedieť čítať a písať ďalšie písmená veľkej tlačenej abecedy,
- vedieť čítať ľahké trojslabičné slová,
- plynule čítať slabiky, slová a ľahké vety s porozumením,
- vedieť uvedomele počúvať text (krátky príbeh, popis) s jeho porozumením.
- vzbudzovať u žiakov záujem o poznávanie kníh.

Obsah predmetu

Čítanie

Nácvik čítania písmen **ž, Ž, h, H, f, F, g, G, ch, Ch, d', Ď, t', Ť, ň, Ň, P, E**

nácvik čítania dvojslabičných slov s otvorenými a zatvorenými slabikami,

čítanie ľahkých trojslabičných slov,

plynulé čítanie slabík, slov a ľahkých viet s porozumením.

Literárna výchova, sloh

Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s nacvičovanými písmenami v danom ročníku,

využívanie rozšíreného osobného frekvenčného slovníka pri tvorbe jednoduchých viet –

vyjadrenie účelnosti predmetu (Prečo? Načo?), priradovanie slov – podstatných mien k pomenovaniu činnosti, vlastnosti,

využívanie informačnej hodnoty textu pri jeho reprodukcii,

jednoduché odpovede na otázky z obsahu čítaného textu,

rozprávanie podľa obrázka : Kto (čo) je na obrázku? Čo robí ?

Písanie

- nácvik písania malých písmen ž, h, f, g, ch,
- nácvik písania veľkých písmen E, P, R, B, Y,
- zapisovanie písmen, slabík a niektorých jednoduchých slov nacvičovaných na čítaní ich
- odpisovaním a prepisovaním,
- nácvik správneho používania dĺžňa pri zápise slabík, slov,
- písanie slovných spojení prídavného a podstatného mena.

Očakávaný výstup

Žiak vie:

- čítať tlačené písmená a slabiky, slová vyvedené v piatom ročníku,
- čítať známe dvojslabičné slová,
- čítať jednoduché vety s porozumením,
- priradiť vety k ilustráciám,
- čítať písmená **ž, Ž, h, H, f, F, g, G, ch, Ch, d', Ď, t', Ť, ň, Ň, P, E**
- čítať dvojslabičné slová s otvorenými a zatvorenými slabikami
- rozšíriť slovník osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku,
- využívať informačnú hodnotu textu pri jeho reprodukcii,

- využívať rozšírený osobný frekvenčný slovník pri tvorbe jednoduchých viet – vyjadriť účelnosť predmetu (Prečo? Načo?), priraďovať slová – podstatné mená k pomenovaniu činnosti, vlastnosti,
- rozprávať podľa obrázka : Kto (čo) je na obrázku? Čo robí ?,
- písať písmená nacvičované v čítaní,
- zapisovať slabiky a niektoré jednoduché slová nacvičované na čítaní odpisovaním a prepisovaním,
- správne používať dĺžku pri zápise slabík, slov.

Proces

- Dbáme na hlasovú moduláciu a výslovnosť, vedieme žiakov k voľbe vhodného pomenovania.
- Prostredníctvom literatúry vyvolávame v žiakoch pocity radosti a emocionálny vzťah ku skutočnosti, v ktorej žijú, k prírode, k domovu.
- Vzbudzujeme záujem žiakov o poznávanie kníh.
- Nacvičovanie a memorovanie jednoduchej básničky.

Medzipredmetové vzťahy

Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka budeme využívať aj:
 vecné učenie - pri rozširovaní slovnej zásoby pri pozorovaní okolitej krajiny, obrazového materiálu,
 matematiku - písanie číslíc, pri ktorých sa zdokonaľuje technika písania,
 výtvarnú výchovu - ilustrácie používané pri vyvodzovaní písmen,
 pracovné vyučovanie - modelovanie písmen, zdokonaľovanie jemnej motoriky rúk,
 hudobnú výchovu - využívanie Orffových nástrojov pri rytmizácii slov,
 telesnú výchovu - pohybové cvičenia na naučené riekanky.

Pedagogické stratégie

Pri práci budeme využívať metódy: výklad, zážitkové učenie, didaktické hry, pozorovanie, analýza textu, riešenie problému, didaktické hry.

Pri formách práce budeme striedať: individuálnu, samostatnú, skupinovú prácu i prácu vo dvojici.

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má v prvom rade významnú motivačnú a povzbudzujúcu úlohu. Pre povzbudenie žiakov k lepšiemu výkonu do hodnotenia zahrnieme nielen kvalitu vedomostí a zručností, ale aj ich aktivitu a usilovnosť. Pri hodnotení žiakov budeme zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia a uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť a pedagogický takt. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov

s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Mgr. S. Škultétyová, L. Čertíková: Šlabikár pre 6. ročník špeciálnych základných škôl (variant B). Vydavateľ EXPOL PADAGOGIKA, s.r.o., Bratislava, Tlač KASICO a.s., Bratislava, 2011, prvé vydanie, ISBN 978-80-8091-244-4, schválené MŠ SR pod číslom 2011-16048/427:4-917 zo dňa 3. novembra 2011.
2. Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Jana Rohovská: Moje čítanie - Šlabikár pre 2. ročník špeciálnych základných škôl (variant A) a pre 4.– 6. ročník špeciálnych základných škôl (variant B) - I. časť, II. časť, III. časť, schválilo MŠ SR rozhodnutím číslo 3191/96-153 zo dňa 4. júna 1996.
3. Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Jana Rohovská: Moje čítanie. Pracovné listy pre II. ročník špeciálnych základných škôl (variant A) a pre 4. - 6. ročník špeciálnych základných škôl (variant B), schválené MŠ SR rozhodnutím číslo 2222-97-153 zo 23. apríla. 1997.
4. Mgr. V. Maňková, Mgr. A. Demianová: Čítanka pre 3. ročník špeciálnych základných škôl A variant 1. a 2. časť, siedme vydanie, 2010, ISBN 978-80-10-01956-4, schválilo MŠ SR rozhodnutím číslo 4806/90-153 zo dňa 16.septembra 1996.
5. Mgr. V. Maňková, Mgr. A. Demianová: Čítanka pre 3. ročník špeciálnych základných škôl A variant - pracovné listy, piate vydanie, 2008, ISBN 978-80-10-01516-0, schválilo MŠ SR rozhodnutím číslo 4806/90-153 zo dňa 16.septembra 1996.
6. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

8.2 Rozvíjanie komunikačnej schopnosti

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	3
Školský vzdelávací program	0
Spolu	3

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva vo VI. ročníku pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia 3 vyučovacie hodiny týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme ponechali stanovený počet hodín týždenne.

Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (RKS) je určený pre všetkých žiakov s mentálnym postihnutím. V klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči.

Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Ciele predmetu

Hlavným cieľom predmetu RKS v ŠZŠ je podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti jednotlivých žiakov je primerané úrovni rozvinutia poznávacích, psycho-motorických, citových a vôľových predpokladov a schopností. Cieľom predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti, je rozširovanie funkčnej komunikácie v oblastiach:

- žiadanie osobných potrieb,
- reakcie na správanie iných ľudí,
- komentovanie,
- žiadanie informácií,
- vyjadrovanie pocitov,
- vyjadrovanie prosociálnych postojov,
- nacvičovať sociálne verbálne rutiny,
- zlepšovať verbálne porozumenie a spontánne verbálne vyjadrovanie,
- primeraným spôsobom vyjadrovať pocity, názory a potreby v interakcii s inými ľuďmi,
- rozvíjať jazykový cit.

Obsah predmetu

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto ciele aj obsah predmetu musia mať širší záber a orientujú sa na celý komplex dorozumievacieho procesu.

Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek.

Pri rozvíjaní komunikačnej schopnosti detí s mentálnym postihnutím stredného stupňa je prioritou obsahová stránka.

- Používanie sociálnych verbálnych rutín (zdravenie, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie).
- Komentovanie vlastnej činnosti.
- Verbalizácia volieb možností exponovaných aj vylúčených.
- Komentovanie situácie na obrázku.
- Rozlišovanie rodu a čísla podstatných mien ako názvov predmetov a javov.
- Rozlišovanie rodu a čísla prídavných mien ako vlastností predmetov a javov.
- Pomenovanie prebiehajúcich činností, v slovesách rozlišovať čas a zápor.
- Použitie zámen namiesto podstatných a prídavných mien.
- Spontánne žiadanie predmetov, hračiek, bez akéhokoľvek pomocného podnetu.
- Komentovanie videného, ako reakcia na otázku: „Čo vidíš?“ (jednoslovné až viacslovné komentovanie),
- Reakcia na otázku: „Čo máš?“, (jednoslovná až viacslovná, jednoduché až násobné pomenovanie: „Mám ceruzku a pero a gumu.“),
- Aplikácia: „Čo mám.“ – v rozhovore.
- Ukázať, predviesť niečo, pochváliť sa niečím inému človeku, prejaviť spokojnosť, záujem..

Obsah a ciele rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach:

Pragmatická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.	grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní. <i>Rozhovor</i> Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom. Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru. Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok. Modelové hry, dramatizácia.

	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>
--	--

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii	<p>Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov.</p> <p>Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.)</p> <p>Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)</p> <p>Zovšeobecňovanie pojmov.</p> <p>Kľúčové slová.</p> <p>Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
<p>Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinktívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka.</p> <p>Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť.</p>	<p>Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti.</p> <p>Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.</p> <p>Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove.</p> <p>Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík.</p> <p>Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív)

Cieľ	Obsah
Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností.	Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania.

	Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.
--	---

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou

Cieľ	Obsah
Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie.	Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciacných schopností. Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.
Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť).	Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod. Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy. Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie – kategorizácia. Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť).
Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase.	Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia). Serialita (návik sekvencií, postupnosti) Intermodalita (audiovizuálny vzťah).
Rozvíjať motorické schopnosti.	Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.
Rozvíjať čitateľské a pisateľské schopnosti.	Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je súčasťou obsahu predmetu RKS aj: Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek. Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v

	prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava). Obrázkové (maľované) čítanie. Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačенých písmen.
--	--

Očakávaný výstup

Žiak vie:

- používať sociálne verbálne rutiny (pozdravenie, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie),
- komentovať vlastnú činnosť,
- verbalizovať voľbu ak sú možnosti vylúčené alebo exponované,
- spontánne žiadať predmety, hračky bez akéhokoľvek pomocného podnetu,
- jednoslovne až viacslovne komentovať videné ako reakciu na otázku: „Čo vidíš ?“,
- jednoslovne až viacslovne reagovať na otázku: „Čo máš ?“,
- jednoducho až násobne pomenúvať v odpovedi na otázku: „Čo máš ?“,
- aplikovať odpoveď na otázku: „Čo máš?“ v rozhovore,
- ukázať, predviesť niečo, pochváliť sa niečím inému človeku, prejaviť záujem, spokojnosť.

Proces

Komunikačné zručnosti žiakov rozvíjame v hrách a rôznych činnostiach žiakov, témami zameranými na bežné životné situácie a témami, ktoré sa vyučujú v rámci iných predmetov. Používame také metódy práce, ktoré vyžadujú vysokú psychicko-komunikatívnu aktivitu a interakčno - komunikatívne vzťahy.

Medzipredmetové vzťahy

Na vyučovacích hodinách budem využívať aj učivo z iných predmetov:

- vecné učenie – zdokonaľovanie, rozširovanie slovnej zásoby pri pozorovaní okolitej prírody,
- hudobná výchova – rytmizácia riekaniek, využívanie piesní na motiváciu učiva,
- telesná výchova – pohybové cvičenia na naučené riekanky, telovýchovné chvíľky.

Pedagogické stratégie

Na vyučovacích hodinách budeme využívať také metódy a formy práce, ktoré pomôžu žiakovi rozvíjať jeho komunikačné schopnosti: motivačný rozhovor, rozprávanie, výklad, zážitkové učenie, didaktické hry, pozorovanie, analýza textu, reedukácia, kompenzácia, rehabilitácia.

Formy práce so žiakmi: individuálna, samostatná, skupinová práca, práca vo dvojiciach i v skupinách.

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Aby sme povzbudili žiakov k lepšiemu výkonu, do hodnotenia zahrnieme nielen kvalitu vedomostí a zručností, ale aj ich aktivitu a usilovnosť. V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektívnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu.

Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

8.3 Rozvíjanie grafomotorických zručností

Rozvíjanie grafomotorických schopností pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia 1 vyučovaciu hodinu týždenne.

Charakteristika predmetu

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety ako napr. výtvarná výchova, hudobná výchova.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová... Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Plnenie vyučovacích cieľov a využívanie foriem a prostriedkov týchto dvoch zložiek od 5. ročníka úzko súvisí s rozvíjaním grafomotorických zručností a písaním, a preto je vhodné túto zručnosť u žiakov rozvíjať v priamej nadväznosti na stanovený obsah a ciele gramatiky a slohu.

Ciele predmetu

- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska formy, určené cieľmi jednotlivých zložiek predmetu slovenský jazyk,
- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska obsahu, určené cieľmi zložiek gramatika a sloh predmetu slovenský jazyk,
- vedieť využiť nadobudnuté zručnosti pri sociálnom kontakte.

Obsah predmetu

Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu.

Obsahom rozvíjania grafomotorických zručností je :

- postupný nácvik malých písmen **ž, h, f, g, ch, d', t', ň, l',**
- písanie slabík z osvojených písmen jednoduchými spájacími ťahmi,
- nácvik písania veľkých písmen: **Ž, H, F, G, Ch, Ď, Ť, Ň, L,**
- nácvik písania dvojslabičných slov,
- prepisovanie slabík a jednoduchých slov,

- nácvik písania dĺžna pri zápise slabík a slov.

Očakávaný výstup

Žiak vie:

- správne držať písacie potreby a správne sedieť pri písaní,
- správne napísať tvary písmen,
- písať malé písmená ž, h, f, g, ch, d', t', ň, l',
- písať slabiky z osvojených písmen jednoduchými spájacími ťahmi,
- písať veľké písmená Ž, H, F, G, Ch, Ď, Ť, Ň, L,
- písať písmená podľa diktátu,
- písať dvojslabičné slová,
- prepisovať slabiky a jednoduché slová,
- správne písať dĺžeň pri zápise slabík a slov,
- písať slabiky a jednoduché slová podľa diktátu.

Proces

Sústavne uskutočňujeme cvičenia jemnej motoriky žiakov, uvoľňovacie cviky, dbáme na správne držanie písacích potrieb i sedenia pri písaní. V potrebnej miere spájame jazykovú a grafickú stránku písania. Vytvárame zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri písaní.

Medzipredmetové vzťahy

Pri rozvíjaní grafomorických zručností budeme využívať aj zručnosti získané pracovnou činnosťou, ktoré sa stávajú východiskom pre nácvik písania, kreslenia. Žiaci modelujú z plastelíny, drôtu písmená, krivé čiary, kruhy. Učia sa spájať konkrétnu činnosť s teoretickým poučením, prax s teóriou. Na hodinách budeme upevňovať kladné vzťahy v kolektíve, zásady hygieny a bezpečnosti.

Pedagogické stratégie

Na vyučovacích hodinách budeme využívať metódy a formy práce, ktoré pomôžu žiakom zvládnuť tvary predpísaných písmen: výklad, zážitkové učenie, pozorovanie, reedukácia, rehabilitácia, kompenzácia.

Formy práce so žiakmi: individuálnou, samostatnou, skupinovú prácou, prácou vo dvojiciach.

Budeme vytvárať priestor na precvičovanie a zdokonaľovanie predpísaných tvarov písmen. Na každej vyučovacej hodine budeme realizovať cvičenia jemnej motoriky a zaraďovať uvoľňovacie cviky.

Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení budeme u žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňujúci druh a stupeň mentálneho postihnutia žiaka a jeho disponovanosť. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu

prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

8.4 Matematika

Matematika pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	3
Školský vzdelávací program	2
Spolu	5

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva matematiky v VI. ročníku 3 vyučovacie hodiny týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme doplnili 2 vyučovacie hodiny zamerané na precvičovanie a upevňovanie matematických zručností.

Charakteristika predmetu

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

Ciele predmetu

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Využívať pochopené a osvojených pojmy, postupy a algoritmy ako prostriedky pri riešení úloh. V súlade s osvojením matematického obsahu a prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, rozvíjať numerické zručnosti žiakov. Na základe skúseností a činností rozvíjať orientáciu žiakov v rovine a v priestore. Riešením úloh a problémov postupne budovať vzťah medzi matematikou a realitou.

Ciele vyplývajúce z obsahu učiva matematiky:

- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 100 počítaním po desiatkach,
- osvojiť si základné početné výkony v obore prirodzených čísel do 20 s prechodom cez základ desať),
- osvojiť si manipuláciu s peniazmi a s nimi súvisiace pojmy,
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- vedieť určovať čas na celé hodiny,
- vedieť prakticky merať na metre a litre,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

Obsah predmetu

Aritmetika:

Numerácia v obore prirodzených čísel do 100.

Počítanie po desiatkach do 100.

Určovanie počtu predmetov počítaním po desiatich.

Čítanie a písanie číslíc.

Usporiadanie čísel, číselná os.

Porovnávanie desiatok, zápis pomocou znakov $>$, $<$, $=$.

Manipulácia s peniazmi. Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €.

Osvojovanie pojmov drahší – lacnejší.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ.

Určovanie času – celé hodiny.

Geometria:

Praktické meranie dĺžky v metroch.

Praktické meranie objemu v litroch.

Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh) priamych a krivých čiar.

Očakávaný výstup

Žiak pozná a vie:

- vymenovať rad čísel 0 – 20,
- vymenovať číselný rad po 10 do 100,
- určiť počet predmetov počítaním po jednom a desiatkach,
- k číslu vie priradiť skupinu predmetov, číta a píše číslice 0 – 20 – 100,
- sčítavať a odčítavať čísla s prechodom cez desiatku s pomocou názoru,
- sčítavať a odčítavať po desiatkach v obore do 100
- porovnávať desiatky a zapisovať pomocou znakov $>$, $<$, $=$,
- manipulovať s peniazmi,
- pracovať a počítať s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €,
- osvojí si pojmy drahší – lacnejší,
- určuje čas – celé hodiny,
- praktické meranie dĺžky v metroch,
- praktické meranie objemu v litroch,
- pozná a vie triediť rovinné útvary kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník,
- ovláda modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov - trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh pomocou priamych a krivých čiar,
- identifikovať rovinné útvary na základe pozorovaných vlastností,
- triediť a porovnávať rovinné útvary kruh a štvorec,
- triediť a spoznať valec medzi priestorovými útvarmi a predmetmi každodenného života.

Proces

Žiaci si osvojujú prvky numerácie v obore do 100 po desiatkach. Osvojujú si početové výkony v obore prirodzených čísel do 20 s prechodom cez základ. Riešia jednoduché slovné príklady. Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka.

Medzipredmetové vzťahy

Učivo z matematiky sa prelína s učivom preberanom na hodinách vecného učenia, slovenského jazyka a literatúry. Piesne naučené na hudobnej výchove sa využívajú na motiváciu, oddychnutie a spestrenie hodín. Pri dodržiavaní hygienických požiadaviek využívame prvky telesnej výchovy v relaxačných cvičeniach.

Na hodinách matematiky uplatňujeme aj prvky prierezových tém. Environmentálnu výchovu uplatňujeme pri práci v pracovných listoch s danou tematikou. Dopravnú výchovu začleníme aj do práce s geometrickými tvarmi a telesami. Multikultúrnu výchovu a tému ochrany života a zdravia využijeme v slovných úlohách.

Pedagogické stratégie

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka a systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu, dokázal aplikovať v živote. Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov.

Najúčinnejšími metódami sú: didaktické hry, hrové aktivity, práca s obrázkami, samostatná práca s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami.

S foriém sa zameriame na: diferencované a individuálne vyučovanie, prácu v skupinách aj vo dvojici.

Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení uplatňujeme objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, ohľad na druh a stupeň postihnutia dieťaťa. Hodnotenie žiaka musí motivovať k lepším výkonom. Negatívne hodnotenie je potrebné oznamovať žiakom taktne. Budeme prihliadať na individuálne osobitosti žiaka, na jeho temperament.

Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. PaedDr. J. Rýglová, PhDr. L. Bálint: *Matematika* pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, 14. vydanie, 2013, ISBN 978-80-10-02465-0, schválené MŠ SR rozhodnutím číslo 428/98-42 zo dňa 11. mája 1998.
2. PaedDr. J. Rýglová, PhDr. L. Bálint: *Matematika - pracovný zošit* pre 4. ročník špeciálnych základných škôl, upravené 9. vydanie, 2009, ISBN 978-80-10-01629-7, schválené MŠ SR rozhodnutím číslo 500/99-42 zo dňa 18. marca 1999, (str. 1 – 36).
3. PaedDr. J. Rýglová, PhDr. L. Bálint: *Matematika* pre 4. ročník špeciálnych základných škôl, upravené 5. vydanie, 2009, ISBN 978-80-10-01628-0, schválené MŠ SR rozhodnutím číslo 500/99-42 zo dňa 18. marca 1999, (str. 2 – 33).

4. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.
5. Detské encyklopédie, detské časopisy.

8.5 Vecné učenie

Vecné učenie pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	1
Spolu	3

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku ŠZŠ 2 vyučovacie hodiny týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme pridali jednu vyučovaciu hodinu bez rozšírenia učiva.

Charakteristika predmetu

Žiaci oboznamujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom. V *prírodovednej oblasti* sa žiaci zoznamujú s črtami živej a neživej prírody. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy a ich sú zmeny spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

V *spoločenskovednej oblasti* poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov a upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Ciele predmetu

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je viesť žiakov k pravdivému poznaniu prírody, spoločnosti a sveta na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

- Vedieť sa orientovať sa v širšom okolí školy,
- rozlišovať situácie v prírode podľa ročných období,
- vedieť pomenovať voľne žijúce zvieratá,
- vedieť rozlišovať listnaté a ihličnaté rastliny,
- vedieť sa orientovať vo vzťahoch v rodine a medzi príbuznými,
- vedieť sa správať v prírode.

Obsah predmetu

Obsah predmetu je členený do piatich tematických okruhov, kde žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a zmeny spojené s činnosťami ľudí a ich životom, chápu význam aktívnej ochrany prírody, poznávajú rastliny, zvieratá miestnej oblasti a poznávajú charakteristické znaky ročných období. Vytvárajú a upevňujú zdravotné a hygienické návyky žiakov, osvojujú si pravidlá správnej životosprávy. Osvojujú si pravidlá kultúrneho správania, poznávajú príbuzenské vzťahy, vytvárajú citové väzby k rodine, spolužiakom, obci, škole, vlasti. Prehľbujú si poznatky o ľudskom tele. Orientujú sa v okolí školy, určujú čas a miesto.

Téma	Pod-téma	Obsah	Očakávaný výstup
------	----------	-------	------------------

			Žiak vie:
Škola a okolie školy		Poznávanie bližších a vzdialenejších objektov v okolí školy. Názov ulice, kde sa škola nachádza a číslo domu.	Pomenovať zariadenie triedy, poznať účel zariadenia, vytvoriť a dodržiavať pravidlá správania sa v triede, v škole, pozná funkciu školských potrieb, udržiava poriadok v školských potrebách, pozná zamestnancov školy a správať sa úctivo k nim, poznať kľúčové budovy, stavby a podniky, orientovať sa v okolí školy, pozná a riadi sa dopravnými predpismi pre chodcov, pozná nebezpečenstvá na ulici.
		Určovanie polohy objektov od školy. Upresňovanie pojmov.	
Orientácia v čase a v priestore	Orientácia v čase	Osvojovanie a utvrdzovanie pojmov včera, dnes, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr.	- vymenovať dni v týždni, mesiace v roku a pozná ich usporiadanie, zapísať dátum, - orientuje sa podľa hodín, v ciferníku, - pozná základné pojmy nad, pod, pred, za, vedľa, vpredu, vzadu, prvý, posledný, atď.
		Orientácia v dňoch.	
		Kalendár : dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu.	
		Určovanie času na celé hodiny.	
	Určovaní e miesta	Určovanie miesta: nad, pod, pri, za, vedľa, vpredu, vzadu.	
Príroda		Ročné obdobia v prírode.	- pozorovať zmeny v prírode, zmeny počasia, charakterizovať ročné obdobia - jar, leto, jeseň, zima,
		Pojmy sad, záhrada, park, pole.	
	Jeseň	Charakteristické znaky prírody na jeseň. Zmeny počasia. Určovanie, aké je dnes počasia (záznam o počasí symbolmi).	- pomenuje charakteristické znaky a zmeny počasia v jeseni;
		Vtáky na jeseň: Príprava na zimu - vrabec, vrana, sýkorka. Odlet vtákov - lastovička, bocian.	- odlet vtákov do teplých krajín,
		Jesenné ovocie - Zber jesenného ovocia a spôsoby jeho odkladania. Význam vitamínov v ovocí pre zdravie.	- rozpráva o zbere ovocia a zeleniny v jeseni; význam

		Jeseň na poli - Zber zemiakov, cukrovej repy a ich využitie.	ovocia a zeleniny, spracovanie a uskladnenie na zimu,
Zima		Charakteristika počasia. Dĺžka dňa – stmievanie, rozodnievanie.	- pozorovať počasie v zime, zaznamenávať zmeny;
		Vlastnosti snehu a ľadu.	- zimné hry - sánkovanie, lyžovanie, korčuľovanie, stavanie snehuliakov - bezpečnosť pri hrách,
		Určovanie, aké je dnes počasie.	- pozorovať počasie v zime, zaznamenávať zmeny;
		Listnaté a ihličnaté stromy v zime. Smrek, borovica – ich charakteristika.	- porozprávať o listnatých a ihličnatých stromoch v zime, opadávanie listov zo stromov,
		Voľne žijúce zvieratá v zime : líška, zajac, jeleň, srna, veverica. Zimný spánok niektorých zvierat - medveď, jež.	- porozprávať o voľne žijúcich zvieratách v zime, o pomoci a starostlivosti ľudí a lesných hospodárov, porozprávať o zvieratách, ktoré celú zimu spia,
		Starostlivosť o vtákov a lesnú zver v zime.	
Jar		Zmeny v prírode na jar.	- jaré práce na poli a v záhrade - hrabanie, kopanie, rýľovanie, sadenie,
		Charakteristika počasia. Určovanie počasia.	- porozprávať k akým zmenám dochádza u rastlín, kvetov, kríkov.
		Jarné práce na poli: oranie, siatie, použitie poľnohospodárskych strojov.	- Vymenovať časti kvetov a spoznať listnaté stromy,
		Jarné práce v záhrade: pomenovanie činnosti a záhradného náradia.	- rozlíšiť ovocné stromy, porozprávať o voľne rastúcich stromoch a kríkoch,
		Poznávanie rastlín: lipa, orgován, snežienka, fialka, konvalinka. Určovanie časti tela rastlín.	
		Zvieratá a ich mláďatá na jar.	- prilet vtákov z teplých krajín, hniezdenie vtákov a ich mláďatá,
Leto		Charakteristika počasia. Určovanie počasia.	- pozorovať zmeny v prírode v lete, práce v lete - pozorovať charakteristické znaky a prejavy počasia v jari,
		Lúčne kvety: zvonček, margaréta, divý mak, púpava, bodliak.	- kosenie, hrabanie, sušenie a skladanie sena,
		Práce na poli – žatva. Poľnohospodárske stroje. Obilie.	
		Les. Lesné kry a ich plody: maliny, černice, čučoriedky.	- vymenovať lesné plody - maliny, čučoriedky, černice, jahody,
		Poznať niektoré rastliny ohrozujúce zdravie (jedovaté plody rastlín, huby).	- zber jedlých húb, opísať jedovaté huby,

		Správanie sa v letnej prírode (nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky).	- dodržiavať bezpečnosť a slušne sa správať v lese, (nebezpečenstvo požiarov, zber odpadkov, ochrana prírody),
Starostlivosť o zdravie	Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele.	Poznať zmyslové ústroje, ich význam.	- pomenovať hlavné časti tela a ruky a ukázať ich na vlastnom tele i obrázku, zmyslové ústroje a ich využitie, starostlivosť a ochrana pred nežiaducimi vplyvmi, - vysvetliť význam čistoty tela a prostredia pre zdravie človeka, - umývať ruky pred jedlom, po použití WC, - starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období (odev, obuv), - vysvetliť význam zdravého a pravidelného stravovania sa, pozná význam ovocia a zeleniny, - vysvetliť význam zdravotného strediska, lekára a zdravotnej sestry, ich úlohu a povinnosti, pozná pravidlá slušného správania sa u lekára a v čakárni, vie čo je recept, pozná spôsob výberu receptu v lekárni a správne zaobchádzanie s liekmi podľa návodu alebo na odporúčenie lekára.
		Starostlivosť o zrak a sluch.	
		Starostlivosť o nechty, zuby, vlasy, úprava zovňajšku.	
		Význam osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie.	
	Zdravie a choroba	Práca lekárov a zdravotných sestier.	
		Zdravotné stredisko, nemocnica, sanitka.	
		Návšteva zdravotného strediska.	
Praktické meranie teploty.			
Ošetrovanie odreniny – očistenie a priloženie rýchloubväzu.			
	Ochrana zdravia správnym odievaním a obúvaním.		
Rodina, obec	Upevnenie poznatkov o príbuzenských vzťahoch.	Utvrdenie pojmov starý, mladý, starší, mladší.	- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch - stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica, - označiť príbuzného a známeho, poznať pojmy starý, mladý, starší, mladší, - ovláda základné zručnosti pri nakupovaní a pozná peniaze, (slušné správanie sa v obchodoch, ceny základných potravín v obchode, požiadať o tovar, opýtať sa na tovar, zaplatiť),
		Určovanie, kto je príbuzný a známy.	
		Deľba práce v domácnosti.	
		Pozitívne vzťahy v rodine: úcta k rodičom, starým rodičom, znášanlivosť a dobrosrdečnosť medzi súrodencami.	
		Adresa bydliska, dátum narodenia.	
	Poznávanie okolia obce, okolitej krajiny, vychádzky.		

	Návšteva obchodného centra, správanie sa v obchode.	- vie na akej ulici sa nachádza škola, obchod, - pozorovať krajinu v okolí obce, vedieť názov obce,
	Hra na obchod, poznávanie ďalších platidiel (5, 10, 20, 50 €) a manipulácia s nimi.	

Proces

Žiaci pozorujú zmeny počasia a uvedomujú si rozdiely. Aktuálne počasie označujú jednoduchými symbolmi do kalendára prírody. Poznávajú niektoré voľne žijúce zvieratá, oboznamujú sa s významom kŕmenia lesnej zveri a s nebezpečenstvom besnoty zvierat. Pozorujú vtáky na kŕmidle a porovnávajú ich vzhľad. Učia sa, ako sa majú správať v prírode, ako ju môžu chrániť. Učia sa ošetriť si drobnú odreninu, poznávajú prácu lekárov a zdravotných sestier.

Medzipredmetové vzťahy

Vecné učenie kooperuje vo vzťahu s inými vyučovacími predmetmi:

pracovné vyučovanie: modelovanie, kútik živej prírody, zostavenie kalendára prírody a sledovanie zmien počasia, žiaci sa pomocou zmyslového vnímania učia poznávať prírodné javy,

telesná výchova: vychádzky majú prvky telesnej výchovy – chôdza, orientácia v priestore,

matematika: triedenie a porovnávanie sú východiskom na osvojovaní nových vedomostí počas konkrétnej myšlienkovvej činnosti vo vecnom učive, pri manipulácii s rozličným materiálom, *slovenský jazyk a literatúra:* na základe získaných vyjadrovacích zručností si žiaci osvojujú vedomosti a zručnosti vo vecnom učive, žiaci recitujú básne o zvieratách, prírode, využíva sa dramatizácia, rôzne modelové situácie,

výtvarná výchova: ilustrácie základných prvkov prírody, učia sa umelecky vnímať a vyjadrovať krásu prírody.

Pedagogické stratégie

Základným predpokladom úspešnosti vyučovania vecného učenia je aktivita žiakov, ktorú učiteľ môže dosiahnuť variabilitou použitých vyučovacích prostriedkov, vyučovacích metód, organizačných foriem a materiálnych prostriedkov a poznaní individuálnych a psychologických osobitostí žiakov. Učiteľ si volí primerané špeciálno- pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov:

motivačné metódy: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, demonštrácia, pochvala, povzbudenie, kritika,

slovné metódy: vysvetľovanie, opis, rozprávanie,

metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov: demonštračné metódy, pozorovanie,

manipulácia s predmetmi, metódy frontálnej práce: práca s pracovným listom, obrazovým materiálom, hra ako metóda,

fixačné metódy: opakovanie, precvičovanie učiva.

Z organizačných foriem využívame najmä frontálnu a individuálnu prácu.

Hlavným zdrojom poznania sú: pozorovania prírody, vychádzky, exkurzie, práca v kútiku živej prírody, návštevy akcií, jednoduché pokusy, sledovanie videozáznamov a prezentácií, zostavenie kalendára prírody.

Hodnotenie predmetu

V priebehu školského roka budeme hodnotiť žiakov na základe kritérií prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka a to formou verbálneho a nonverbálneho hodnotenia. Budeme prihliadať na individuálne osobitosti žiaka, stupeň postihnutia a na jeho temperament. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Mgr. Eva Rosskopfová: *Vecné učenie pre 1., 2., 3., ročník špeciálnych základných škôl* schválilo MŠ SR rozhodnutím číslo 284/97-153 zo dňa 30. júla 1997 ako pracovné listy 12. vydanie, 2012, ISBN 978-80-10-02219-9
2. Detské encyklopédie, výukové programy, knihy.
3. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

8.6 Etická výchova

Etická výchova pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva etickej výchovy v VI. ročníku 1 vyučovaciu hodinu týždenne. Školský vzdelávací program koreluje so štátnym vzdelávacím programom.

Charakteristika predmetu

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Etická výchova a neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód vplýva na citový rozvoj žiaka.

Etická výchova v rámci možností nahrádza žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vracia im pocit dôvery v seba i okolie, pomáha im nadobudnúť zdravé sebedomie, učí ich vychádzať s rovesníkmi, podporuje rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamuje a pomáha zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

Ciele predmetu

Z obsahu učiva etickej výchovy vyplývajú nasledovné ciele:

- získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- učiť sa efektívne komunikovať s rovesníkmi,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa základné pravidlá vyjadrovania citov,
- učiť sa spolupracovať s druhými, nadobúdať sociálne zručnosti - asertivitu, empatiu
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učiť sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

Obsah predmetu

I. Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov:

Naučiť sa identifikovať a vyjadriť city

Mimické vyjadrenie citov a postojov.

Vedieť vyjadriť radosť a vďačnosť.

Relaxácia.

Identifikácia negatívnych citov a ich zvládnutie.

Naučiť sa zvládnuť prudké emócie:

Identifikovať negatívne city a ich zvládnutie.

Ovládať základné pravidlá vyjadrovania citov.

Vyššie emócie:

Úloha vyšších emócií v rozvoji charakteru.

Hľadať vhodné spôsoby ako ovládať negatívne city.

II. *Empatia*

Základné zručnosti emocionálnej a kognitívnej empatie

Neverbálne vyjadrenie empatie.

Pochopenie druhých.

Vžiť sa do situácie druhých.

Empatia v každodennom živote.

III. *Asertivita*

Pasívne, agresívne a asertívne správanie

Aktivity zamerané na pochopenie významu asertivity

Príčiny a opodstatnenosť svojho rozhodovania

Odmietnutie.

Sťažnosť.

Mať odvahu vysloviť návrh.

Poznať nevhodnosť pasívneho a agresívneho správania.

Riešenie konfliktov.

IV. *Reálne a zobrazené vzory*

Pozitívne vzory správania v každodennom živote

Pozitívne vzory správania v literatúre.

V. *Prosociálne správanie*

Spolupráca

Vedieť spolupracovať s druhými

Výhody spolupráce

Pomoc, darovanie, delenie sa

Prijímať a dávať – základné prvky v medziľudských vzťahoch, priateľstve a láske.

Motivácia k prosociálnemu správaniu.

Priateľstvo

Význam a hodnota priateľstva.

Proces

Prostredníctvom princípov aktívneho sociálneho učenia vytvárame pozitívne sociálne skúsenosti žiaka v interakcii s učiteľom i spolužiakmi. Prezentujeme pozitívne vzory správania v literatúre i v každodennom živote. Prežitú skúsenosť postupne žiaci rozumovo chápu a vytvárajú si tak racionálne komponenty svojho prosociálneho správania.

Medzipredmetové vzťahy

Medzi etickou výchovou a ostatnými výchovno-vzdelávacími predmetmi existuje mnoho medzipredmetových vzťahov. Na základe komunikačnej zručností získaných v slovenskom jazyku si žiaci osvojujú vedomosti a zručnosti v etickej výchove. Podľa potreby sa do vyučovania zaraďujú telovýchovné chvíľky. Využívaním ukážok z hudobnej tvorby a ilustrácií z literatúry zameriavame žiakov na umenie okolo seba, na históriu kultúry zvykov a ľudových tradícií v rámci prierezovej témy multikultúrna výchova. Osvojovaním základov dopravnej disciplíny vedieme žiakov k bezpečnému správaniu sa na komunikáciách. Aplikovaním učiva ochrana života a zdravia sa integrujú postoje, vedomosti, postoje

a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách a pri pobyte v prírode. Environmentálnou výchovou vstúpujeme vedomosti, zručnosti a schopnosti žiakov vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí a vnímať životné prostredie a jeho ohrozenie na celom svete. Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja osobnostné a sociálne osobnosti žiakov. Žiaci sa naučia uplatňovať svoje práva a povinnosti a zároveň aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných.

Pedagogické stratégie

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Na hodinách etickej výchovy budeme uplatňovať tieto metódy: riadený rozhovor, demonštrácia, samostatná práca žiakov.

Najúčinnjšími metódami sú: didaktické hry, hravé aktivity, rolové hry, práca s obrázkami, samostatná práca žiakov, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami, problémové vyučovanie, diferencované a individuálne vyučovanie, tvorba projektov, pozorovanie.

Hodnotenie predmetu

V priebehu školského roka budeme hodnotiť žiakov na základe kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka a to formou: verbálne a nonverbálne hodnotenie, sebahodnotenie a hodnotenie kolektívom. Budeme odlišovať hodnotenie spôsobilostí od hodnotenia správania, budeme prihliadať na individuálne osobitosti žiaka a na jeho temperament. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

8.7 Pracovné vyučovanie

Pracovné vyučovanie pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	4
Školský vzdelávací program	0
Spolu	4

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku ŠZŠ 4 vyučovacie hodiny týždenne. Školský vzdelávací program koreluje so štátnym vzdelávacím programom.

Charakteristika predmetu

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na jednotlivé zložky:

Sebaobslužné činnosti - žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti - žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni - žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce - žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny. Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

Ciele predmetu

Medzi základné ciele predmetu pracovné vyučovanie patria:

- Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci,
- zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál,

- osvojiť si základné zručnosti a návyky pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti pri prácach v dielni a pestovateľských prácach.

Obsah učebného predmetu

Obsah pracovného vyučovania je členený na štyri zložky:

V zložke *sebaobslužné činnosti* si žiaci utvrdzujú základy osobnej hygieny, umývania rúk toaletným mydlom, čistenia nechtoŕ kefkou.

V zložke *práce v domácnosti* si žiaci osvojujú základy hygieny domácnosti, udržiavania čistoty odevu a obuvi, príprava jednoduchých pokrmov.

Zložka *práce v dielni* je zameraná na prácu s papierom, modelovanie, montážne a demontážne práce, práce s drevom, práce s drobným materiálom.

Zložka *pestovateľské práce* je zameraná na ošetrovanie izbových rastlín, pestovanie kvetín, práca s klíčovom, pestovanie kvetín, rýľovanie, hrabanie.

Sebaobslužné činnosti:

Samostatnosť pri osobnej hygiene a sebaobslužných činnostiach.

Samostatnosť pri umývaní zubov, čistení nechtoŕ, úprave zovňajšku.

Samostatnosť pri stolovaní v používaní príboru.

Samostatnosť v ukladaní osobných pomôcok do školskej aktovky, do hygienického vrecúška.

Práce v domácnosti:

Samostatnosť pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto.

Vešanie odevu na vešiak.

Čistenie šatstva kefovaním, čistenie obuvi.

Zamykanie a odomykanie dvier kľúčom, používanie visiaceho zámku.

Základná obsluha bežných domácich audio a video zariadení (zapnúť/vypnúť, zvýšiť/znížiť hlasitosť zvuku).

Utieranie prachu, umývanie podlahy.

Zdokonaľovanie sa v stolovaní bez pomoci: plytký a hlboký tanier, príbor, pohár, servítka.

Umývanie, utieranie, odkladanie riadu.

Príprava jednoduchého jedla:

Natrieť pečivo a vianočku maslom, džemom.

Natrieť chlieb nátierkou a ozdobiť pokrújanou uhorkou, rajčinou.

Varenie zemiakovej kaše.

Príprava kakaa v mikrovlnnej rúre.

Príprava čaju s použitím varnej kanvice na vodu.

Servírovanie čajového pečiva.

Umývanie, čistenie a krájanie ovocia a zeleniny.

Navliekanie nite do hrubej ihly, urobiť uzlík.

Práce v dielni:

Práce s drobným materiálom

Zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si žiaci osvojili v predchádzajúcich ročníkoch.

Zamerať sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovať správny pomer veľkosti a ladenia farieb.

Navliekanie korálok podľa vzoru.

Viazanie uzla a mašličky.

Prepichovanie papiera rôznej kvality a navliekanie na niť.

Splietanie bužírky, špagátu, vlny.

Prípravné práce na šitie:

Preťahovanie bužírky na cvičných drevených (plastových) doskách.

Práce s papierom :

Strihanie papiera, vystrihovanie podľa predkreslenej čiary.

Skladanie, prekladanie, lepenie papiera, oblepovanie predmetov.

Prepletanie farebných pásikov.

Použitie dierkovača, zošívачky.

Rozkladanie a skladanie škatúľ.

Balenie balíka.

Prepichovať hrubou ihlou so zdvojenou nitou kartón s narysovanými priamkami a bodmi, jednoduchý steh.

Práce s drevom :

Zatĺkanie a vyťahovanie klincov.

Opracovanie dreva pilníkom a rašplou.

Úprava povrchu dreva brúsnyim papierom.

Montážne a demontážne práce:

Skladanie puzzle a mozaiky.

Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice: spájať súčiastky pomocou matíc a skrutiek.

Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami.

Pestovateľské práce:

Ošetrovanie izbových rastlín.

Príprava pôdy pred siatím: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok.

Siatie do riadkov a jamiek: hrach, reďkovka, fazuľa.

Zber liečivých rastlín podľa miestnych podmienok.

Proces

Ošetrovanie izbových rastlín sa vykonáva priebežne. Žiaci pomáhajú pri zbere zeleniny, ovocia. Učíme ich rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Osvojujú si správne názvy nástrojov a stavebnice a základné pracovné postupy.

Medzipredmetové vzťahy

Učivo pracovného vyučovania sa prelína celým výchovno-vzdelávacím procesom, z čoho vyplýva rozvoj poznávacích možností žiakov s mentálnym postihnutím. Zručnosti získané pracovnou činnosťou sa stávajú východiskom pre nácvik písania, kreslenia. Žiaci sa učia spájať konkrétnu činnosť s teoretickým poučením, prax s teóriou. Na hodinách sa upevňujú kolektívne vzťahy, zásady hygieny a bezpečnosti.

Pedagogické stratégie

Pre splnenie stanovených cieľov budú učitelia využívať rôzne metódy a formy práce, primerané veku a individuálnym schopnostiam a možnostiam žiakov s mentálnym postihnutím. Metódy názornosti, konkrétnosti, postupnosti a individuálneho prístupu budú vyučujúci uplatňovať na každej hodine pracovného vyučovania, aby motivovali prácu dieťaťa a aktivizovali pracovný záujem žiakov. Z monologických metód budú využívať: prednášku, rozprávanie, vysvetľovanie, opis pracovných činností.

Demonštračnými metódami učiteľ sprostredkováva žiakovi mnohozmyslové zážitky, ktoré získava: počúvaním, prehliadkou a opisom pracovných činností vyhmataním objektu.

V pracovnom vyučovaní ide o demonštráciu pracovných postupov, nástrojov, operácií, materiálov a podmienok práce.

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Encyklopédie, obrázkový materiál, stavebnice, exponáty, detská literatúra.
2. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

8.8 Výtvarná výchova

Výtvarná výchova	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku 1 vyučovaciu hodinu týždenne. Školský vzdelávací program koreluje so štátnym vzdelávacím programom.

Charakteristika predmetu

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie. Rozvíja predstavivosť a tvorivú fantáziu detí. Žiaci majú možnosť pracovať aj v iných polohách ako sediačky, napr. postojačky, podľa formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu. V dekoratívnych prácach sa precvičuje pravidelné striedanie prvkov jedno a viacfarebných.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality,
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

Ciele predmetu

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať zmyslové vnímanie, pozornosť a predstavivosť,
- rozvíjať priestorovú orientáciu, rozvíjať elementárny zmysel pre priestor,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôbovať sa požiadavkám skupiny.

- oboznámiť sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcí výtvarných diel,
- rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

Obsah predmetu

Obsah výtvarných činností má byť jedincom s mentálnym postihnutím blízky, zvládnuteľný a tvorivý. Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby a pozorovania prírodnín má tento predmet viesť žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Pri voľbe námetov je potrebné vychádzať zo sveta blízkeho žiakom, z ich priamych zážitkov a skúseností. Realizácia návštev výstav výtvarných prác žiakov.

Výtvarná výchova pozostáva z troch okruhov:

Kresba (krieda, ceruza, voskový pastel, fixka, rudka, suchý pastel)

- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu (lopta, snehuliak, kolesá), zo štvorca (utierka, dom), z obdĺžnika (balíček, vežiak, televízor, skriňa).
- Kresba ľudskej postavy.
- Schematické kreslenie zvierat.
- Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, z vlnoviek.

Koláž - kombinovanie s inými technikami (dokresľovanie pastelkami, nalepovanie obrázkov).

- Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky).

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drevko)

- Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu (krajina, obloha).
- Hra s náhodou – dotváranie farebnej škvŕny na základe predstáv.
- Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady (kontrast svetlej a tmavej krajiny).

Dekoratívne práce – pomocou jednoduchých techník tlače (zvitok papiera, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov.

V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.

Modelovanie (piesok, hlina, plastelína, modurit, Aqasoft, Patcolor, Blandiver, cesto)

- Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor.
- Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie.
- Vykrájanie tvarov pomocou formičky, tvarovanie pomocou špachtle, drevka, dotváranie drobným materiálom.

Proces

Vedíme žiakov k objavovaniu a pozorovaniu tvarov, vecí z hľadiska ich úžitku a materiálu. Pri kolektívnych výtvarných prácach učíme žiakov spolupracovať s ostatnými, prispôbovať sa požiadavkám skupiny. Pri kresbe ľudskej postavy vedíme žiakov k vystihnutiu proporcionality jednotlivých častí ľudského tela. Poznávajú vlastnosti rozličných modelovacích materiálov a porovnávajú rozdiely medzi nimi. Oboznamujeme žiakov s ukázkami ilustrácií z kníh pre deti. Od jednoduchého opisu obrázka prechádzame k opisu jednotlivých postáv, k vyjadreniu priestoru.

Medzipredmetové vzťahy

Výtvarná výchova sa podieľa na rozvoji a utváraní osobnosti človeka. Svojím cieľom a obsahom pomáha rozvíjať komunikačné zručnosti žiakov a rozvíja ich poznávanie v oblasti vecného učiva. Pripravuje žiakov pre kultúrne formy života. Na hodinách výtvarnej výchovy cielene rozvíjame jemnú motoriku žiakov. Využívaním ukážok z výtvarnej tvorby a ilustrácií

z literatúry zameriavame žiakov na umenie okolo seba, na históriu kultúry zvykov a ľudových tradícií.

Pedagogické stratégie

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učitelia budú využívať rôzne moderné metódy a formy práce, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Z *monologických metód* sú to: rozhovor, rozprávanie, prednáška, vysvetľovanie, opis pracovných činností.

Metódy názornosti, konkrétnosti, postupnosti a individuálneho prístupu budú vyučujúci uplatňovať na každej hodine výtvarnej výchovy, aby motivovali prácu dieťaťa a aktivizovali pracovný záujem žiakov.

Z *fixačných metód* sú to: hrové aktivity, práca s obrázkami, s učebnými pomôckami, návštevy výtvarných galérií.

Demonštračnými metódami učiteľ sprostredkováva žiakovi mnohozmyslové zážitky, ktoré získava: počúvaním, prehliadkou a opisom pracovných činností, vyhmataním objektu.

Z *foriem práce* budeme využívať: individuálnu, skupinovú a frontálnu prácu a okrem základnej vyučovacej hodiny výtvarnú výchovu budeme realizovať aj formou: vychádzok a maľovania v prírode, realizáciou návštev výstav žiackych prác v rámci školy.

Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení budeme u žiakov uplatňovať objektívnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňujúci druh a stupeň mentálneho postihnutia žiaka a jeho disponovanosť, budeme si všímať kvalitu a rozsah získaných zručností, vykonávanie požadovaných činností, využívanie získaných vedomostí a zručností a schopnosť samostatnej práce. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

8.9 Hudobná výchova

Hudobná výchova pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku 1 vyučovaciu hodinu týždenne. V školskom vzdelávacom programe sme zachovali týždennú hodinovú dotáciu podľa štátneho vzdelávacieho programu.

Charakteristika predmetu

Predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov. Pestovaním jednotlivých zložiek v ich vzájomnej prepojenosti a podmienenosti rozvíja hudobná výchova celkovú hudobnosť žiakov, pričom rešpektuje ich individuálne schopnosti, záujmy a špecifiká ich rodinnej a regionálnej hudobnej skúsenosti.

Ciele predmetu

Cieľom hudobnej výchovy v špeciálnej základnej škole je rozvoj hudobnosti spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať osobnosť jedinca s postihnutím, jeho hudobné schopnosti a zručnosti.

Ciele, ktoré sme si stanovili na hodinách hudobnej výchovy vyplývajú z obsahu:

- Prehĺbiť základné hudobné návyky, ktoré žiaci získali v predošlých ročníkoch,
- viesť žiakov slovom, melódiou, rytmom k jednoduchému samostatnému prejavu,
- hudbou a spevom vyvolávať v žiakoch kladné emócie,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky,
- oboznámiť sa so štátnou hymnou.

Obsah predmetu

Obsahom predmetu hudobná výchova je vytváranie interakcií s viacerými deťmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností a celkového charakteru skupiny. Počúvanie jednoduchých detských piesní, rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo, učenie sa jednoduchých piesní a riekaniek s využitím nástrojov Orffovho inštrumentária. Hudobno-pohybové prejavy, tanečné prvky. Oboznámenie sa so štátnou hymnou (správanie sa pri hymne).

Rytmické cvičenia

využitie nástrojov Orffovho inštrumentária, rozlišovanie dĺžky tónov.

Detské piesne

(Cestička belavá; Gúľalo sa, gúľalo; Fúka vetrík; Kde ideš, čierny barane; Tancuj, tancuj; A tam hore na komíne; Konvalinka; Malí muzikanti a iné).

Rečňovanky, riekanky

(Postojačky, posediačky; Stojí vŕba pri potoku; Princeznička na bále; Ide vláčik; En ten tulipán; Pôjdeme my do hájička a iné).

Hudobno-pohybové hry

(Ty a ja; Má milá má trnku; Šli dievčence vence viť; Javorová brána; Pásla ovečky a iné).

Počúvanie ľudových piesní, vokálnych a inštrumentálnych skladieb

(Padá snežik, Kozipolka, Oženil sa Kulifaj, Koníček, Uspávanka a iné).

Slovenská štátna hymna.

Proces

Žiaci si osvojujú nové piesne zborovým a skupinovým spevom. S pomocou vytvárajú inštrumentálne sprievody. Pomáhame im a spolupracujeme s nimi podľa ich schopností tak, aby hudba a spev v nich vyvolávali radosť a kladné emócie. Vede ich ku kultivovaným pohybovým prejavom. Nacvičujeme pochod, rytmické tanečné prvky ako prísuný krok bokom. Prehlbujeme rytmické cítenie žiakov. Nacvičujeme správanie žiakov pri počúvaní slovenskej štátnej hymny.

Medzipredmetové vzťahy

Hudobné činnosti chápeme ako integráciu so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi prostredníctvom hier a tvorivej dramatiky. Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ich ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb. Hudobná výchova uplatňuje pohybové prvky z telesnej výchovy pri nácviku tancov, hudobno-pohybových hier. Na hodinách hudobnej výchovy uplatňujeme aj výtvarné činnosti pri ilustráciách piesní, obrazovom doplnení textov piesní. Rytmizácia piesní výrazne napomáha pri osvojovaní si otvorených a zatvorených slabík, recitovaní básničiek, pri čítaní.

Pedagogické stratégie

Pravidelnými speváckymi činnosťami utvárame základný repertoár detských piesní rôzneho žánru. Pri jednoduchých spôsoboch hry na detských hudobných nástrojoch zdokonaľujeme manipulačné zručnosti žiakov.

V hudobno-pohybových hrách si žiaci rozvíjajú základné pohybovo-rytmické prvky a napodobňujú známe pracovné činnosti. Počúvanie hudby sa harmonicky spája s pohybovým prejavom, kde môžu žiaci vyjadriť citový zážitok z tejto hudby. Vhodným výberom skladieb s relaxačnými účinkami môžeme počúvanie hudby využiť aj ako prostriedok muzikoterapie.

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy práce, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. *Z motivačných metód* sú to:

rozhovor, rozprávanie,

z fixačných metód sú to: hrové aktivity, práca s obrázkami, s učebnými pomôckami, počúvanie hudby, hra na Orffových nástrojoch, návštevy hudobných podujatí.

Dôraz budeme klásť na hudobné zážitky, ktorých prameňom je v prvom rade hudba a proces sebarealizácie, pocit úspešnosti. *Z foriem práce* budeme využívať: individuálnu, skupinovú, frontálnu prácu.

Prostredníctvom hry s hudbou a jej prvkami prehĺbime počiatočný spontánny záujem o hudbu a hudobné prejavy tak, aby vnímanie hudby, hudobné aktivity prinášali radosť, relax a uvoľnenie.

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie má byť motivačné, výchovné a didaktické a má zohľadňovať zdravotné, sociálne a morálne osobitosti každého žiaka. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

8.10 Telesná a športová výchova

Telesná výchova	VI. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	0
Spolu	2

Štátny vzdelávací program predpisuje na zvládnutie obsahu učiva v VI. ročníku ŠZŠ 2 vyučovacie hodiny týždenne. Školský vzdelávací program koreluje so štátnym vzdelávacím programom.

Charakteristika predmetu

Ciele a obsah predmetu telesná výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom – okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností – aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Ciele predmetu

Ciele telesnej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifík vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím:

- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
- dodržiavať poradie v skupine, prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,

- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie a koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo – sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.
- pasívne si osvojiť základné povely,
- dodržiavať určené pravidlá,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu,
- formovať kladné vlastnosti žiakov pri kolektívnych hrách.

Obsah predmetu

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu:

Zdravotné cviky

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na upevnenie návykov správneho držania tela

Opakovanie a obmieňanie cvikov používaných v predošlých ročníkoch.

Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli, na kolobežke.

Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela s vyrovnaným chrbtom a hlavou, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným sprievodom.

Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo pravou a ľavou nohou, s ľahkým predmetom v ruke. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.

Beh – v zástupe, beh daným smerom, daným tempom, po priamej a slalomovej dráhe, vybehnutie na daný signál zo stoja, z drepu, beh k danému cieľu.

Zrýchľovanie a spomaľovanie podľa daného tempa.

Beh do 20 m po priamej dráhe s predbiehaním.

Skoky - poskoky na mieste i z miesta, znožmo i striedavo, daným smerom, okolo méty.

Preskok cez lano na zemi, preskok napnutej gummy do výšky 20 cm.

Zoskok z výšky 20 - 30 cm na mäkkú podložku do drepu.

Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Lezenie – upevňovanie lezenia vpred po kolenách po vyznačenej trase.

Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok.

Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.

Lezenie na rebriny alebo na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke, prípadne lavičke zavesenej do rebrín.

Hádzanie a chytanie – chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty.

Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.

Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša.

Prihrávky vo dvojiciach.

Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie plnej lopty 1 kg na mieste i v pohybe.

Gymnastické cvičenia – prechod po lavičke s obratom, chôdza po lavičke v drepe.

Chôdza po šikmej ploche (po zavesenej lavičke).

Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.

Výskok na 2 – 3 diely švédskej debny zo vzporu kľačmo, prechod z kľaku do drepu a stoja, prechod po lavičke s obratom, v sede alebo v ľahu vzad dvíhanie plnej lopty 1 kg.

Základy akrobatických cvičení

Kolíska na chrbte z drepu spojného, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, vzpažmo.

Kotúľ vpred zo širokého stoja rozkročného.

Visy na nízkej hrazde za ruky, za nohy s výdržou.

Zmeny postojov a polôh.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Kolektívne činnosti

Naháňačky.

Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom.

Hudobno – pohybové hry

Rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe.

Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu.

Prísuný krok bokom, prísuný krok vpred, cval bokom, točenie vo dvojiciach.

Pohybové vyjadrenie hudobných pojmov – vysoko, nízko.

Kondičné a relaxačné cvičenia

Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie.

Kondičné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

Proces

Rozvíjame obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu s využitím behu, skokov, prekonávaním prekážok, prenášaním ľahkých predmetov. Prostné cvičenia zameriavame na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a kĺboch. Pri kolektívnych činnostiach dbáme na formovanie kladných vlastností žiakov.

Medzipredmetové vzťahy

Medzi telesnou výchovou a ostatnými výchovno-vzdelávacími predmetmi existuje mnoho medzipredmetových vzťahov. Rozširuje sa slovná zásoba, rozvíjajú sa komunikačné schopnosti, z matematiky využívame zoskupovanie podľa počtu. Pohybové činnosti sú v integrácii s hudobnými činnosťami. Pri cvičeniach využívame riekanky, ktoré spájame s pohybom. Na hodinách telesnej výchovy uplatňujeme pohybové vyjadrenie hudby, ktoré vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ich ku kultivovanému pohybu, zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Pedagogické stratégie

Pri plnení cieľov a úloh telesnej výchovy s ohľadom na druh a stupeň postihnutia budeme na hodinách využívať tieto metódy:

metódy oboznámenia (slovný opis, ukážka demonštrácie), metódy nácviku (komplexný postup, analyticko–syntetický postup, zmiešaný postup), metódy výcviku (opakovania, štandardného zaťaženia, súťaženia), metódy kontroly, hodnotenia, špecifické vyučovacie metódy, reedukačné, kompenzačné, rehabilitačné metódy a metódu kontrastu, motivačné metódy.

Z organizačných foriem využijeme: ranné cvičenia (na začiatku 1. hodiny), telovýchovné chvíľky počas vyučovacích hodín, vyučovacie hodiny telesnej výchovy, športové súťaže – pravidelné i jednorazové, cvičenia v prírode.

Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení je dôležitý citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov, kde podriadime tieto výkony ako cieľové kategórie emocionalite – radosť z pohybu, spolupatričnosti. Pri hodnotení žiakov budeme dbať, aby hodnotenie bolo motivačné, výchovné a didaktické.

Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

**9. UČEBNÉ OSNOVY PRE ŽIAKOV
7. ROČNÍKA
S ĽAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

**SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Slovenský jazyk a literatúra pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	5
Školský vzdelávací program	0
Spolu	5

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry v 1. až 9. ročníku je rozdelený do troch oblastí:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

KOMUNIKÁCIA A SLOH

ČÍTANIE A LITERATÚRA

V **7. ročníku** jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- zvuková rovina jazyka a pravopis
- významová rovina
- tvarová rovina
- skladobná rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- sloh, komunikácia
- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania – čítanie textu, čítanie s porozumením, reprodukcia prečítaného textu, verejná prezentácia textu
- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre.

CIELE

- Oboznámiť žiakov so stavbou slov,
- správne písať a vyslovovať slová s niektorými predponami,
- utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri slova,
- pochopiť pojem vzoru pri podstatných menách a naučiť sa zaraďovať podstatné mená,
- poznávať minulé a budúci čas sloviess,
- poznávať prídavné mená,
- cvičiť sa v tvorbe súvislých ústnych prejavov a vo formách spoločenského styku.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Stavba slova

Tvorenie nových slov pomocou slovotvornej predpony a slovotvornej prípony, poznávanie slovotvorného základu.

Nácvik správneho písania a spisovného vyslovovania slov s predponami napríklad: na-, vy-

Podstatné mená

Precvičovanie poznávania podstatných mien, určovanie rodu a čísla. Skloňovanie podstatných mien podľa pádových otázok, určovanie pádu podstatných mien. Oboznamovanie sa s pojmom vzoru, skloňovanie podstatných mien podľa jednotlivých vzorov.

Pravopis podstatných mien.

Prídavné mená

Poznávanie akostných prídavných mien a ich význam v bežnom jazyku. Poznávanie a určovanie rodu a čísla prídavných mien.

Slovesá

Poznávanie sloviess v oznamovacom spôsobe, v prítomnom, minulom a v budúcom čase. Časovanie sloviess.

Pomocné sloveso byť.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Cvičenie v rozlišovaní spisovných a nespisovných jazykových prostriedkov. Nácvik výstižného vyjadrovania, najmä vhodným výberom prídavných mien. Cvičenie v pozorovaní. Pomenovávanie a vyjadrovanie sa o pozorovaných predmetoch, javoch a činnostiach.

Odpovede na otázky

Písomné odpovede žiakov na otázky, ktoré sa týkajú ich života a ich blízkeho okolia.

Reprodukcia

Žiaci reprodukujú čítankové texty.

Rozprávanie

Rozprávanie žiakov podľa vlastných zážitkov a prečítaných textov. Kolektívne zostavovanie osnovy príbehu a rozprávanie podľa osnovy. Dodržiavanie základného členenia jazykového prejavu na úvod, hlavnú časť a záver.

Opis

Opis predmetov, obrázkov, osôb, pracovných postupov.

Zostavovanie jednoduchej správy na nástenku.

Formy spoločenského styku

Písanie listu s jednoduchým oznámením. Osvojovanie si formy a úpravy listu, obálky. Telefonovanie. Vypĺňanie poštových tlačív – podací lístok, poštová sprievodka, poštová poukážka.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie primerane náročných umeleckých a náučných textov plynule, správne a s porozumením. Prechod k spôsobu čítania, ktoré sa približuje čítaniu dospelých. Rozširovanie a obohacovanie slovnej zásoby žiakov, presnejšie rozlišovanie významu slov, výstižnejšie a presnejšie vyjadrovanie.

Literárna výchova

Žiaci sa oboznamujú s literárnymi textami, väčšinou už výrazným hlasným čítaním, ale aj počúvaním. Pri čítaní a počúvaní ukážok z literárnych diel si žiaci rozvíjajú vzťahy k prírode a k ľuďom, učia sa chápať hodnotu ľudskej práce, jej potrebu a celospoločenský význam.

Pri práci s textom uvedomelo spájajú obsah textu s ilustráciou. Učia sa prakticky rozumieť vybraným pojmom a výrazom v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú: poézia, próza, poviedka, báj, historická próza, encyklopédia, náučná literatúra.

Poézia od detských autorov (napr. M. Rázusová – Martáková, S. Chalupka, S. Maršak, M. Rúfus).

Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá (napr. B. Němcová, K. Čapek, J. C. Hronský, L. Feldek, K. Ondrejka).

Poviedky a romány zo života detí (napr. M. Majerová, B. Němcová, R. Dobiáš, V. Šikula)

Bájky, poviedky o zvieratkách a dobrodružná literatúra (napr. E. Kästner, J. Záborský, D. Defoe, R. Moric, V. Ferko, K. May, S. Michalkov).

Báje, povesti, historická próza (napr. M. J. Huska, J. Poliak, J. Horák, R. Moric, M. Ďuríčková)

Náučná literatúra (napr. J. Ponec, M. Labuda, E. Jelínková, L. Švihán, J. Galata, M. Šurinová)

PROCES

Žiaci reprodukovujú texty na čítanie a v dramatizácii krátkych textov vedia použiť aj priamu reč. Počas celého roka sa venuje zvýšená starostlivosť hovorenému prejavu žiakov. Do učiva sa zaraďujú lexikálne – sémantické a štylizované cvičenia. Osvojované učivo sa zameriava na pravopisný výcvik, v jednoduchých prípadoch sa žiaci učia odôvodňovať i/y.

Pri výbere ukážok z literárnych diel učiteľ oboznamuje žiakov aj s dielami súčasných mladých autorov.

Medzipredmetové vzťahy:

Učivo slovenského jazyka sa prelína s učivom vlastivedy, matematiky, pracovného vyučovania. Čítanie s porozumením je základom zvládnutia učiva v ostatných vyučovacích predmetoch, je predpokladom dobrých vyučovacích výsledkov žiaka. Piesne, ktoré si žiaci osvojili na hodinách hudobnej výchovy, sa využívajú na motiváciu, oddych a spestrenie vyučovacích hodín. Pri dodržiavaní hygienických požiadaviek využívame v relaxačných cvičeniach prvky telesnej výchovy.

Prierezové témy:

Na hodinách slovenského jazyka často uplatňujeme prvky prierezových tém. Vychádzame pritom z obsahu článkov a básní, prísloví a porekadiel, slohových tém, ale aj gramatických cvičení. Žiaci si prehĺbujú svoje environmentálne cítenie, kladný postoj k ochrane života a zdravia a multikultúrny vzťah k európskym a iným národom tvorivými cvičeniami. Tvorbu projektu a prezentáciu zručností uplatníme v slohovej téme „Precestoval som celé Slovensko“.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva budú učitelia využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Budú posilňovať komunikatívnosť žiakov, čitateľskú gramotnosť, tvorivosť a interpretáciu. V praxi to pre učiteľa znamená oslabenie lingvistiky – menej gramatiky a viac aktivít, samostatnej práce a samostatnej komunikácie v rôznych situáciách. Najčastejšie budeme využívať metódy, ktoré budú najviac motivovať žiakov a sú pre nich najvhodnejšie: rozhovor, zážitkové učenie, didaktické hry, hrové aktivity, samostatná práca žiakov, práca s učebnicou, pracovným zošitom, učebnými pomôckami. Vyučovacie hodiny spestríme aj inými učebnými technikami, napr. dramatizáciou, situačnými dialógmi, reťazovými dialógmi, prezentáciou, diskusiou, interview, navodením životných situácií. Z foriem sa zameriame na diferencované a individuálne vyučovanie, prácu v skupinách či návštevu školskej knižnice.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

1. Slovenský jazyk pre VII. ročník špeciálnych základných škôl - Mgr. Jozef Belanský, Mgr. Milena Belanská, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 376/2000-44 zo dňa 22. júna 2000 ako učebnicu pre VII. ročník špeciálnej základnej školy s mentálnym postihnutím.
2. Pracovný zošit zo slovenského jazyka pre VII. ročník špeciálnych základných škôl - Mgr. Jozef Belanský, Mgr. Milena Belanská, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 376/2000 - 44 zo dňa 22. júna 2000 ako pracovný zošit pre VI. ročník špeciálnej základnej školy pre žiakov s mentálnym postihnutím.
3. Čítanka pre VII. ročník špeciálnych základných škôl – PaedDr. Mária Barancová, PhDr. Peter Pavlis, CSc, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 466/2000 – 44 zo dňa 6. septembra 2000 ako učebnicu pre VI. ročník špeciálnej základnej školy pre žiakov s mentálnym postihnutím.
4. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

**MATEMATIKA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Matematika pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	4
Školský vzdelávací program	0
Spolu	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Poňatie vyučovania matematiky žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je v súlade s poňatím vyučovania matematiky žiakov na bežnej základnej škole.

Vyučovanie matematiky sa snaží všetkým žiakom, spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni, poskytnúť adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a aj budúceho pracovného pomeru.

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch. Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

CIELE

- Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- osvojiť si násobenie a delenie mimo oboru násobilky,
- vedieť písomne násobiť trojciferné číslo jednociferným činiteľom,
- vedieť písomne deliť jednociferným deliteľom bez zvyšku,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do milióna,
- vedieť používať kalkulačku na sčítanie a odčítanie,
- osvojiť si jednoduché konštrukcie kružidlom,
- vedieť vyznačovať a rýsovať uhly,
- osvojiť si výpočet obvodu rovinných obrazcov.

OBSAH

ARITMETIKA

Násobenie a delenie mimo oboru násobilky

Násobenie a delenie mimo oboru násobilky – písomne. Príklady typu: 3

$$. 13 = 39$$

$$2 \cdot 15 = 30$$

$$39 : 3 = 13$$

$$30 : 2 = 15$$

Delenie so zvyškom

- násobok daného čísla, vyznačovanie na číselnej osi
- pojmy – neúplný podiel, zvyšok
- výpočet neúplného podielu, zápis formou $13 : 4 = 3$
1
- príklady na delenie so zvyškom v obore do 100.

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel do 10 000

1. Násobenie a delenie číslami 10, 100, 1 000, využitie na praktickom premieňaní jednotiek dĺžky, hmotnosti a objemu.
2. Písomné násobenie maximálne trojciferného čísla jednociferným činiteľom.
3. Písomné delenie jednociferným deliteľom bez zvyšku.

Číselný obor do milióna

1. Numerácia do milióna, porovnávanie čísel, zaokrúhľovanie čísel na desiatky a stovky.
2. Písomné sčítanie a odčítanie čísel do 100 000. Príklady typu: $235\ 200$
 $- 15\ 865$
3. Riešenie jednoduchých slovných úloh.
4. Používanie kalkulačky na sčítanie a odčítanie.

GEOMETRIA

Jednoduché konštrukcie kružidlom

1. Prenášanie, porovnávanie úsečiek, grafický súčet úsečiek, násobok úsečiek, stred úsečiek
2. Konštrukcie trojuholníka (z troch strán) pomocou kružidla.

Geometrické telesá

Popis základných vlastností – guľa, valec.

Uhol

1. Vyznačovanie a rysovanie uhla, popis uhla.
2. Pojmy – pravý uhol, priamy, ostrý, tupý uhol.
3. Precvičovanie na rovinných obrazcoch (štvorec, obdĺžnik, trojuholník).

Obvod rovinných obrazcov

1. Obvod trojuholníka
2. Obvod obdĺžnika.
3. Obvod štvorca.

PROCES

Násobenie a delenie číslami 6 – 9 je pre žiakov náročnejšie. V čase preberania tohto učiva by mali mať žiaci osvojený algoritmus násobenia a delenia mimo oboru násobiliek.

Slovné úlohy vychádzajú z konkrétnych životných situácií. Pri ich riešení je potrebné naučiť žiaka rozlíšiť kľúčové slová, s ktorými je spojený konkrétny matematický postup. Riešenie slovnej úlohy obsahuje zápis, výpočet a odpoveď.

Žiakov učíme pracovať s bežnou kalkulačkou, ale učíme ich využívať aj kalkulačku v mobilnom telefóne.

Medzipredmetové vzťahy:

Učivo z matematiky sa prelína s učivom vlastivedy, slovenského jazyka a literatúry, pracovného vyučovania. Na oddych a spestrenie hodiny využívame piesne naučené na hodinách hudobnej výchovy. Na motiváciu sa využívajú básne a úryvky z detskej literatúry. Prvky telesnej výchovy využívame v relaxačných cvičeniach pri dodržiavaní hygienických požiadaviek.

Prierezové témy:

Na hodinách matematiky uplatňujeme aj prvky prierezových tém. Vychádzame pri tom z učebnice matematiky pre 7. ročník špeciálnych tried, ktorá má na každej strane v dolnej časti slovenské príslovia, porekadlá, úslovia a pranostiky, ktoré využijeme na environmentálnu výchovu, multikultúrnú výchovu, tému ochrany života a zdravia. Tvorbu projektu a prezentáciu zručnosti uplatníme primerane mentálnej úrovni žiakov v tematickom celku „Obvod rovinných útvarov“.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľa budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Budeme uplatňovať metódy, ktoré rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov pri samostatnej práci s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Využívať metódy, ktoré vyplývajú z obsahu učiva, cieľov, zloženia triedy. Najúčinnějšími metódami je vysvetľovací rozhovor, motivačný rozhovor, zážitkové učenie, didaktické hry, hrové aktivity, práca s obrázkami, grafmi, samostatná práca žiakov s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Metódy, ktoré sa blížia objaviteľskému postupu a rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov, sú už od najnižších ročníkov nielen prostriedkom, ale aj obsahom vzdelávania. Z foriem sa zameriame na diferencované a individuálne vyučovanie, prácu v skupinách. Budeme dbať na to, aby sa správne používala zásada názornosti v závislosti od intelektovej úrovne žiakov, aby sa nebrzdil rozvoj ich abstraktného myslenia, čo je jedným z dôležitých cieľov matematiky.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný

predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

1. Matematika pre VII. ročník špeciálnych základných škôl – Mgr.Lýdia Melišková, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 81/2003 – 065 zo dňa 17.6.2003 ako učebnicu pre 6. ročník špeciálnej základnej školy pre žiakov s mentálnym postihnutím.
2. Matematika pre VII. ročník špeciálnych základných škôl , pracovný zošit I. a II. časť – Mgr. Lumír Krejza, schválilo Ministerstvo školstva SR pod číslom 335/2003 – 095 dňa 28.11.2003 ako pracovný zošit pre VII. ročník špeciálnej základnej školy pre žiakov s mentálnym postihnutím.
3. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

**INFORMATIKA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Informatika pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika, rozvíja ich myslenie. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.

Cieľom vyučovacieho predmetu je zoznámiť sa s počítačom, možnosťami jeho využitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím.

V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií precvičovať napr. učivo z matematiky, slovenského jazyka a iných predmetov. Získavajú vedomosti za podpory edukačných programov napr. z vlastivedy.

Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Informácie okolo nás

Komunikácia prostredníctvom IKT

Postupy, riešenie problémov

Princípy fungovania IKT

Informačná spoločnosť

Informácie okolo nás - žiaci sa učia pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou, získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí, porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí.

Komunikácia prostredníctvom IKT - sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa. Žiaci by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou, mali by pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete, uvedomovať si bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

Postupy, riešenie problémov - žiaci sa zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako program, programovanie.

Princípy fungovania IKT - sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s možnosťami vstupných a výstupných zariadení, so získavaním základných zručností pri práci so súborami a priečinkami.

Informačná spoločnosť - tematický okruh sa zaoberá s etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Žiaci by mali sa oboznámiť s ukázkami využitia IKT v bežnom živote, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám, viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

CIELE

- Zopakovať a rozšíriť poznatky zo šiesteho ročníka,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vkladať klipart, wordart, upraviť text pomocou efektov,
- naučiť sa pracovať s tabuľkou v MS Word,
- naučiť sa používať e- mail, Internet,
- vedieť vložiť, spustiť, vybrať CD,
- pracovať s multimediálnou informáciou – zvuk, video,
- vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt.

OBSAH

Informácie okolo nás

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Rozširovanie zručnosti v práci s textom, vkladanie klipartu, wordartu, upravovanie textu pomocou efektov, farieb. Estetická úprava textu.

Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov.

Samostatne s obrázkom pracovať a používať operácie – kopírovanie, prilepenie, otáčanie, prevrátenie.

MS Word – vkladanie a formátovanie jednoduchej tabuľky.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Oboznámenie sa s pojmami – e-mail, poštový program, e-mailová adresa.

Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom).

Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie

Vyhľadávanie informácií a obrázkov na Internete a ich správne použitie.

Výber vhodnej informácie, triedenie informácií. Práca s kľúčovým slovom.

Detské webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch. Školské portály.

Postupy, riešenie problémov

Detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí.

Riešenie hlavolamov, bludiská, obrázkové stavebnice.

Využívanie geometrických tvarov. Práca s programom Skicár, LogoMotion.

Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie a precvičovanie rutinných činností ako aritmetické operácie, vybrané slová a iné.

Princípy fungovania IKT

Funkcie vybraných klávesov

Používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock, Ctrl + c, Ctrl + v.

Tlačiareň

Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie textu, obrázka.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB- pamäťový kľúč.

Ukladanie informácií

Ukladanie informácií: súbor, meno súboru. Vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie edukačných programov a hier.

Bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

PROCES

Pomocou edukačných programov využívame vedomosti žiakov z matematiky a slovenského jazyka. Pri práci s textom pracujeme najprv s hotovým krátkym textom a na ňom sa učia žiaci najprv pohybovať so šípkami a robiť jednoduchú úpravu.

Učíme žiakov vytvárať jednoduchú tabuľku v textovom editore, orientovať sa v nej a upravovať ju.

Algoritmické úlohy orientujeme len na postupnosť jednoduchých príkazov v priamom režime. Žiaci môžu vo dvojiciach alebo v malej skupinke pracovať na malom, krátkom projekte, pri prezentovaní nejakej učebnej látky alebo zaujímavosti z učiva niektorého predmetu, kde využijú prácu s textom, obrázkom, grafikou (s pomocou učiteľa).

S pomocou učiteľa sa učia založiť si vlastnú e-mailovú schránku, posilať a prijímať jednoduché e-maily.

Nároky na prácu s PC sú u jednotlivých žiakov závislé od ich individuálnych schopností.

Medzipredmetové vzťahy:

Učivo z informatiky sa prelína s učivom z geografie, biológie, fyziky, slovenského jazyka a literatúry, matematiky, hudobnej výchovy, výtvarnej výchovy. Pri dodržiavaní hygienických požiadaviek využívame prvky telesnej výchovy v relaxačných cvičeniach. V predmete informatika sa buduje informatická kultúra.

Na informatike v rámci dopravnej výchovy žiaci získavajú informácie o bezpečnosti v cestnej premávke. Hravou formou sa oboznamujú s dopravnými značkami (prostredníctvom grafického editoru), simulovaním rôznych dopravných situácií si osvojujú zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke.

Ochrana života a zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. V predmete informatika žiaci majú možnosť získať prostredníctvom siete Internet informácie o rôznych globálnych problémoch a situáciách ohrozujúcich život a zdravie človeka.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti rozvíjajú u žiakov kompetencie vedieť komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine. Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Najčastejšie používanými metódami sú: rozhovor riadený rozhovor, demonštrácia učiteľom, priebežná demonštrácia, samostatná práca žiakov, skupinová práca žiakov, hra.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospěchu a správania žiakov s mentálnym

postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

Pre žiakov neexistuje zatiaľ oficiálne schválená učebnica, s ktorou by mohli pracovať.

Učebnicové zdroje pre učiteľa:

1. Informatika okolo nás
2. Informatika – učebnica pre ZŠ
3. Práca so Skicárom
4. Informatika s Tomíkom, Marek Tomusko, Pavol Lauko, prvá slovenská interak. Učebnica
5. Internetové zdroje: www.infovek.sk,
www.modernyucitel.sk, www.bezpecnenainternete.sk, www.alik.cz,
www.infovekacik.sk
6. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

**FYZIKA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Fyzika pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	1
Spolu	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo fyziky je zamerané na objasnenie základných pojmov a javov z odboru fyziky. Štruktúru obsahu fyziky tvoria tematické celky, v ktorých si žiaci osvojujú sústavu vybraných faktov, javov a pojmov. Učia sa fyzikálne javy pozorovať, opísať, odmerať hodnoty fyzikálnych veličín a meranie vyhodnotiť. Osvojujú si zavedenú terminológiu a symboliku, základné vzťahy medzi fyzikou, matematikou a ostatnými prírodnými vedami. Žiaci si osvojujú dôležité hodnoty, postoje a návyky, správanie sa k prírode a k sebe.

Pri vyučovaní fyziky je potrebné opierať sa o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ pre utváranie predstáv a pojmov u mentálne postihnutých žiakov. Názornosť je najdôležitejšia zásada pri vyučovaní fyziky. Nové učivo učiteľ vysvetľuje najmä demonštračnou metódou, pri ktorej sa žiaci učia slovne opísať pozorovaný jav. Žiaci merajú, vážia, pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, ktoré využívajú v praktickom živote.

Všetky činnosti robia žiaci v malých skupinách alebo vo dvojiciach. Učia sa spolupracovať, dorozumievať sa pri práci a spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok.

CIELE

- Porozumieť základným fyzikálnym javom v bezprostrednom okolí žiakov,
- vedieť rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá,
- vedieť odmerať dĺžku, hmotnosť a objem telesa, urobiť zápis nameraných hodnôt,
- vedieť overiť jednoduchým experimentom vybrané vlastnosti telies,
- vedieť merať v určitých časových intervaloch teplotu a zaznamenať ju do tabuľky,
- nadobudnúť schopnosť pracovať v tíme,
- osvojiť si vybrané metódy práce a súbor činností, ako je pozorovanie a meranie vybraných fyzikálnych veličín.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies

Telesá z tuhých, kvapalných a plynných látok. Látka a teleso.

Vlastnosti tuhých telies – krehkosť, tvrdosť, pružnosť, tvárnosť.

Merateľné vlastnosti telies: hmotnosť, váhy, váženie, jednotky hmotnosti - 1kg, 1g, 1t. Dĺžka, meradlá dĺžky, meranie dĺžkovým meradlom, jednotky dĺžky – 1m, 1cm, 1mm, 1km. Meranie dĺžky nepravidelných telies, odhad dĺžky.

Objem, odmerný valec, meranie objemu geometricky nepravidelných telies, jednotky objemu 1l, 1ml.

Vlastnosti kvapalín – nestlačiteľnosť, tekutosť.

Tlak v kvapalinách. Využitie takmer nestlačiteľnosti kvapalín v praxi.

Nadľahčovanie telies v kvapalinách, plávanie, vznášanie a potápanie sa telies v kvapalinách.

Vlastnosti plynov – stlačiteľnosť, rozpínavosť, tekutosť plynov.

Nadľahčovanie telies v plynoch. Vzduch, atmosféra, tlak v plynoch. Znečisťovanie vzduchu.

Teplota, premeny skupenstva látok

Tuhé, kvapalné a plynné skupenstvo látok.

Meranie teploty, teplomer, Celziova stupnica, jednotka teploty °C.

Meranie teploty a času, jednotka času 1s, 1min, 1h.

Premena vody na paru

Vyparovanie, podmienky vyparovania. Var.

Meranie teploty a času v priebehu varu vody, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.

Skvapalňovanie (kondenzácia)

Podmienky skvapalňovania. Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode. Kyslé dažde a ich vplyv na prírodu.

Topenie a tuhnutie

Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Tuhnutie. Topenie.

Meranie teploty a času v priebehu topenia ľadu, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.

Meteorologické pozorovanie

Pozorovanie a predpoveď počasia. Meteorologická stanica.

Meteorologické pozorovanie.

PROCES

Na vyučovacích hodinách sa opierame o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ na utváranie predstáv a pojmov.

Pri praktických cvičeniach, ktoré robíme v malých skupinách alebo vo dvojiciach, učíme žiakov spolupracovať so spolužiakmi, dorozumieť sa pri práci, spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok, udržiavať poriadok na pracovisku. Učíme ich porozumieť nameraným hodnotám teploty a času v tabuľke, aby mali predstavu konkrétneho deja.

**BIOLÓGIA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Biológia pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	1
Spolu	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo vyučovacieho predmetu biológia nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili

v

o vlastivede.

Žiaci získavajú základné poznatky o živej a neživej prírode a prírodných procesoch vo vzájomných súvislostiach. Oboznamujú sa so základnou stavbou tela a spôsobom života živočíchov, rastlín a iných organizmov, s podmienkami ich zdravého vývinu, s ochranou a tvorbou životného prostredia. Učia sa chápať prírodu ako zdroj trvale udržateľného života na Zemi.

Učia sa o škodlivosti fajčenia, alkoholu, toxikománie a dôsledkoch na ľudský organizmus.

Vyučovanie biológie je nevyhnutné realizovať najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia v danom regióne prostredníctvom vychádzok, exkurzií a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou mentálne postihnutých žiakov.

Konkrétne druhy rastlín a živočíchov a ich počet si môže vyučujúci určiť podľa regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

CIELE

- Poznať živočíchy, rastliny a iné organizmy v závislosti od prostredia, v ktorom žijú,
- poznať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím,
- učiť sa poznávať najznámejších predstaviteľov živočíchov, rastlín a iných organizmov,
- oboznámiť sa s ochranou a tvorbou životného prostredia.

OBSAH

Príroda a jej prírodné deje

Rozmanitosť a život organizmov.

Hlavné skupiny organizmov v prírode, ich znaky – baktérie, huby, rastliny, živočíchy.

Životné prostredie, jeho vplyv na živé organizmy.

Voda ako životné prostredie

Závislosť organizmov od prostredia, v ktorom žijú.

Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka.

Zdroje znečisťovania vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.

Živočíchy a rastliny stojatých vôd – močiarov, jazier, rybníkov a nádrží.

Rastliny stojatých vôd: pálka úzkolistá, lekno biele, žaburinka menšia.

Živočíchy stojatých vôd: kapor obyčajný, mlok veľký, korytnačka bahenná, korýtko rybničné, larvy komárov.

Živočíchy tečúcich vôd: pstruh potočný, štika obyčajná, ostriež riečny, rak riečny.

Rastliny a živočíchy brehov vôd.

Najčastejšie rastliny: vrba biela, jelša lepkavá, záružlie močiarna, nezábudka močiarna.

Živočíchy: bobor vodný, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, vážka ploská, komár piskľavý.

Chránené živočíchy: rosnička zelená, bocian biely.

Les – spoločenstvo organizmov

Vzťahy medzi živými organizmami a životným prostredím v lese.

Les – hospodársky významné spoločenstvo organizmov. Lesné dreviny: ihličnaté, listnaté,

stromy a kríky.

Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny.
Lesné živočíchy: srna hôrna, myšiak hôrny, ďateľ veľký, vretenica obyčajná, lykožrút smrekový a iné, v lese žijúce organizmy.

Huby: jedovaté (muchotrávka zelená), nejedlé (hríb satanský), jedlé (hríb dubový).

Potravové vzťahy medzi organizmami – potravové reťazce.

Význam lesov, ich ochrana.

Vysokohorská vegetácia

Význam a ochrana vysokohorskej vegetácie.

Charakteristickí predstavitelia rastlín (machy, lišajníky, kosodrevina, borievka nízka, plesnivec alpský) a živočíchov (kamzík vrchovský, svišť vrchovský, orol skalný).

Lúky a pasienky – spoločenstvo organizmov

Ošetrovanie lúk a pasienkov, zúrodňovanie – ich význam.

Vzájomný vzťah medzi rastlinami a živočíchmi.

Rastliny: trávy, ďatelina lúčna, lúčne kvety.

Živočíchy: ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, kobylka zelená, motýle, ovad hovädzí.

Polia

Pôda a jej význam pre človeka.

Starostlivosť o pôdu. Ochrana pôdy.

Hospodársky významné rastliny: obilniny, okopaniny, olejniny, krmoviny.

Buriny: pichliač roľný, nevädza poľná, pýr plazivý, vlčí mak a iné.

Biologická ochrana rastlín, chemická ochrana rastlín – ich význam.

Živočíchy poľí: zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný.

Škodcovia: pásavka zemiaková.

Záhrady a sady

Vzťah medzi rastlinami a živočíchmi v spoločenstve záhrad a sadov, ich význam pre človeka. Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach. Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach. Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety – jednoročné, dvojročné trvalky.

Najčastejšie živočíchy: krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obalovač jablčný, slimák záhradný, dážďovka obyčajná. Opel'ovače: včela medonosná, čmeľ zemný.

PROCES

Nadväzujeme na poznatky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch vo vlastivede. Učia sa poznávať vzájomné vzťahy medzi organizmami a medzi organizmami a prostredím. Ak je to možné, vyučovanie biológie realizujeme najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia prostredníctvom vychádzok a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou žiakov.

**DEJEPIS PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Dejepis pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	1
Spolu	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu dejepis je vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky ako aj jej postavenie v Európe a zároveň si uvedomovať potrebu mierového spolunažívania národov.

Ďalším cieľom je vytvoriť elementárne predstavy z histórie na základe obrazového vnímania, celkového poznávania najdôležitejších období našich národných dejín so zameraním na pokrok, na najzákladnejšiu orientáciu vo vývoji spoločnosti, v slovenských dejinách, vo významných historických udalostiach, v osobnostiach, v kultúre. Dávame prednosť obraznej prezentácii dejín s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

CIELE

- Vytvoriť elementárne historické predstavy žiakov,
- poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín so zameraním na pokrok,
- naučiť žiaka pracovať s učebnicou,
- naučiť žiaka čítať súvislý text a snažiť sa mu porozumieť,
- vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky.

OBSAH

15. storočie

Objavy v 15. storočí a ich vplyv na rozvoj hospodárstva.

Renesančné kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

16. storočie

Život šľachty a poddaných v 16. storočí.

Turecké nájazdy do Uhorska.

Bratislava – hlavné mesto Uhorska.

Bitka pri Moháči.

Roľnícke a banícke povstania v Uhorsku. Vznik habsburskej monarchie.

17. storočie

Náboženské vojny.

J. A. Komenský.

18. storočie

Baroková kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Protihabsburské povstanie.

J. Jánošík – symbol boja za slobodu a spravodlivosť.

Habsburgovci - Mária Terézia, Jozef II.

Slovenskí osvietenici.

Začiatok slovenského národného obrodzenia - A. Bernolák a bernolákovci. Vznik a vývoj manufaktúr.

19. storočie

Rozvoj dopravy.

Postavenie Slovákov v Uhorsku.

Vývoj slovenského národného obrodzenia - Ľ. Štúr a štúrovci.

Vytvorenie spisovného slovenského jazyka a rozvoj kultúry.

Revolučný rok 1848 v našich dejinách.

Memorandum slovenského národa a Matica slovenská, slovenské národné školstvo.

Vznik Rakúsko – Uhorska.

PROCES

Na vyučovacích hodinách dejepisu dávame prednosť obraznej prezentácii dejín, s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

**GEOGRAFIA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Geografia pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	1
Spolu	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V rámci vyučovacieho predmetu geografia žiaci získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete. Učivo nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede.

Žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu SR, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete.

Súčasťou vyučovania geografie je práca s rôznymi druhmi máp. Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote.

V rámci geografického učiva si žiaci osvojujú základy ochrany a tvorby životného prostredia.

Žiaci si osvojujú základné vedomosti o svojej vlasti, regióne, v ktorom žijú, kultúre a národnej identite v európskom priestore. Učia sa chápať odlišnosti medzi jednotlivými kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť sa o spoluprácu so všetkými národmi a národnosťami.

Osvojujú si poznatky o vzťahoch medzi zložkami prírodného prostredia a ľudskou spoločnosťou, zručnosti pri práci s mapou, učia sa využívať doplňujúce zdroje informácií.

CIELE

- Získať základné poznatky o postavení Zeme v slnečnej sústave,
- informatívne vedieť základné pojmy, ktorými sú označené objekty vesmíru,
- osvojiť si základné informácie o Európe,
- vedieť sa orientovať na mape Európy,
- naučiť sa pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie

Tvar a veľkosť Zeme.

Glóbus ako zobrazenie Zeme.

Základné pohyby Zeme.

Vesmír – Slnečná sústava. Výskum vesmíru. Kozmonautika.

Mapa zemských pologúl. Svetadiely, oceány.

Určovanie polohy na mape podľa svetových strán.

Európa ako svetadiel

Európa – poloha, členitosť, povrch.

Podnebie a vodstvo Európy.

Obyvateľstvo, štáty Európy.

SR – jej poloha v Európe.

Hranice, naši susedia.

Európske štáty.

Stredná Európa: Česko, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Nemecko.

Východná Európa: Ukrajina, Bielorusko, Rusko.

Západná Európa: Veľká Británia, Írsko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko.

Južná Európa: Španielsko, Portugalsko, Taliansko.

Juhovýchodná Európa: Grécko, Slovinsko, Chorvátsko a bývalé štáty Juhoslávie,

Albánsko, Moldavsko, Rumunsko a Bulharsko.

Severná Európa: Švédsko, Nórsko, Fínsko, Dánsko, Island, Lotyšsko, Litva, Estónsko.
Najmenšie štáty v Európe: Lichtenštajnsko, Andorra, Malta, Vatikán,
Luxembursko, Monako.

PROCES

Žiakov vedieme k získaniu zručnosti pracovať s mapami a vyvodzovať z nich základné charakteristiky zobrazovaného územia. Učíme ich chápať odlišnosti a tradície národov, snažiť sa o spoluprácu so všetkými národmi a národnosťami.

V rámci vyučovania venujeme dostatočný priestor práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Žiakom prezentujeme aj informácie, ktoré pomáhajú žiakom získať vzťah k predmetu.

**OBČIANSKA NÁUKA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Občianska náuka pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Občianska náuka cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu humanity, morálky a demokracie. Vede žiakov k tomu, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom. Vplýva na žiakov v tom smere, aby si uvedomovali zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti, aby si uvedomovali svoju národnú a štátnu identitu.

Obsah vyučovacieho predmetu je založený na uplatňovaní väzieb výchovy a vzdelávania, na spájaní teoretických poznatkov s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Získané poznatky poskytujú žiakom vhodnú orientáciu pre budúci občiansky život. Občianska náuka prináša žiakom právne a ekonomické informácie, ktoré v inom predmete nedostanú. Pozornosť venuje i rozvoju citovej a vôľovej sféry osobnosti žiaka. Integruje poznatky z iných predmetov.

Najužšie medzipredmetové vzťahy ju viažu s dejepisom, geografiou, etickou výchovou, materinským jazykom a literatúrou a biológiou.

CIELE

- Poznať funkciu rodiny a školy,
- upevniť u žiakov elementárne mravné postoje, hygienické a kultúrne návyky,
- oboznámiť žiakov so zásadami dopravnej disciplíny a bezpečnostných opatrení,
- ovplyvňovať poznanie a konanie žiakov v duchu demokracie, humanizmu a morálky.

OBSAH

Život v spoločnosti

Rodina

Význam rodiny pre mladého človeka a pre štát.

Kto tvorí rodinu (mama, otec, súrodenci, starí rodičia, širšia rodina – príbuzní). Rodičia a deti, vzťahy medzi nimi. Správanie sa v rodine – úcta, porozumenie, vzájomná pomoc.

Sviatky a významné udalosti v rodine.

Škola

Škola ako súčasť moderného človeka. Poslanie školy, funkcie školy.

Ako sa učiť, narábať s vedomosťami.

Správanie sa v škole – školský poriadok.

Základy spoločenského styku

Ako by sa mal správať každý človek doma a na verejnosti; pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, kultúrne správanie na verejnosti (na ulici, v obchode, v dopravnom prostriedku, na pošte, u lekára, na návšteve, na kultúrnom predstavení).

Starostlivosť o vlastné zdravie, prevencia ochorenia a úrazu

Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia.

Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami.

Škodlivosť fajčenia, alkoholizmu a drog pre mladého človeka, boj proti ich požívaniu, negatívny príklad dospelých. Nebezpečenstvo AIDS.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť na cestách, cesta do a zo školy, orientácia okolo domu, školy, v obci či meste. Dodržiavanie dopravných predpisov pre chodcov a cyklistov.

Charakterové a mravné hodnoty človeka

Vytváranie dobrých medziľudských vzťahov v rodine a na verejnosti.

Základné mravné hodnoty – úcta k sebe a k druhým ľuďom, čestnosť, statočnosť, spravodlivosť, pravdovravnosť, pracovitosť, láska k vlasti a ich uplatňovanie v živote človeka.

Charakter človeka – kladné a záporné vlastnosti človeka, vplyv rodiny a spoločnosti na charakterové vlastnosti človeka. Vplyv výchovy a sebvýchovy na charakter človeka.

Zmysel života – spolužitie ľudí na zásadách spolupráce a tolerance (schopnosť rozumieť druhým ľuďom, dobre s nimi vychádzať).

Štúdium, práca, rodina, oddych.

PROCES

Pri vyučovaní občianskej náuky uplatňujeme väzby výchovy a vzdelávania, spájame teoretické poznatky s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Oboznamujeme žiakov s normami spoločenského správania a ich uplatňovaním v bežnom živote.

**ETICKÁ VÝCHOVA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Etická výchova pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet etická výchova predstavuje overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učí ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

CIELE

- Osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie,
- učiť sa obhájiť svoje práva a názory,
- učiť sa kultivovane prejavovať svoj názor,
- chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny.

OBSAH

I. Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity

Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku.

Poznať svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti.

Zdravé sebavedomie.

Prijať sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe.

Rovnakú šancu dávať iným.

II. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory

Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách.

Opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny.

Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.

III. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity

Nový vzťah k druhým.

Nezávislosť a rešpektovanie, ponúkание a prijímanie slobody ako predpokladu pre schopnosť preberať zodpovednosť.

Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie. Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti – prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách.

IV. Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine

Hlbšie poznanie vlastnej rodiny – ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov.

Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny – byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym.

Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine.

Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.

V. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti

Rozvíjanie sexuálnej identity.

Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami.

Priateľstvo a láska.

Utváranie predstáv o budúcom partnerovi.

VI. Vzťah k starým, k chorým a k osobám so špecifickými potrebami

Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi.

Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.

PROCES

Žiakov učíme poznávať samých seba, objavovať svoju identitu, preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia. Prehlbujú si svoju sexuálnu identitu. Rozvíjame u nich pozitívny postoj k postihnutým, chorým a k iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie.

**PRACOVNÉ VYUČOVANIE PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Pracovné vyučovanie pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	4
Školský vzdelávací program	0
Spolu	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne.

Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce.

Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpal, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnica.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

Počet hodín pre jednotlivé zložky pracovného vyučovania si škola upravuje podľa podmienok školy a regionálnych možností.

Od 5. ročníka sa pracovné vyučovanie spravidla delí podľa pohlavia. Odporúčame pre dievčatá vyšší počet hodín praktických činností v zložke *práce v domácnosti* a pre chlapcov vyšší počet hodín praktických činností v zložke *práce v dielni*.

Počet hodín praktických činností v zložke *pestovateľské práce* je rovnaký u oboch pohlaví.

CIELE

- Upevňovať vedomosti získané z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť urobiť záznam o pracovnom postupe,
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci,
- oboznámiť sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami,
- oboznámiť sa so strihom na najjednoduchších príkladoch.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Poučenie o kozmetike rúk a nôh. Starostlivosť o nechty.

Založenie domácej lekárničky.

Hygiena v domácnosti.

Umývanie okien a dverí.

Čistenie odevov a obuvi.

Práce v dielni

Práce s papierom

Meranie, strihanie, rezanie, lepenie papiera a kartónu.

Príklady výrobkov: stojan na ceruzky, puzdro na ihlice, darčkové vrečko, leporelo.

Montážne a demontážne práce

Montáž a demontáž bicykla. Údržba bicykla. Práce s drevom

Obrábanie dreva základnými technikami. Spájanie dreva klincami, skrutkami do dreva, plátovaním a glejením. Dlabanie. Úprava povrchu výrobkov brúsením, hydrovoskovaním, leštením, morením, lakovaním.

Tmelenie, brúsenie výrobkov pred natieraním, natieranie farbou.

Čítanie jednoduchých výkresov, kreslenie jednoduchých náčrtov, obrysovanie materiálu.

Príklady výrobkov: podložka pod riad, sušiak na uteráky a utierky, polička na kvety, krmidlo pre vtáky, búdky, lopáriky, rám spájaný plátovaním, debničky, vešiak na kľúče.

Práce s kovom

Oboznamovanie sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami. Obrysovanie, ohýbanie, pílenie, prebíjanie, nitovanie, spájanie skrutkami, maticou. Úprava povrchu brúsením a lakovaním.

Rezanie pákovými nožnicami. Používanie raznice.

Príklady výrobkov: zvieratka podľa šablóny, menovka na záhony, štítiky na kľúče, plechová škatuľka, chrániče na zveráky, háky.

Práce s plastmi

Pokračovanie v práci s organickým sklom a novodurom. Ohýbanie. Príklady výrobkov: škatuľky, ťažidlo, nôž na papier, ozdobný háčik, tabuľka k menovke, hračky.

Práce s kožou a koženkou

Meranie, rezanie, strihanie, prebíjanie, spájanie kože a koženky.

Príklady výrobkov: ozdobné prívesky, opasok, puzdrá.

Práce s rozličným materiálom Náplň

určí vyučujúci.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Umývanie okien a dverí.

Čistenie odevov a obuvi.

Príprava pokrmov Polievky.

Úprava pokrmov z ryže. Zeleninové šaláty.

Konzervovanie zeleniny sušením a solením. Šitie

Spojovacie stehy (perličkový, základný). Spájanie a začisťovanie látky. Prišitie pútka.

Oboznámenie sa so strihom na najjednoduchších príkladoch (postel'ná bielizeň).

Oboznamovanie sa so šijacím strojom a jeho základnou obsluhou. Šitie na stroji – rovné šitie.

Ozdobný steh – hladkovanie.

Príklady výrobkov: vankúšik, čelenka, pútka.

Pletenie

Pridávanie a uberanie. Výrobok: jednoduché oblečenie. Háčkovanie

Háčkovanie jednoduchého vzoru. Výrobok: jednoduché oblečenie.

Pestovateľské práce

Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie. Úprava hriadok.
Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.
Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne.
Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad.
Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny.
Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi.
Prírodná ochrana a spolužitie rastlín.
Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie.
Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii.
Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov. Zber ovocia a uskladnenie.
Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky.
Kvety na balkóne a loggii.
Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín. Viazanie a aranžovanie kvetín.

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Rysovanie rovnobežiek:

- manipulácia s rysovacími potrebami pri rysovaní rovnobežiek,
- základné vlastnosti rovnobežiek.

Kružnice, rysovanie kružníc:

- stred kružnice, priemer, polomer,
- kótovanie dier a kružníc.

PROCES

V pestovateľských prácach obsah učiva prispôbíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy. Nadväzujeme na dosiahnutú úroveň vedomostí a zručností zo 6.ročníka.

Praktické činnosti uvedené v prácach v dielni sú pre chlapcov povinné v celom rozsahu, pre dievčatá sa urobí výber tak, aby bola zastúpená práca s každým materiálom.

Praktické činnosti uvedené pre práce v domácnosti sú pre dievčatá povinné v celom rozsahu, pre chlapcov sa urobí výber tak, aby boli zastúpené práce pri hygiene v domácnosti, základy šitia a varenia.

Žiakov vedieme k čistote pracovného prostredia, dbáme na to, aby po práci uložili náradie a materiál na určené miesto.

Medzipredmetové vzťahy:

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností žiakov s mentálnym postihnutím - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učitelia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Metódy názornosti, konkrétnosti, postupnosti a individuálneho prístupu budú vyučujúci uplatňovať na každej hodine pracovného vyučovania. Budú aplikovať metódy motivujúce prácu dieťaťa, aktivizujúce pracovný záujem, monologické metódy - prednáška, rozprávanie, vysvetľovanie, opis pracovných činností, demonštračné metódy, ktorými učiteľ sprostredkováva žiakovi mnohozmyslové zážitky, ktoré získava počúvaním opisu pracovných činností a prehliadkou, vyhmataním objektu. V pracovnej príprave ide o demonštráciu pracovných postupov, nástrojov, operácií, materiálov a podmienok práce.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospěchu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

**HUDOBNÁ VÝCHOVA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Hudobná výchova pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy sú podmienené spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom je potrebné rešpektovať ich hudobné schopnosti a zručnosti.

Vyučovací predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionálnu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

CIELE

- Spievať osvojované piesne správne rytmicky a čisto intonačne v durovej a molovej tónine,
- poznávať dvojdielnosť a trojdielnosť melódie v piesňach a skladbách na počúvanie,
- vedieť rozoznať zvuk mužského speváckeho zboru,
- vedieť rozlišovať pieseň so sprievodom, zborovú scénu a melodrámu,
- prehlbovať schopnosť rozoznávať symfonický a dychový orchester, malý inštrumentálny
- súbor, hru jednotlivých známych nástrojov a nástrojových skupín.

OBSAH

Piesne na spev – Spievanky, spievanky (ľudová); Ej, zalužicky poľo (ľudová); Ide furman dolinou (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Kysuca, Kysuca (ľudová); Išeu Macek do Mauacek (ľudová); Hej, keď ma šikovali (ľudová); Všetci ľudia povedajú (ľudová); Kázala mi mati (ľudová); Ach synku, synku (ľudová); Pieseň o jari (J. Matuška); Všetko sa chystá na zimu (S. Hochel)

Piesne a skladby na počúvanie

Spievajže si spievaj (ľudová); Zvoní, zvoní zvonček (M. Novák); Uspávanka, Keby som bol vtáčkom (M. Schneider-Trnavský); Hajulienky, haj (Z. Mikula); Marmurjeva (S. Stračina), Labula (M. Novák); Cigánsky barón (J. Straus); Humoreska (A. Dvořák); Zbojnícke tance (J. Cikker); Gopak z opery Soročinský jarmok (M. P. Musorgskij); Polky z lašských tancov (L. Janáček); Dieťa zaspáva (R. Schumann).

Hudobno-pohybové hry a tance

Sedemdesiat sukien mala (ľudová); Povedal mi jeden chlapec (ľudová); Tancovala a neznala (ľudová); Svätenie jari (M. Novák).

PROCES

V piesňach žiaci vyhľadávajú rozmanité rytmické útvary. Jednoduchým pohybom, spevom a nástrojovou hrou ich precvičujú a obmieňajú, sluchom ich porovnávajú a rozlišujú.

V ľudovej tanečnej hre vytvárajú jednoduchú pohybovú charakteristiku rozličných postáv. Osvojujú si tanečný krok polky a karičky. Rozvíjajú inštrumentálne sprievody piesní na melodických elementárnych nástrojoch pomocou päťtónového radu (e, d, c, g, a).

V tesnom spojení s osvojovanými skladbami získavajú prvé poznatky o A. Dvořákovi, M. Schneiderovi-Trnavskom a J. Cikkerovi.

Medzipredmetové vzťahy:

Medzi hudobnou výchovou a ostatnými výchovno-vzdelávacími predmetmi existuje mnoho medzipredmetových vzťahov. Hudobné činnosti chápeme ako integráciu so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, prostredníctvom hier a tvorivej dramatizácie. Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ich ku kultivovanému pohybu, zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb. Hudobné činnosti využijeme ako relaxačné aktivity žiakov na vyučovacích hodinách slovenského jazyka, matematiky, vlastivedy, ale aj na spestrenie ostatných výchovných predmetov.

Metódy a formy:

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Z foriem sa zameriame na diferencované a individuálne vyučovanie, prácu v skupinách a návštevu školskej knižnice.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

1. Hudobná výchova pre 7. ročník špeciálnej základnej školy.
2. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

**VÝTVARNÁ VÝCHOVA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Výtvarná výchova pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdžanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia.

Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka.

Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

CIELE

- Zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov,
- kultivovať výtvarný prejav žiakov bez násilných zásahov do spontánnej detskej tvorby,
- prehľbovať vzťah k umeniu a prírode.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Znázorňovanie dejového celku v kompozíciách väčšieho formátu. Postupné stupňovanie náročnosti na usporiadanie kompozičných prvkov. Rozširovanie obzoru poznania detí v náuke o farbách – vlastnosti farieb a ich využitie. Príklady námetov: zážitky z výletov, exkurzií, motív krajiny, postava v krajine, športové námety, školské aktivity, predstava o budúcom povolání.

Rozvíjanie priestorového videnia, cítenia a vyjadrovania vnímaním a pozorovaním priestorových útvarov a javov v prírode.

Nenásilné upriamovanie pozornosti na perspektívne zobrazovanie rotačných a hranatých telies a učenie žiakov ich zobrazovaniu.

Príklady námetov: námety čerpať z ľudovej tvorby – zobrazovanie hlinených nádob rôzneho tvaru a veľkosti, pomôcky v domácnosti, pracovné náradie, prírodniny, ľudská postava.

Výtvarné techniky: maľba (mokré a suché materiály), kolorovaná kresba uhl'om, kolorovaná perokresba, maľba na sklo. Grafické techniky – linoryt, tlač z kartónovej a textilnej koláže, suchá ihla (do kartónu).

Kresba (rudka, uhoľ, mäkká ceruzka), frotáž, textilná aplikácia. Výtvarné materiály: volíme podľa výberu výtvarných techník.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Pri plošných dekoratívnych prácach uplatňujeme výtvarno – výrazové prostriedky grafických techník – línia, plocha (negatívna, pozitívna, štrukturovaná), využívame kontrast svetla a tmy vlastnosti farieb.

Príklady námetov: jednoduché návrhy na plagáty, návrhy na prestieranie, knižné prebaly, obrusy, dekoračné látky.

Výtvarné techniky: práce z kartónu (vystrihovanie, preklápanie, lepenie), konštrukčné práce z kartónových krabičiek (liekoviek) s výtvarným dotváraním priestoru, kašírovanie, modelovanie z hlíny, modulitu, cesta.

Výtvarný materiál: výber výtvarného materiálu určuje zvolená výtvarná technika.

Výtvarné umenie

Využívame všetky formy výtvarných aktivít vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží. Citlivo stupňujeme náročnosť výberu umeleckých a ďalších prostriedkov k besedám o umení. Krajinomalba – porovnanie tvorby M. Benku a M. Bazovského.

Figurálna kompozícia, postava v krajine – Ľ. Fulla, Galanda, C. Majerník.

PROCES

Žiaci sa učia znázorňovať priestor na ploche a citlivo odstraňovať chyby v komponovaní typické pre mentálne postihnuté deti. (Prvky perspektívneho zobrazovania – členenie plochy na prvý, druhý a tretí plán – popredie, stredný plán – poradie, zmenšovanie prvkov v pozadí a pod.) Vytvárame symetrické a asymetrické kompozície. Žiaci poznávajú zákonitosti využitia písma v užitom umení.

Medzipredmetové vzťahy:

Výtvarná výchova ako všeobecno-vzdelávací predmet sa výrazne podieľa na rozvoji a utváraní osobnosti človeka. Svojím cieľom a obsahom sa orientuje na estetickú výchovu vo vzťahu s etickou výchovou ako aj ďalšími zložkami výchovy. Pripravuje žiakov pre kultúrne formy života v spoločnosti. Medzi výtvarnou výchovou a ostatnými výchovno-vzdelávacími predmetmi existuje mnoho medzipredmetových vzťahov. Zo slovenského jazyka je to rozvoj jemnej motoriky žiakov. Podľa potreby sa do vyučovania zaraďujú prvky telesnej výchovy – detské pohybové hry. Využívaním ukážok z výtvarnej tvorby a ilustrácií z literatúry zameriavame žiakov na umenie okolo seba, na históriu kultúry zvykov a ľudových tradícií.

Prierezové témy :

Obsah výtvarnej výchovy ponúka široké využitie prierezových tém. V tematickom okruhu – výtvarné osvojenie skutočnosti sú to najmä environmentálna výchova, multikultúrna výchova, dopravná výchova. V okruhu - práca s výtvarnými prostriedkami využijeme prvky prierezovej témy ochrana života a zdravia, environmentálnej výchovy. V okruhu výtvarné umenie začleníme prvky multikultúrnej výchovy.

Metódy a formy :

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov učiteľa budú využívať rôzne

moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Najúčinnjšími metódami sú didaktické hry, hravé aktivity, práca s obrázkami a s učebnými pomôckami, pozorovanie, porovnávanie, triedenie materiálu. Okrem základnej vyučovacej hodiny výtvarnú výchovu budeme realizovať aj formou vychádzok, návštev galérií, knižníc.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospěchu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

**TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Telesná a športová výchova pre žiakov s ľahkým stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	0
Spolu	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, t. j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej a športovej výchovy, zameraná k zmierňovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej a športovej výchovy zámerné pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč.

Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

Podľa regionálnych podmienok a možností školy odporúčame zaradiť predplaveckú a plaveckú prípravu, lyžovanie, korčuľovanie, florbal a iné pohybové aktivity.

CIELE

- Rozvíjať aktivitu žiakov,
- osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného názvoslovia,
- uvedomele dodržiavať disciplínu a tak prispievať k vyššej efektívnosti vyučovacích hodín,
- mať pozitívny vzťah ku kondičným cvičeniam, uvedomele ich využívať i v čase mimo vyučovania v spontánnej, alebo organizovanej pohybovej aktivite,
- dodržiavať pravidlá a bezpečnosť pri pohybových hrách.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky.
- Vytváranie nástupových a pochodových útvarov.
- Hlásenie žiaka.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia.
- Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania.
- Rozvoj obratnosti, rovnováhy.
- Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.
- Preťahovanie, pretláčanie.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

- Akrobacia.
- Viacnásobný kotúl.
- Kotúl vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky.
- Kotúl vzad s obmenami.
- Stoj na hlave.
- Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou, preskoky (koza, debna, kôň, stôl).
- Roznožka, skrčka.
- Preskok s oddialeným mostíkom.

Kladina – výška 1 m

- Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

Šplh

- Šplh s prírazom.
- Súhrnné cvičenia, húpanie na lane.

Trampolínka

- Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.

Rytmická gymnastika a tanec

- Krok prísuný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci.
- Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy.
- Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte.

Atletika

- Vysoký štart.
- Beh.
- Stupňovanie rovinky.
- Beh na 60 m.
- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m).

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu.

Skok do výšky

- Skok technikou „nožničky“.
- Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou

- Hod z krátkeho rozbehu.
- Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta

- Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh

- Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh

- Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.
- Dribling na mieste v pohybe.
- Strel'ba z krátkej vzdialenosti, strel'ba trestných bodov.
- Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

Volejbal

- Prípravné hry a cvičenia s údermi, s odbíjaním, s odbíjaním ľahkej lopty, prehadzovaná.
- Odbíjanie a prihrávka obojruč zdola.
- Odbíjanie a prihrávka obojruč zvrchu.
- Odbíjanie cez sieť.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Plán obce, terénu.
- Mapa, turistické značky.
- Kompas.
- Orientácia v cestovnom poriadku.
- Prenášanie raneného, prvá pomoc.

Pešia turistika

- Chôdza podľa plánu.
- Terénne hry.

Cykloturistika

- Jazda na vozovke, jazda v skupine, predchádzanie na bicykli.
- Jazda z kopca, do kopca.
- Prechádzanie zúženým miestom.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Učíme žiakov spoľahlivo rozlišovať obsah základných telovýchovných pojmov a správne na ne reagovať.

Vhodným výberom pohybových hier zámerne rozvíjame pohybové schopnosti a zdokonaľujeme niektoré pohybové činnosti žiakov. Zaradenie pohybových hier do vyučovacej hodiny spájame s osvojením vybraných poznatkov.

V rámci športových hier si škola môže vybrať aj iné druhy športových hier, napríklad: prehadzovanú, vybíjanú, florbal, stolný tenis, bocca.

Cykloturistiku odporúčame realizovať na miestach podľa možností školy.

Medzipredmetové vzťahy:

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Metódy a formy:

Pre plnenie optimálneho cieľa a úloh telesnej a športovej výchovy s ohľadom na druh a stupeň postihnutia budeme na hodinách využívať tieto metódy:

- Všeobecné vyučovacie metódy - metódy oboznámenia s cvičením (slovného opisu, ukážky demonštrácie), metódy nácviku (komplexný postup, analyticko-syntetický postup, zmiešaný postup), metódy výcviku (opakovania, štandardného zaťaženia, intervalového tréningu, súťaženia) metódy kontroly, hodnotenia a klasifikácie.
- Špecifické vyučovacie metódy - reedukačné, kompenzačné, rehabilitačné, metódu kontrastu, zapojenia viacerých kanálov.
- Motivačné metódy, ktorými sa budeme snažiť žiakov dostať do štádia, že cvičia s presvedčením osobného prínosu a uspokojenia.

Pre splnenie všetkých cieľov telesnej výchovy budeme realizovať tieto organizačné formy:

- ranné cvičenia (denne na začiatku 1. vyučovacej hodiny),
- telovýchovné chvíľky počas vyučovacích hodín (denne niekoľkokrát na všetkých predmetoch, keď učiteľ pozoruje u žiakov únavu resp. nekoncentrovanosť) s využitím riekaniak a motivovaných pohybov,
- rekreačné využívanie prestávok (denne predovšetkým cez veľkú prestávku využívať možnosti školského dvora, telocviční, voľných priestorov ap., v prípade nepriaznivého počasia (nedá sa ísť von, v triedach a na chodbách je vydýchaný vzduch) zabezpečiť potrebu okysličovania organizmu 2 – 3 minútovými aktivizačnými cvičeniami na začiatku vyučovacích hodín,
- vyučovacia hodina telesnej výchovy (hlavná organizačná forma),
- školské športové súťaže – pravidelné i jednorazové,
- cvičenia v prírode (2 x ročne v rozsahu po 4 hodiny v každom ročníku).

V jednotlivých tematických celkoch je poskytnutý dostatočný priestor na tvorivú aplikáciu obsahu učiva učiteľom vzhľadom k možnostiam školy i konkrétnych žiakov. Pri výbere cvičení a hier bude každý učiteľ pristupovať citlivo tak, aby bolo možné u každého žiaka dosiahnuť postupný rozvoj kompetencií.

Hodnotenie predmetu:

V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia, jeho disponovania. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - " Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje:

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016

**10. UČEBNÉ SNOVY
PRE ŽIAKOV 7. ROČNÍKA
SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

**SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Slovenský jazyk a literatúra pre žiakov so stredným stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	3
Školský vzdelávací program	2
Spolu	5

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových.

Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.

Vyučovaci predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek čítanie a literárna výchova, písanie a sloh.

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejavovať taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Nie je záväzná učiteľ žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – (malé tlačené písmená).

V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačenej, veľkého písaného a malého písaného písmena.

Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu.

Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zvierka, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

CIELE

- Osvojiť nácvik písania ďalších veľkých písmen,
- zvládnuť opis ľahkého textu,
- osvojiť si čítanie slov s dvojhĺskami,
- naučiť sa čítať ľahký text s porozumením,
- zvládnuť písanie jednoduchej vety,
- naučiť sa počúvať a rozprávať najznámejšie jednoduché rozprávky.

OBSAH

Čítanie

Čítanie slov, viet a ľahkých obsahovo primeraných textov.

Čítanie slabík a slov s dvojhĺskami **ia, ie, iu, ô; ä, ř, í.**

Čítanie nápisov, názvov článkov v novinách, prípadne detských kníh.

Čítanie písaného textu.

Čítanie slabík a slov, ktoré žiaci sami napíšu.

Literárna výchova, sloh

Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku.

Počúvanie a prerozprávanie rozprávky založenej na jednoduchom časovom rade opakovaných a obmieňaných dejov.

Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky z počutého, z čítaného textu.

Písanie

Nácvik písania **ia, ie, iu, ô, ä, í, í.**

Nácvik písania veľkých písmen **D, F, T, H, K.**

Písanie slabík a ľahkých dvojslabičných slov podľa diktátu.

Prepis čítaných slov, písanie vlastného mena, dátumu narodenia, adresy.

Písanie jednoduchých viet.

Individuálne docvičovanie písmen, ťažkých väzieb.

PROCES

Učíme žiakov počúvať a vnímať krátky príbeh, pokúšame sa o jednoduchú dramaturgiu (s plošnými bábkami, s maňuškami), prípadne ilustráciu počutého príbehu.

Pozorného detského poslucháča vychovávame aj prostredníctvom návštevy detského bábkového divadla. Prostredníctvom zážitkov, ktoré literatúra poskytuje, upevňujeme citový vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju.

Medzipredmetové vzťahy

Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka budeme využívať aj:
vecné učenie - pri rozširovaní slovnej zásoby pri pozorovaní okolitej krajiny, obrazového materiálu, matematiku - písanie číslíc, pri ktorých sa zdokonaľuje technika písania, výtvarnú výchovu - ilustrácie používané pri vyvodzovaní písmen,
pracovné vyučovanie - modelovanie písmen, zdokonaľovanie jemnej motoriky rúk,
hudobnú výchovu - využívanie Orffových nástrojov pri rytmizácii slov,
telesnú výchovu - pohybové cvičenia na naučené riekanky.

Pedagogické stratégie

Pri práci budeme využívať metódy: výklad, zážitkové učenie, didaktické hry, pozorovanie, analýza textu, riešenie problému, didaktické hry.

Pri formách práce budeme striedať: individuálnu, samostatnú, skupinovú prácu i prácu vo dvojici.

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má v prvom rade významnú motivačnú a povzbudzujúcu úlohu. Pre povzbudenie žiakov k lepšiemu výkonu do hodnotenia zahrnieme nielen kvalitu vedomostí a zručností, ale aj ich aktivitu a usilovnosť. Pri hodnotení žiakov budeme zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia a uplatňovať objektívnosť,

primeranú náročnosť a pedagogický takt. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov

s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Mgr. S. Škultétyová, L. Čertíková: Šlabikár pre 7. ročník špeciálnych základných škôl (variant B). Vydavateľ EXPOL PADAGOGIKA, s.r.o., Bratislava, Tlač KASICO a.s., Bratislava, 2011, prvé vydanie, ISBN 978-80-8091-244-4, schválené MŠ SR pod číslom 2011-16048/427:4-917 zo dňa 3. novembra 2011.
2. Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Jana Rohovská: Moje čítanie - Šlabikár pre 2. ročník špeciálnych základných škôl (variant A) a pre 4.– 6. ročník špeciálnych základných škôl (variant B) - I. časť, II. časť, III. časť, schválilo MŠ SR rozhodnutím číslo 3191/96-153 zo dňa 4. júna 1996.
3. Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Jana Rohovská: Moje čítanie. Pracovné listy pre II. ročník špeciálnych základných škôl (variant A) a pre 4. - 6. ročník špeciálnych základných škôl (variant B), schválené MŠ SR rozhodnutím číslo 2222-97-153 zo 23. apríla. 1997.
4. Mgr. V. Maňková, Mgr. A. Demianová: Čítanka pre 3. ročník špeciálnych základných škôl A variant 1. a 2. časť, siedme vydanie, 2010, ISBN 978-80-10- 01956-4, schválilo MŠ SR rozhodnutím číslo 4806/90-153 zo dňa 16.septembra 1996.
5. Mgr. V. Maňková, Mgr. A. Demianová: Čítanka pre 3. ročník špeciálnych základných škôl A variant - pracovné listy, piate vydanie, 2008, ISBN 978-80-10- 01516-0, schválilo MŠ SR rozhodnutím číslo 4806/90-153 zo dňa 16.septembra 1996.
6. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

**ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre žiakov s stredným stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	0
Spolu	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej aj „RKS“) je určený pre všetkých žiakov s mentálnym postihnutím. V klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči.

Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. (Lechta - Matuška, 1995) U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený.

Obsah predmetu RKS je rámcový. Postupujeme v súlade so zákonitosťami vývinu reči a myslenia žiaka, rešpektujúc priebežne úroveň všetkých jeho schopností (motorika, poznávacie procesy).

Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len RUP) vo vzdelávacom programe pre deti a žiakov s mentálnym postihnutím.

CIEĽ

Hlavným cieľom predmetu RKS v ŠZŠ je podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti jednotlivých žiakov je primerané úrovni rozvinutia poznávacích, psycho-motorických, citových a vôľových predpokladov a schopností.

OBSAH

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto ciele aj obsah predmetu musia mať širší záber a orientujú sa na celý komplex dorozumievacieho procesu.

V každodennej komunikácii sa navzájom podmieňujú a prelínajú jednotlivé jazykové roviny a spôsoby komunikácie, preto ich nasledovné členenie je skôr teoretické. Má však zámer usporiadať ciele, obsah a činnosti smerujúce k rozvíjaniu komunikačnej schopnosti do systému.

Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek.

Pri rozvíjaní komunikačnej schopnosti detí s mentálnym postihnutím stredného stupňa je prioritou obsahová stránka.

Obsah a ciele rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach:

Pragmatická rovina jazyka

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.	<p><i>Porozumenie reči</i></p> <p>Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov.</p> <p>Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.</p> <p>Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.</p> <p><i>Rozvíjanie expresívnej reči</i></p> <p>Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky.</p> <p>Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov,</p>

	<p>grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom.</p> <p>Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu.</p> <p>Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.</p> <p><i>Rozhovor</i></p> <p>Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom.</p> <p>Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru.</p> <p>Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok.</p> <p>Modelové hry, dramatizácia.</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii	<p>Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov.</p> <p>Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.)</p> <p>Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)</p> <p>Zovšeobecňovanie pojmov.</p> <p>Kľúčové slová.</p> <p>Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
Rozvíjať jazykový cit,	Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane

<p>syntaktické a morfológické pravidlá. Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka).</p>	<p>schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom, maľované čítanie, dopĺňovanie a opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči</p>
<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>	

Foneticko-fonologická rovina jazyka

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
<p>Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištingtívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka. Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť</p>	<p><i>Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti</i> Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík. Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.</p>
<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>	

Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív)

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
<p>Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností.</p>	<p>Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania. Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.</p>

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
<p>Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie</p>	<p>Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností. Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.</p>
<p>Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť).</p>	<p>Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod.</p>

	<p>Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy.</p> <p>Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie – kategorizácia</p> <p>Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zrková, pracovná pamäť)</p>
Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase	<p>Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia)</p> <p>Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)</p> <p>Intermodalita (audiovizuálny vzťah)</p>
Rozvíjať motorické schopnosti	<p>Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforymiky.</p>
Rozvíjať čitateľské a pisateľské schopnosti	<p>Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je súčasťou obsahu predmetu RKS aj:</p> <p>Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov.</p> <p>Schematické znázornenie slov.</p> <p>Rytmizovanie riekaniiek a detských pesničiek.</p> <p>Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava).</p> <p>Obrázkové (maľované) čítanie.</p> <p>Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačенých písmen.</p>

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom. Témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete

Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Na vyučovaní predmetu RKS odporúčame využívať skupinovú prácu, zážitkové učenie, dramatizáciu a hry.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačných situácií a okruh komunikačných partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na železničnej stanici a pod. Zameriavame sa na témy z bežného života pre použitie komunikačnej schopnosti v bežnom živote.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci využívame augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu (AAK).

Pri príprave činností pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť odporúčame spolupracovať s logopédom, sledovať odbornú literatúru a odporúčané internetové zdroje, prípadne možnosti ďalšieho vzdelávania v oblasti komunikácie detí a žiakov s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou.

Medzipredmetové vzťahy

Na vyučovacích hodinách budeme využívať aj učivo z iných predmetov:

- vecné učenie – zdokonaľovanie, rozširovanie slovnej zásoby pri pozorovaní okolitej prírody,
- hudobná výchova – rytmizácia riekaniek, využívanie piesní na motiváciu učiva,
- telesná výchova – pohybové cvičenia na naučené riekanky, telovýchovné chvíľky.

Pedagogické stratégie

Na vyučovacích hodinách budeme využívať také metódy a formy práce, ktoré pomôžu žiakovi rozvíjať jeho komunikačné schopnosti: motivačný rozhovor, rozprávanie, výklad, zážitkové učenie, didaktické hry, pozorovanie, analýza textu, reedukácia, kompenzácia, rehabilitácia.

Formy práce so žiakmi: individuálna, samostatná, skupinová práca, práca vo dvojiciach i v skupinách.

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Aby sme povzbudili žiakov k lepšiemu výkonu, do hodnotenia zahrnieme nielen kvalitu vedomostí a zručností, ale aj ich aktivitu a usilovnosť. V priebehu školského roka budeme pri hodnotení žiakov uplatňovať objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňovať druh a stupeň mentálneho postihnutia. Pri hodnotení sa budeme zameriavať na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu.

Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

**MATEMATIKA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Matematika pre žiakov s stredným stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	3
Školský vzdelávací program	1
Spolu	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôbuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE

- Utvrdiť početné výkony sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ,
- utvrdiť súvislosti medzi sčítaním a odčítaním,
- vedieť vymenovať stúpajúci a klesajúci číselný rad a doplniť čísla v číselnom rade,
- pri písaní čísel rozvíjať vytrvalosť a húževnatosť,
- vedieť rozlíšiť geometrické tvary trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh,
- vedieť určovať čas na polhodiny.

OBSAH

Numerácia v obore do 100.

Počítanie po desiatkach do 100, číselný rad do 100.
Čítanie a písanie čísel do 100.

Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10.

Opakovanie a utvrdenie sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ.

Manipulácia s peniazmi.

Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €.

Počítanie s kalkulačkou.

Praktické oboznamovanie sa s pojmami **polovica**, **štvrtina** na predmetoch a kresbách.
Počtový zápis $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$.

Určovanie času na polhodiny.

Dĺžkové miery 1m a 1 cm.

Rysovanie čiar, meranie na cm.

Precvičovanie poznávania rovinných obrazcov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh).
Poznávanie geometrických telies medzi predmetmi každodenného života : kocka.

PROCES

Matematické vedomosti a zručnosti sa budujú podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Žiakov učíme využívať svoje matematické poznatky pri riešení praktických úloh.

Medzipredmetové vzťahy

Učivo z matematiky sa prelína s učivom preberanom na hodinách vecného učenia, slovenského jazyka a literatúry. Piesne naučené na hudobnej výchove sa využívajú na motiváciu, oddýchnutie a spestrenie hodín. Pri dodržiavaní hygienických požiadaviek využívame prvky telesnej výchovy v relaxačných cvičeniach.

Na hodinách matematiky uplatňujeme aj prvky prierezových tém. Environmentálnu výchovu uplatňujeme pri práci v pracovných listoch s danou tematikou. Doprvnú výchovu začleníme aj do práce s geometrickými tvarmi a telesami. Multikultúrnú výchovu a tému ochrany života a zdravia využijeme v slovných úlohách.

Pedagogické stratégie

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka a systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu, dokázal aplikovať v živote. Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov.

Najúčinnejšími metódami sú: didaktické hry, hrové aktivity, práca s obrázkami, samostatná práca s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami.

S foriém sa zameriame na: diferencované a individuálne vyučovanie, prácu v skupinách aj vo dvojici.

Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení uplatňujeme objektívnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, ohľad na druh a stupeň postihnutia dieťaťa. Hodnotenie žiaka musí motivovať k lepším výkonom. Negatívne hodnotenie je potrebné oznamovať žiakom taktne. Budeme prihliadať na individuálne osobitosti žiaka, na jeho temperament.

Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. PaedDr. J. Rýglová, PhDr. L. Bálint: *Matematika* pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, 14. vydanie, 2013, ISBN 978-80-10-02465-0, schválené MŠ SR rozhodnutím číslo 428/98-42 zo dňa 11. mája 1998.

2. PaedDr. J. Rýglová, PhDr. L. Bálint: *Matematika - pracovný zošit* pre 4. ročník špeciálnych základných škôl, upravené 9. vydanie, 2009, ISBN 978-80-10-01629-7, schválené MŠ SR rozhodnutím číslo 500/99-42 zo dňa 18. marca 1999, (str. 1 – 36).
3. PaedDr. J. Rýglová, PhDr. L. Bálint: *Matematika* pre 4. ročník špeciálnych základných škôl, upravené 5. vydanie, 2009, ISBN 978-80-10-01628-0, schválené MŠ SR rozhodnutím číslo 500/99-42 zo dňa 18. marca 1999, (str. 2 – 33).
4. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.
5. Detské encyklopédie, detské časopisy.

**INFORMATIKA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Informatika pre žiakov s stredným stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.

Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni, primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.

Získané zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory.

Pri vyučovaní predmetu informatika spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak.

CIELE

- Oboznámiť sa s počítačom, monitorom, myšou, klávesnicou,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:

- poznávanie / pomenovanie jednotlivých častí počítača (PC, monitor, klávesnica, myš),
- ovládanie klávesnice a myši samostatne, alebo s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora.

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Napríklad edukačné programy: Altík, Altíkove úlohy, Brepta, Méd'a – farby a tvary, Méd'a a obrázky, Méd'a počíta, Pasívne sledovanie – klikaj a sleduj, Catch me – program určený na nácvik ovládania štandardnej i alternatívnej počítačovej myši; Cirkus šaška Tomáša a iné.

Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

**VECNÉ UČENIE PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Vecné učenie pre žiakov s stredným stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	3
Školský vzdelávací program	1
Spolu	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu vecné učenie je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- Vedieť sa orientovať sa v širšom okolí školy,
- rozlišovať charakteristické znaky ročných období,
- vedieť určiť pojmy v priestore a orientovať sa podľa nich,
- vedieť rozlišovať domáce zvieratá a poznať úžitok z nich,
- poznať dopravné prostriedky a základné pravidlá cestnej premávky pre chodcov,
- poznať niektoré druhy zamestnaní.

OBSAH

Škola a okolie školy

Poznávanie názvov bližších ulíc v okolí školy. Orientácia v širšom okolí školy.
Poznávanie budov v okolí školy. Upresňovanie pojmov.
Zariadenie školy, ochrana školského majetku. Učitelia a žiaci.

Orientácia v čase a v priestore

Opakovanie pojmov včera, dnes, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr.
Pojmy: toho roku, vlani, budúci rok.
Kalendár : dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu.
Dátum narodenia.
Určovanie času na celé hodiny.

Určovanie miesta: vpredu, vzadu, blízko, ďaleko, vpravo, vľavo.

Príroda

Upevnenie učiva: ročné obdobia v prírode. Rozlišovať sad, záhradu, park, pole.

Určovanie počasia, tvorenie záznamu o počasí symbolmi.

Živá príroda.

Zvieratá

Chov dobytka: krava, býk, teľa, ovca, baran, jahňa.

Kravín, maštal', chliev

Starostlivosť o zvieratá.

Úžitok z chovu zvierat.

Vzťah človeka k zvieratám.

Rastliny

Listnaté stromy: dub, pagaštan.

Ihličnaté stromy: smrekovec opadavý, jedľa.

Okrasné kry: zlatý dážď, orgován, šípová ruža, tuja.

Izbové rastliny napr.: muškát, fikus, begónia, kaktus, asparágus a iné.

Starostlivosť o zdravie

Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele.

Vnútorne orgány človeka: mozog, srdce, pľúca, žalúdok, obličky a ich funkcie.

Najbežnejšie ochorenia, ich príznaky. Ošetrovanie chorého v rodine.

Praktické precvičovanie ošetrovania odreniny, drobnej reznej rany.

Rodina, obec

Zamestnanie rodičov.

Najbežnejšie zamestnania (predavač, kuchár, pekár, vodič, poštový doručovateľ, upratovačka, lekár, zdravotná sestra, učiteľ a iné). Pozorovanie práce ľudí.

Úcta k ľudskej práci a jej produktom.

Dedina, mesto, kde žiaci žijú. Významné závody, pamiatky, rieka, pohorie, vodná nádrž – všetko s ohľadom na miestne podmienky. Doprava v meste, susedná obec.

Doprava, pravidlá cestnej premávky

Pozemné dopravné prostriedky: auto, autobus, vlak, električka, trolejbus.

Cestovanie a správanie sa v dopravných prostriedkoch. Uvoľnenie miesta starším osobám.

Cestovanie autom.

Zvukové a svetelné znamenia, podľa ktorých sa usmerňuje pohyb vozidiel.

PROCES

Pri učive o listnatých a ihličnatých stromoch precvičujeme rozoznávanie už prebratých stromov (breza, lipa, vrbá, topoľ, smrek, borovica) a prehlbujeme poznatky o nich.

Učitelia oboznamujú žiakov s tými izbovými rastlinami, ktoré sa v škole pestujú.

Podľa miestnych podmienok sa žiaci v rámci exkurzie zúčastňujú pozorovania práce ľudí v jednotlivých povolaniach. Pozorujú prostredie, kde sa chová dobytok.

Medzipredmetové vzťahy

Vecné učenie kooperuje vo vzťahu s inými vyučovacími predmetmi:

pracovné vyučovanie: modelovanie, kútik živej prírody, zostavenie kalendára prírody a sledovanie zmien počasia, žiaci sa pomocou zmyslového vnímania učia poznávať prírodné javy,

telesná výchova: vychádzky majú prvky telesnej výchovy – chôdza, orientácia v

priestore, *matematika*: triedenie a porovnávanie sú východiskom na osvojovaní nových vedomostí počas konkrétnej myšlienkovvej činnosti vo vecnom učive, pri manipulácii s rozličným materiálom, *slovenský jazyk a literatúra*: na základe získaných vyjadrovačích zručností si žiaci osvojujú vedomosti a zručnosti vo vecnom učive, žiaci recitujú básne o zvieratách, prírode, využíva sa dramatizácia, rôzne modelové situácie, *výtvarná výchova*: ilustrácie základných prvkov prírody, učia sa umelecky vnímať a vyjadrovať krásu prírody.

Pedagogické stratégie

Základným predpokladom úspešnosti vyučovania vecného učenia je aktivita žiakov, ktorú učiteľ môže dosiahnuť variabilitou použitých vyučovacích prostriedkov, vyučovacích metód, organizačných foriem a materiálnych prostriedkov a poznání individuálnych a psychologických osobitostí žiakov. Učiteľ si volí primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov:

motivačné metódy: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, demonštrácia, pochvala, povzbudenie, kritika,

slovné metódy: vysvetľovanie, opis, rozprávanie,

metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov: demonštračné metódy, pozorovanie,

manipulácia s predmetmi, metódy frontálnej práce: práca s pracovným listom, obrazovým materiálom, hra ako metóda,

fixačné metódy: opakovanie, precvičovanie učiva.

Z organizačných foriem využívame najmä frontálnu a individuálnu prácu.

Hlavným zdrojom poznania sú: pozorovania prírody, vychádzky, exkurzie, práca v kútiku živej prírody, návštevy akcií, jednoduché pokusy, sledovanie videozáznamov a prezentácií, zostavenie kalendára prírody.

Hodnotenie predmetu

V priebehu školského roka budeme hodnotiť žiakov na základe kritérií prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka a to formou verbálneho a nonverbálneho hodnotenia. Budeme prihliadať na individuálne osobitosti žiaka, stupeň postihnutia a na jeho temperament. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Mgr. Eva Rosskopfová: *Vecné učenie pre 1., 2., 3.*, ročník špeciálnych základných škôl schválilo MŠ SR rozhodnutím číslo 284/97-153 zo dňa 30. júla 1997 ako pracovné listy 12. vydanie, 2012, ISBN 978-80-10-02219-9
2. Detské encyklopédie, výukové programy, knihy.
3. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

**ETICKÁ VÝCHOVA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Etická výchova pre žiakov s stredným stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

CIELE

- Osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie
- učiť sa obhájiť svoje práva a názory,
- učiť sa kultivovane prejavovať svoj názor,
- chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny.

OBSAH

I. Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity

Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku.

Poznať svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti.
Zdravé sebavedomie.

Prijať sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe.
Rovnakú šancu dávať iným.

II. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory

Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách.

Opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny.

Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.

III. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity

Vzťah k druhým.

Vzájomná úcta pri komunikácii: pekne sa oslovovať, pozdraviť sa, počúvať sa navzájom.
Úcta k vzájomným požiadavkám, vďačnosť za vykonané dobro: poprosiť, poďakovať.
Vzájomná pomoc medzi spolužiakmi i členmi rodiny.

Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie.
Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti – prijímanie úloh v rodine, v žiacom kolektíve, v záujmových skupinách.

IV. Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine

Hlbšie poznanie vlastnej rodiny – ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov. Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny – byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym.

Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine.

Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.

V. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti

Rozvíjanie sexuálnej identity.

Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami.

Priateľstvo a láska.

Utváranie predstáv o budúcom partnerovi.

„Zázrak života“ – počatie a prenatálny život ľudského plodu.

Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou.

Neprijateľná iniciatíva iných - sexuálne zneužívanie detí.

VI. Vzťah k starým, k chorým a k osobám so špecifickými potrebami

Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi.

Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.

PROCES

Žiakov učíme uvedomovať si hodnoty rodiny, vedieť vyjadriť, čo sa im na ich rodine najviac páči, čo by mohli urobiť pre lepšie vzťahy v rodine. Vedeť ich ku kultivovanému správaniu voči osobám iného pohlavia, uvedomovaniu si svojej sexuálnej identity, chápaniu hodnoty priateľstva a lásky.

Žiakov učíme ako odmietnuť neprijateľnú iniciatívu iných k sexuálnemu zneužitiu. Všetky aktivity na hodinách etickej výchovy realizujeme so zreteľom na mentálnu úroveň žiakov.

Medzipredmetové vzťahy

Medzi etickou výchovou a ostatnými výchovno-vzdelávacími predmetmi existuje mnoho medzipredmetových vzťahov. Na základe komunikačnej zručností získaných v slovenskom jazyku si žiaci osvojujú vedomosti a zručnosti v etickej výchove. Podľa potreby sa do vyučovania zaraďujú telovýchovné chvíľky. Využívaním ukážok z hudobnej tvorby a ilustrácií z literatúry zameriavame žiakov na umenie okolo seba, na históriu kultúry zvykov a ľudových tradícií v rámci prierezovej témy multikultúrna výchova. Osvojovaním základov dopravnej disciplíny vedieme žiakov k bezpečnému správaniu sa na komunikáciách. Aplikovaním učiva ochrana života a zdravia sa integrujú postoje, vedomosti, postoje

a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách a pri pobyte v prírode. Environmentálnou výchovou vstúpujeme vedomosti, zručnosti a schopnosti žiakov vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí a vnímať životné prostredie a jeho ohrozenie na celom svete. Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja osobnostné a sociálne osobnosti žiakov. Žiaci sa naučia uplatňovať svoje práva a povinnosti a zároveň aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných.

Pedagogické stratégie

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Na hodinách etickej výchovy budeme uplatňovať tieto metódy: riadený rozhovor, demonštrácia, samostatná práca žiakov. Najúčinnjšími metódami sú: didaktické hry, hravé aktivity, rolové hry, práca s obrázkami, samostatná práca žiakov, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami, problémové vyučovanie, diferencované a individuálne vyučovanie, tvorba projektov, pozorovanie.

Hodnotenie predmetu

V priebehu školského roka budeme hodnotiť žiakov na základe kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka a to formou: verbálne a nonverbálne hodnotenie, sebahodnotenie a hodnotenie kolektívom. Budeme odlišovať hodnotenie spôsobilostí od hodnotenia správania, budeme prihliadať na individuálne osobitosti žiaka a na jeho temperament. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

**PRACOVNÉ VYUČOVANIE PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Pracovné vyučovanie pre žiakov s stredným stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	5
Školský vzdelávací program	0
Spolu	5

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejším.

Obsah vyučovacieho predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie je členený na jednotlivé zložky.

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

CIELE

- Osvojiť si správne pomenovanie nástrojov a stavebnicových častí,
- oboznámiť sa s obsluhou žehličky, ručného krájača chleba,
- oboznámiť sa s postupom ošetrovania drobného poranenia,
- osvojiť si ďalšie manuálne zručnosti pri práci s drevom,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Previčovanie samostatnosti pri osobnej hygiene: umývanie rúk, tváre, sprchovanie celého tela, čistenie zubov.

Precvičovanie samostatnosti pri sebaobslužných činnostiach: obliekanie, vyzliekanie, ukladanie častí odevov a obuvi na určené miesto, používanie vreckovky, úprava účesu, používanie príboru a riadu pri stolovaní a ich odkladanie.

Práce v domácnosti

Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy. Ustlanie postele, skladanie pyžama.

Pranie a sušenie spodnej bielizne, vreckoviek.

Oboznámenie sa s obsluhou žehličky, poučenie o bezpečnosti pri práci s elektrickým spotrebičom, žehlenie vreckoviek.

Krájanie chleba ručným krájačom, nožom.

Natieranie chleba, sendviča, vianočky, žemle - maslom, džemom, medom, nátierkou, paštétou.

Krájanie a servírovanie zeleniny (rajčiny, papriky, uhorky, reďkovky).

Varenie: príprava čaju, mlieka, kakaa, bielej kávy. Vajíčko natvrdo a namätko.

Príprava nátierky, obložených chlebičkov.

Varenie polievok, zemiakov.

Šitie: prišívanie gombíka, patentky, háčka.

Ošetrovanie rany – odrenina, rezná rana, popáleniny.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zdokonaľovanie praktických činností s náročnejšími úlohami.

Zaväzovanie mašle. Prepichovanie prírodnín a iných predmetov, navliekanie na niť.

Výroba náhrdelníkov, náramkov; mozaiky a koláže z rozličných materiálov.

Zvieratká z plodov.

Zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.

Práce s papierom a kartónom

Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.

Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov.

Vystrihovanie ozdôb, skladačiek, pásových vystrihovačiek, výroba záložky.

Výroba mozaiky z farebného papiera.

Práce s textilom

Navliekanie nite do ihly, uzlík. Prišívanie gombíka na textil.

Strihanie textilu na koláž, jednoduchá koláž z rozličného materiálu.

Jednoduchý steh.

Práce s drevom

Utvrdenie učiva : povrchová úprava dreva, zatĺkanie a vyťahovanie klinec.

Stĺkanie a zlepovanie rôznych materiálov.

Vrtanie dier do dreva pomocou vrtákov.

Spájanie dreva skrutkami. Práca so skrutkovačom.

Poučenie o bezpečnosti pri práci s náradím.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov z konštrukčných stavebníc.

Demontáž modelov, ukladanie súčiastok do škatúl.

Modely podľa stavebnicových predlôh.

Osvojenie si názvov stavebnicových častí a nástrojov.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín.

Príprava pôdy: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok.

Siatie a sadenie zeleniny podľa miestnych podmienok.

Pletie záhonov, prihnojovanie, zavlažovanie.

Pestovanie trvaliek a starostlivosť o ne.
Zber úrody a jej uskladnenie na zimu.

PROCES

Nakoľko sú veľké rozdiely v úrovni rozvoja motoriky žiakov, vyučujúci to zohľadňuje pri výbere úloh v jednotlivých činnostiach. Ustavične opakujeme názvy pracovných nástrojov a učíme žiakov poznať ich funkciu. V praktických činnostiach oboznamujeme žiakov s vlastnosťami dreva a porovnávame ich s vlastnosťami papiera, kartónu a látky.

Medzipredmetové vzťahy

Učivo pracovného vyučovania sa prelína celým výchovno-vzdelávacím procesom, z čoho vyplýva rozvoj poznávacích možností žiakov s mentálnym postihnutím. Zručnosti získané pracovnou činnosťou sa stávajú východiskom pre nácvik písania, kreslenia. Žiaci sa učia spájať konkrétnu činnosť s teoretickým poučením, prax s teóriou. Na hodinách sa upevňujú kolektívne vzťahy, zásady hygieny a bezpečnosti.

Pedagogické stratégie

Pre splnenie stanovených cieľov budú učitelia využívať rôzne metódy a formy práce, primerané veku a individuálnym schopnostiam a možnostiam žiakov s mentálnym postihnutím. Metódy názornosti, konkrétnosti, postupnosti a individuálneho prístupu budú vyučujúci uplatňovať na každej hodine pracovného vyučovania, aby motivovali prácu dieťaťa a aktivizovali pracovný záujem žiakov. Z monologických metód budú využívať: prednášku, rozprávanie, vysvetľovanie, opis pracovných činností.

Demonštračnými metódami učiteľ sprostredkováva žiakovi mnohozmyslové zážitky, ktoré získava: počúvaním, prehliadkou a opisom pracovných činností vyhmataním objektu.

V pracovnom vyučovaní ide o demonštráciu pracovných postupov, nástrojov, operácií, materiálov a podmienok práce.

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

1. Encyklopédie, obrázkový materiál, stavebnice, exponáty, detská literatúra.
2. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016

**HUDOBNÁ VÝCHOVA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Hudobná výchova pre žiakov s stredným stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy sú podmienené špecifickosťou mentálneho postihnutia jednotlivého žiaka, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Vyučovací predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionálnosť, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

CIELE

- viesť žiakov k uvoľnenému, plynulému spevu, k ľahkému tvoreniu tónu,
- rozvíjať zmysel pre rytmus,
- uvoľňovať telesno-pohybovú a spevácku motoriku žiakov,
- rozvíjať sluchové vnímanie pri počúvaní skladieb,
- oboznámiť žiakov s hudobnými nástrojmi.

OBSAH

Rytmické cvičenia, rozlišovanie výšky tónov, rozlišovanie rytmu jednoduchej melódie.

Detské ľudové a umelé piesne – Pod horou, pod horou; Zelená sa bučina; Sláviček; Fúkaj, fúkaj fujavica; Vitaj nám, stromček náš; Sniežik sa nám chumelí; Poznáte zajka?; Červený kachel' a iné.

Počúvanie skladieb s vyhranenou spoločenskou funkciou (uspávanka, pochod).

Poznávanie hudobných nástrojov: klavír, husle.

Hudobno-pohybové hry a ľudové tance.

PROCES

Žiakov učíme tvoriť ľahký tón, hospodárne dýchať, zreteľne vyslovovať a čisto intonovať.

V hudobných činnostiach vychádzame z individuálnych schopností žiakov.

V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk klavíra, huslí.

Ľudové hudobno-pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby, nejde o presný nácvik ľudových tancov. Výber piesní na spev a piesní na počúvanie možno doplniť regionálnou hudbou alebo hudbou podľa výberu učiteľa.

Medzipredmetové vzťahy

Hudobné činnosti chápeme ako integráciu so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi prostredníctvom hier a tvorivej dramatiky. Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ich ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb. Hudobná výchova uplatňuje pohybové prvky z telesnej výchovy pri nácviku tancov, hudobno-pohybových hier. Na hodinách hudobnej výchovy uplatňujeme aj výtvarné činnosti pri ilustráciách piesní, obrazom doplnení textov piesní. Rytmizácia piesní výrazne napomáha pri osvojovaní si otvorených a zatvorených slabík, recitovaní básničiek, pri čítaní.

Pedagogické stratégie

Pravidelnými speváckymi činnosťami utvárame základný repertoár detských piesní rôzneho žánru. Pri jednoduchých spôsoboch hry na detských hudobných nástrojoch zdokonaľujeme manipulačné zručnosti žiakov.

V hudobno-pohybových hrách si žiaci rozvíjajú základné pohybovo-rytmické prvky a napodobňujú známe pracovné činnosti. Počúvanie hudby sa harmonicky spája s pohybovým prejavom, kde môžu žiaci vyjadriť citový zážitok z tejto hudby. Vhodným výberom skladieb s relaxačnými účinkami môžeme počúvanie hudby využiť aj ako prostriedok muzikoterapie.

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy práce, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Z *motivačných metód* sú to:

rozhovor, rozprávanie,

z *fixačných metód* sú to: hrové aktivity, práca s obrázkami, s učebnými pomôckami, počúvanie hudby, hra na Orffových nástrojoch, návštevy hudobných podujatí.

Dôraz budeme klásť na hudobné zážitky, ktorých prameňom je v prvom rade hudba a proces sebarealizácie, pocit úspešnosti. Z *foriem práce* budeme využívať: individuálnu, skupinovú, frontálnu prácu.

Prostredníctvom hry s hudbou a jej prvkami prehľbime počiatkový spontánny záujem o hudbu a hudobné prejavy tak, aby vnímanie hudby, hudobné aktivity prinášali radosť, relax a uvoľnenie.

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie má byť motivačné, výchovné a didaktické a má zohľadňovať zdravotné, sociálne a morálne osobitosti každého žiaka. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

**VÝTVARNÁ VÝCHOVA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Výtvarná výchova pre žiakov s stredným stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj vyučovací predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačná schopnosť, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj lateralít
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s vyučovacími predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Spresňovať, rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- pestovať vkus a zmysel pre farebnosť,
- rozvíjať obrazotvornosť, fantáziu a spontánny prejav žiaka,
- zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a uplatňovať ju v kompozícii tematických prác,
- rozvíjať predstavivosť a tvorivosť pri výtvarnom vyjadrení figúr zo známych rozprávok.

OBSAH

Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka)
Čo sa mi páči, čo mám rád, čo rád kreslím (zmenšovanie alebo zväčšovanie zvoleného tvaru).
Výtvarné vyjadrenie ľudskej postavy. Pokus o odlišenie mužskej, ženskej a detskej postavy.
Zobrazovanie ľudských a zvieracích figúr zo známej rozprávky, dotváranie pozadia - koláž, kombinácia techník.

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a masťný pastel)

Zachytenie reality, proporcionálna jednotlivých častí k celku (napr. zobrazovanie dopravných prostriedkov, domov a iné).

Využívanie kontrastu studených a teplých farieb pri zobrazovaní prírodných a predmetov dennej potreby.

Dotváranie pozadia mozaiky alebo koláže maľbou (napr. ryba, slnečnica a iné).

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit, cesto)

Priestorové geometrické tvary rôznych veľkostí (guľa, valec, kocka).

Vyťahovaním modelovacieho materiálu tvarovanie zvieracích a ľudských figúr.

Tvarovanie jednoduchých nádob (tanierov, misiek) z gule jej stláčaním dlaňou a vytláčaním prstami.

PROCES

V procese vyučovania výtvarnej výchovy neustále berieme do úvahy stupeň postihnutia žiaka s prihliadnutím na jeho individuálne možnosti a schopnosti.

Pri téme „Čo sa mi páči, čo mám rád, čo rád kreslím“ ako námet poslúžia hračky, zvieratká, ľudia, domy, kvety, stromy, autá. Žiak si vyberie jeden námet a ten nakreslí ako najmenší. Potom zväčšuje tento námet ešte 2 krát (malý – väčší – najväčší). Alebo uplatňujeme obrátený postup (veľký – menší – najmenší).

Ľudskú postavu môžeme tvoriť technikou koláže strihaním, vytrhávaním a nalepovaním, alebo kreslením a maľovaním využívajúc celú plochu papiera.

Pri maľbe suchým pastelom je vhodné používať papiere s drsnejším povrchom.

Medzipredmetové vzťahy

Výtvarná výchova sa podieľa na rozvoji a utváraní osobnosti človeka. Svojím cieľom a obsahom pomáha rozvíjať komunikačné zručnosti žiakov a rozvíja ich poznávanie v oblasti vecného učiva. Pripravuje žiakov pre kultúrne formy života. Na hodinách výtvarnej výchovy cielene rozvíjame jemnú motoriku žiakov. Využívaním ukážok z výtvarnej tvorby a ilustrácií z literatúry zameriavame žiakov na umenie okolo seba, na históriu kultúry zvykov a ľudových tradícií.

Pedagogické stratégie

Na zvládnutie učiva, splnenie vyučovacích cieľov, uľahčenie a zapamätanie si učiva učiteľia budú využívať rôzne moderné metódy a formy práce, ktoré sú veku primerané, podporujú motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Z *monologických metód* sú to: rozhovor, rozprávanie, prednáška, vysvetľovanie, opis pracovných činností.

Metódy názornosti, konkrétnosti, postupnosti a individuálneho prístupu budú vyučujúci uplatňovať na každej hodine výtvarnej výchovy, aby motivovali prácu dieťaťa a aktivizovali pracovný záujem žiakov.

Z *fixačných metód* sú to: hrové aktivity, práca s obrázkami, s učebnými pomôckami, návštevy výtvarných galérií.

Demonštračnými metódami učiteľ sprostredkováva žiakovi mnohozmyslové zážitky, ktoré získava: počúvaním, prehliadkou a opisom pracovných činností, vyhmataním objektu.

Z *foriem práce* budeme využívať: individuálnu, skupinovú a frontálnu prácu a okrem základnej vyučovacej hodiny výtvarnú výchovu budeme realizovať aj formou: vychádzok a maľovania v prírode, realizáciou návštev výstav žiackych prác v rámci školy.

Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení budeme u žiakov uplatňovať objektívnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňujúci druh a stupeň mentálneho postihnutia žiaka a jeho disponovanosť, budeme si všímať kvalitu a rozsah získaných zručností, vykonávanie

požadovaných činností, využívanie získaných vedomostí a zručností a schopnosť samostatnej práce. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

**TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA PRE 7. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Telesná a športová výchova pre žiakov s stredným stupňom mentálnej retardácie	7. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	0
Spolu	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele a obsah vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Ciele telesnej a športovej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím

- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo - sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej a športovej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne iné telocvičné náradie.

CIELE

- Rozšíriť a zdokonaľiť základné lokomočné pohybové činnosti u žiakov,
- upevniť pohybové zručnosti a návyky,
- posilňovať kladný vzťah k fyzickému pohybu, k športu,
- vychovať k tolerantnosti, znášanlivosti a k zodpovednosti vo vzťahu k spolužiakom,
- osvojiť si jednoduché pravidlá loptových hier.

OBSAH

Zdravotné cviky

Opakovanie a obmieňanie cvikov z nižších ročníkov.

Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku.

Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli.

Nácvik bicyklovania na tricykloch a bicykloch.

Kondičné cvičenia

Chôdza- upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza v danom rytme aj cez nízke prekážky. Chôdza v zástupe, vo dvojiciach, v rade.

Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo pravou a ľavou nohou, s predmetom v ruke.

Chôdza na mieste. Nácvik chôdze vzad.

Chôdza v prírode, po nerovnom teréne vo vzdialenosti 1 km.

Beh - prirodzený beh s vybehnutím na daný signál zo stoja, z drepu, zo sedu – 10 minút. Plynulé zrýchľovanie a spomaľovanie behu podľa daného tempa, zmeny smeru udávaného pri behu. Beh okolo mét, beh po kružnici, beh po „osmičke“.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta daným smerom, znožmo i striedavo. Preskok nízkych prekážok, napnutej mäkkej gummy do výšky 30 cm.

Zoskok z výšky 40 cm na mäkkú podložku do drepu.

Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu i s krátkym rozbehom.

Skok do diaľky do pieskoviska.

Lezenie – zdokonaľovanie skôr osvojených druhov lezenia, podliezania, preliezania.

Výstup po šikmej lavičke lezením.

Zliezanie prírodných prekážok.

Hádzanie a chytanie- zdokonaľovanie hádzania a chytania, gúľanie lopty do cieľa.

Hod lopty do diaľky horným oblúkom, hádzanie a chytanie lopty odrazenej od zeme. Prehadzovanie cez vyššie prekážky, cez obruče.

Gymnastické cvičenia – chôdza po švédskej lavičke s dvoma prekážkami rozmiestnenými na lavičke. Cvičenia rovnováhy a obratnosti. Chôdza po zavesenej lavičke.

Výskok na tri diely švédskej debny do vzporu kľáčmo, z kľaku stoj.

Zdvíhanie plnej lopty v kľaku a v stoj, guľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení

Kolíska, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, prevaľovanie.

Kotúľ vpred so správnym zbalením, aj na tvrdej podložke.

Nácvik ľahu vznesmo zo sedu skrčmo kolískou vzad.

Rýchle zmeny polôh a postojov.

Rovnovážne postoje. Rovnovážne cvičenia na dvoch a jednej dolnej končatine. Rovnováha pri pohybe z miesta.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika zameraná na chôdzu s prekonávaním terénnych prekážok, preliezanie, podliezanie, preskakovanie nízkych prekážok, dvíhanie a prenášanie drobných predmetov.

Hry a súťaže na orientáciu v teréne.

Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Kolektívne činnosti

Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom. Poznávanie a osvojovanie si jednoduchých pravidiel hier.

Hudobno – pohybové hry

Cval bokom a vpred. Prísuný krok vpred i vzad.

Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom, trojdupom.

Pohybové vyjadrenie pomov: vysoko, nízko, ticho, silno.

Kondičné a relaxačné cvičenia

Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie, aktivity na psychické uvoľnenie.

Kondičné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.

PROCES

Vyrovňavacie, uvoľňovacie a kompenzačné cvičenia odporúčame zaraďovať aj do záverečných častí vyučovacích hodín. Pri sezónnych cvičeniach si žiaci osvojujú techniku presunu v nerovnom teréne, zručnosť a bezpečnosť presunu po snehu a ľade, orientáciu v prírode.

Medzipredmetové vzťahy

Medzi telesnou výchovou a ostatnými výchovno-vzdelávacími predmetmi existuje mnoho medzipredmetových vzťahov. Rozširuje sa slovná zásoba, rozvíjajú sa komunikačné schopnosti, z matematiky využívame zoskupovanie podľa počtu. Pohybové činnosti sú v integrácii s hudobnými činnosťami. Pri cvičeniach využívame riekanky, ktoré spájame s pohybom. Na hodinách telesnej výchovy uplatňujeme pohybové vyjadrenie hudby, ktoré vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ich ku kultivovanému pohybu, zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Pedagogické stratégie

Pri plnení cieľov a úloh telesnej a športovej výchovy s ohľadom na druh a stupeň postihnutia budeme na hodinách využívať tieto metódy: metódy oboznámenia (slovný opis, ukážka demonštrácie), metódy nácviku (komplexný postup, analyticko-syntetický postup, zmiešaný postup), metódy výcviku (opakovania, štandardného zaťaženia, súťaženia), metódy kontroly, hodnotenia, špecifické vyučovacie metódy, reedukačné, kompenzačné, rehabilitačné metódy a metódu kontrastu, motivačné metódy. Z organizačných foriem využijeme: ranné cvičenia (na začiatku 1. hodiny), telovýchovné chvíľky počas vyučovacích hodín, vyučovacie hodiny telesnej výchovy, športové súťaže – pravidelné i jednorazové, cvičenia v prírode.

Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení je dôležitý citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov, kde podriadime tieto výkony ako cieľové kategórie emocionalite – radosť z pohybu, spolupatričnosti. Pri hodnotení žiakov budeme dbať, aby hodnotenie bolo motivačné, výchovné a didaktické. Hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu. Učebný predmet budeme hodnotiť podľa platného metodického pokynu MŠ SR - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie“. Kritériá hodnotenia sú schválené predmetovou komisiou.

Učebné zdroje

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

